

DR. RÁCZ ZOLTÁN.

HÉBER-MAGYAR NYELVKÖNYV

ÚJ, GYAKORLATI MÓDSZER.

**KEZDŐK, HALADÓK, TANFOLYAMOK ÉS ISKOLÁK SZÁMÁRA.
KÜLÖN HÉBER-MAGYAR, MAGYAR-HÉBER BETŰRENDES
SZÓTÁR.
NYELVTAN ÉS FORDÍTÁSI KULCS.**

MINDEN JOG FENNTARTVA!

PÖLGÁR-NYOMDA, ENYING. 1936.

ד"ר מְנַשֶּׁה רֶאֵן.

סֵפֶר לַמּוֹד הַשָּׁפָה הָעִבְרִית

על פי שיטה חדשה ומעשית

I.

חלק ראשון.

למתחילים, למתלמדים, לקורסים, ולבתי-ספר.
מלון מיוחד לספר זה בלשון עברית-הונגרי.
כללי דקדוק ותרגילי לשון עם מפתח.

כל הזכויות שמורות!

הוצאת בית דפוס "פולגר" עניינג, תרצ"ו.

הספר הזה שוין

ל

תלמיד המחלקה

בבית הספר

שם המורה

Előszó.

Kitünően szerkesztett, könnyen kezelhető héber nyelvkönyvet nyújt a szerző a magyar-izsidó tanulóifjúságnak, a héber nyelv elsajátítására törekvőknek, de azoknak a rabbiknak és középiskolai hitoktatóknak is, akik ismerik az évtizedek óta divó »fordítások« héber tudást nem nyújtó, de a »hittan« iránti ellenszenvet felkeltő eredményeit.

A héber nyelvet rendszeresen kell tanítani a zsidó elemi iskola II. osztályától kezdve egészen a maturáig, akkor nem fogja magát idegennek érezni a művelt zsidó ember saját templomában, mert 12 éves hitoktatás után nem lesz számára idegen a héber szó. A héber nyelv tanításához és tanulásához magyar nyelvű segédkönyv a Ráth-féle meglehetősen nehézkes nyelvkönyvön kívül — tudomásom szerint — nincs, jelen munka tehát nagy hiány pótlására van hivatva. Az új statutumok értelmében az Országos Tanács meg fogja alkotni az egységes országos Hitoktatási Tantervet, mely a multak tapasztalatait leszűrve, a héber nyelv tanítását minden bizionnyal el fogja rendelni mindenütt, ahol zsidó iskolák vannak, talán a XI. izr. községkerület példáját követve a hitoktatás gerincévé is fogja tenni, — a jelen nyelvkönyv e terv keresztülvitelét minden esetre elő fogja mozdítani.

Zsidó elemi iskolákban direkt módszer szerint, középiskolákban e könyv alapján tanítsuk a héber nyelvet és munkánk nem lesz meddő!

Rabbik! Tanítók! Adjátok e könyvet tanítványaitok kezébe és a magyar-izsidó ifjúság kezébe, hogy megértsék ősi szent imáinkat es kapcsolatba jussanak a héber kultúrával ts.

Veszprém, 1936. január hó.

Dr. KUN LAJOS főrabbi
a XI. izr. községkerület tanfelügyelője

BEVEZETÉS.

A héber nyelv tanítása nem újkeletű kérdése a zsidó hitoktatásnak és vallásos nevelésnek. Hogyan és mit tanítsunk, hogy tanításunk eredménye az ősi zsidó szellem, a Tóra tanításainak, a próféták nagyszerű eszméinek megértése és megszeretése legyen, hogyan vigyük közelebb a kisebb vagy nagyobb zsidó tanulót vagy felnőttet ahhoz a héber nyelvhez, amely hétpecséttel elzárt titokként áll előtte és amelyet megismerni legtöbbször sem kedve, sem módja sincs? Ez a kérdés minden lelkiismeretes zsidó pedagógust foglalkoztatott eddig is. **Az eredménytelenség okai — legyünk csak egészen őszinték — nem mindig kizárólag a tanulók.** Az olykor-olykor tapasztalható eredmények viszont csak egyes, kiváló rabbik vagy hitoktatók szorgalmát és hozzáértését dicsérik, de nem a módszert. *Tehát a módszer hibás!* A bibliához, mint végcélhoz kell elérkeznie a modern héber oktatásnak, nem pedig a bibliával, mint olyannal kezdeni a héber nyelv oktatását. A fiatal tanuló, akinek a héber nyelv tanulása rendszerint nehézségeket okoz, szinte teljesen érzéketlenül és érzéstelenül tanulja a Tóra és a Szentírás klasszikus szövegét és nyelvét. Akinek nincs sem szókincse, sem nyelvtani tudása, *az nem tanulhatja a Szentírást* eredetiben, mert ez a módszer — legjobb esetben is — értelmetlen „bemagoltatásra“, legbiztosabban azonban a tanuló teljes elkedvetlenedésére vezet.

Aki angolul kezd tanulni, nem Shakespeare művein át kezdi megismerni az élő angol nyelvet.

Az élő héber nyelv tanítása az a kulcs, amely felnyitja a tanuló és a felnőtt előtt is a titkos kaput és csak így tud behatolni a Szentírás és a héber irodalom szépségeibe. El kell dobni tehát a rozsdás kulcsokat, amelyeknek nyikorgása már eleve elriasztotta a nyelv szépségeitől a tanulni vágyó, helyesebben a tanulásra kényszerített tanulót.

Az imakönyvekből, elvont, tudományos művekből, 2000 éves száműzetésből *ujjászülető héber nyelv, ma a*
felnövekedett nemzedékek mindennapi anya-

nyelve lett, amelyen naponla százezernyi újság, könyv jelenik meg. A tudósok és tudományok titkos szent nyelve, a tömegek elő, eleven, modern, de azért nem kevésbé szent nyelvévé vált.

A mai idők fokozzák a nyelvismeretek szükségességét. Tul a pedagógiai célokra is. Nyelvkönyvet kíván a héber nyelv a magyar zsidóság számára is, hogy minden tanulni vágyó, érdeklődő, könnyen, megerőltetés nélkül elsajátíthassa azt.

Könyvem megírásában az a szempont vezetett, hogy az alkalmas legyen gyermekek, tanulók, felnőttek tanítására és a magántanulásra is.

Héber-magyar nyelvkönyvem tapasztalataim alapján bevált, új, leegyszerűsített — a régi módszerek hibáinak lehető kiküszöbölésével és azokból a helyes felhasználásával — legeredményesebb módszer szerint írtam. Eddig csak héber-német, vagy teljesen héber nyelvű nyelvkönyv állott a tanuló vagy érdeklődő rendelkezésére. Már pedig új nyelvet jól megtanulni csak anyanyelvünkön lehet, az új nyelvamugyis nehezen megközelíthető szellemét, a szavak valódi tartalmát, színeit, árnyalatait csak saját anyanyelvünk közvetítésével foghatjuk fel. E cél elérése volt munkámnak főszövege.

Itt mondok hálás köszönetet dr. Kun Lajos főrabbi urnak, a XI. Izr. Községkerület hitoktatási tanfelügyelőjének értékes támogatásáért, hasznos tanácsaiért és meleg pártfogásáért, továbbá dr. Hirschler Pál székesfehérvári főrabbi urnak és dr. Szegő Miklós községkerületi elnökhelyettes urnak megértő jóakarataukért.

Őszinte köszönetemet fejezem ki a Polgár-nyomda tulajdonosának, Holzer József urnak, e könyv áldozatkész kiadójának, valamint a szedés és a technikai megoldás nehéz munkájában résztvevő lelkes és önzetlen munkatársaimnak.

Isten nevében utnak bocsátom könyvem. Szívesen várom és kérem a tanulók és oktatók észrevételeit, tanácsát.

Remélem, hogy könyvem hozzájárul a héber nyelv megszeretéséhez és szent nyelvünk feltámadása, friss élettél, dús tartalommal való megteltsége, jelképe lesz a zsidóság újjaszületésének is.

Enying, 1936/5696.

Dr. RÁCZ ZOLTÁN.

A KÖNYV BEOSZTÁSA.

Könyvem a teljesen kezdők számára épugy alkalmas, mint a haladók számára.

1) Kezdődik a héber alef-bét ismertetésével világos, áttekinthető táblázatban — az olvasás megtanítására.

Közlöm a nyomtatott írás u. n. „négyszögletes” és a folyóírás u. n. „kurziv” betűit. Ezenkívül példákat mutatok be a gyakorlati írásmódra, hiszen a nyomtatott betűk rajzolgatása rendkívüli időveszteséggel járna. A héberül író tanuló bizonyos stilizált héber betűkkel ír; ezek hűen mutatják a betű eredeti alakját, amelletten igen könnyű és gyors írást eredményeznek.

2) A szöveg fokozatosan halad pontozottról a pontozatlan szöveg olvasásának elérésére; a többször újra meg újra előforduló szavak később már pontozatlanul fordulnak elő a szövegben.

3) A szavak hangsúlyát a hangsúlyos szótag alatt levő függőleges vonalkával jelzi a könyv; csak a szószedetekben és a szó első előfordulásakor jelölöm meg a hangsúlyt. A tanuló tehát jól jegyezze meg az előforduló szót és hangsúlyát!

4) Az olvasmányok szövege és tartalma fokozatosan, az előző olvasmány anyagának folytonos ismételtesével és felhasználásával halad előre. Az olvasmányok egyszerű, leggyakrabban előforduló tárgyakról, legegyszerűbb mondatokról haladnak összetett mondatok, elvont fogalmak felé.

5) Az olvasmányokhoz tartozó nyelvtani rész a legszükségesebb nyelvtani anyagot tartalmazza. A tanulót nem terheli felesleges nyelvtani szabályokkal.

6) Minden leckéhez pontos szószedet van. A szószedetben jelölöm meg a szavak hangsúlyát is.

7) A magyarról-héberre való fordítási gyakorlatok — amelyekhez a könyv végén kulcsot talál a tanuló — az önálló mondat szerkesztésben való jártasságot fejlesztik a könnyű ellenőrzés lehetősége által. Előbb magunk fordítsuk le magyarról-héberre a mondatokat, azután hasonlítsuk össze a héberrel, mert a hibákból is tanulunk!

8) Tartalmaz a könyv beszélgetéseket a mindennapi élet és a mai ember érdeklődési körének minden ágából. Tekintettel voltam a zsidó vallási élet szokásaira, ünnepekre, sze-

melvényeket adok a *Szentírásból* és a hagyományos irodalomból. Talál az olvasó a könyvben kis olvasmányokat, tréfákat, ismertetést adunk az ujjászülető Erec Jisrael életéről, stb.

Szükségesnek tartottam az iskolai tárgyak és eszközök felsorolását. Így a könyvet az iskolai tanulók is hasznosan, fogalmi körüknek megfelelően használhatják, mert a héber nyelv gyakorlati oktatásának bevezetése elkerülhetetlen, sőt, feltétlen követelménye lesz a modern zsidó nevelésnek és vallás-oktatásnak. Könyvem célja tehát megfelelni az iskolai hit-oktatás feltételeinek is. A nyolcéves középiskola osztályaiban könnyen felosztható az anyag, tehát tankönyv céljaira való beszerzése gazdaságos is. A tapasztalat azt mutatja, hogy a zsidó tanulók kevés héber nyelvről örömmel és szeretettel készülnek, ha az érdekli őket és jó a módszer. Időpazarlás és különösebb megterhelés nélkül tanulnak meg az iskolában írni és beszélni

Gyakorlati tanácsok.

Hadd álljon végül néhány gyakorlati tanács a könyv használatára.

A magántanuló mindennap vegyen át egy leckét a hozzátartozó nyelvtannal! Nyelvtan nélkül nincs nyelv! Ne menjünk tovább addig, amíg egy leckét pontosan nem dolgoztunk fel.

Ha új anyag, nyelvtani fogalmak következnek, pl. a melléknév után az igeragozás, ismételjük át többször az eddig elvégzett anyagot!

A fordítási gyakorlatokat *önállóan* fordítsuk le, hiszen már ismert szavakból állnak. A kulcs legyen ellenőrző segítség!

Másoljuk le a szavakat füzetbe, *írjunk* minél többet, ne csak a könyvből tanuljunk!

Tanuljunk fennhangon! Így egyszerre tanul szem, fül, kéz, az eredmény *meglepő* lesz!

Állandóan ismételjünk; a legjobb nyelvkönyv sem tehet csodát, csak szorgalmas ember érhet el eredményt.

A modern ember kb. 500 szóval közölni tudja mondani-valóit. Könyvemben kb. 2000 szó van. Elegendő magasabbrendű gondolatok és árnyalatok megértésére is.

A könyv végén külön *alfabétikus* *rendbe* *szedett* szótár van a könyvben előforduló szavakról, bőségesen sorolok fel új szavakat és kifejezéseket ezeken kívül is.

I. HANGTAN.

a) **A héber betűk:** = תַּחֲתִיתִית

A héber abc (alef-bét) 22 mássalhangzóból áll. Van nyomtatott és írott betű. Nagy betű nincs a héberben. A betűket és szavakat jobbról-bal felé (←) olvassuk.

A magyar betű	A héber betű			A b e t ű		Megjegyzés	A betű (*) számértéke
	nyom- tatott	írott	gyakorlati írásmód	héber neve	kiejtése		
—	א	א	א	אֵלֶף	Alef	Magában nem hangzik	1
b(v)	ב (בּ)	ב (בֿ)	ב (בֿ)	בֵּית	Bét	pont nélkül „v”	2
g	ג	ג	ג	גִּמֶל	Gimel	—	3
d	ד	ד	ד	דָּלֶת	Dalet	—	4
h	ה	ה	ה	הָא	Hé	a szó végén néma	5
v	ו	ו	ו	וָו	Vav	fölötte vagy benne pont; magánhangzó.	6
z	ז	ז	ז	זַיִן	Zajin	—	7
ch	ח	ח	ח	חֵית	Chét	torokhang	8
t	ט	ט	ט	טֵית	Tét	—	9
j	י	י	י	יּוֹד	Jod	—	10
k(ch)	כ (כּ)	כ (כֿ)	כ (כֿ)	כָּף *	Kaf	pont nélkül „chaf”	20
l	ל	ל	ל	לָמֶד	Lamed	—	30
m	מ	מ	מ	מֵם *	Mem	—	40
n	נ	נ	נ	נּוֹן *	Nun	—	50
sz	ס	ס	ס	סָמֶךְ	Szamech	—	60
—	ע	ע	ע	עֵין	Ájin	magában nem hangzik	70
p(f)	פ (פּ)	פ (פֿ)	פ (פֿ)	פָּא *	Pé	pont nélkül „f”	80
c	צ	צ	צ	צָדִי *	Cadé	—	90
k	ק	ק	ק	קוֹף	Kof	—	100
r	ר	ר	ר	רֵישׁ	Rés	—	200
s(SZ)	ש (שׁ)	ש (שׂ)	ש (שׂ)	שֵׁן	Sin	pont nélkül „s”, baloldo- lon pont „sz”	300
t(SZ)	ת (תּ)	ת (תֿ)	ת (תֿ)	תַּי	Tav	—	400

(*) A héberben a betűknek számértéke is van: Pl. א=1; ב=2; ג=3; ד=4; ה=5; ו=6; ז=7; ח=8; ט=9; י=10; י"א=11; י"ב=12; י"ג=13; י"ד=14; י"ה=15; י"ו=16; י"ז=17; י"ח=18; י"ט=19; כ=20; כ"א=21; כ"ב=22; כ"ג=23; כ"ד=24; כ"ה=25; כ"ו=26; כ"ז=27; כ"ח=28; כ"ט=29; ל=30; ל"א=31; ל"ב=32; ל"ג=33; ל"ד=34; ל"ה=35; ל"ו=36; ל"ז=37; ל"ח=38; ל"ט=39; מ=40; מ"א=41; מ"ב=42; מ"ג=43; מ"ד=44; מ"ה=45; מ"ו=46; מ"ז=47; מ"ח=48; מ"ט=49; נ=50; נ"א=51; נ"ב=52; נ"ג=53; נ"ד=54; נ"ה=55; נ"ו=56; נ"ז=57; נ"ח=58; נ"ט=59; ס=60; ס"א=61; ס"ב=62; ס"ג=63; ס"ד=64; ס"ה=65; ס"ו=66; ס"ז=67; ס"ח=68; ס"ט=69; ע=70; ע"א=71; ע"ב=72; ע"ג=73; ע"ד=74; ע"ה=75; ע"ו=76; ע"ז=77; ע"ח=78; ע"ט=79; פ=80; פ"א=81; פ"ב=82; פ"ג=83; פ"ד=84; פ"ה=85; פ"ו=86; פ"ז=87; פ"ח=88; פ"ט=89; צ=90; צ"א=91; צ"ב=92; צ"ג=93; צ"ד=94; צ"ה=95; צ"ו=96; צ"ז=97; צ"ח=98; צ"ט=99; ק=100; ק"א=101; ק"ב=102; ק"ג=103; ק"ד=104; ק"ה=105; ק"ו=106; ק"ז=107; ק"ח=108; ק"ט=109; ר=110; ר"א=111; ר"ב=112; ר"ג=113; ר"ד=114; ר"ה=115; ר"ו=116; ר"ז=117; ר"ח=118; ר"ט=119; ש=120; ש"א=121; ש"ב=122; ש"ג=123; ש"ד=124; ש"ה=125; ש"ו=126; ש"ז=127; ש"ח=128; ש"ט=129; ט=130; ט"א=131; ט"ב=132; ט"ג=133; ט"ד=134; ט"ה=135; ט"ו=136; ט"ז=137; ט"ח=138; ט"ט=139; י=140; י"א=141; י"ב=142; י"ג=143; י"ד=144; י"ה=145; י"ו=146; י"ז=147; י"ח=148; י"ט=149; כ=150; כ"א=151; כ"ב=152; כ"ג=153; כ"ד=154; כ"ה=155; כ"ו=156; כ"ז=157; כ"ח=158; כ"ט=159; ל=160; ל"א=161; ל"ב=162; ל"ג=163; ל"ד=164; ל"ה=165; ל"ו=166; ל"ז=167; ל"ח=168; ל"ט=169; מ=170; מ"א=171; מ"ב=172; מ"ג=173; מ"ד=174; מ"ה=175; מ"ו=176; מ"ז=177; מ"ח=178; מ"ט=179; נ=180; נ"א=181; נ"ב=182; נ"ג=183; נ"ד=184; נ"ה=185; נ"ו=186; נ"ז=187; נ"ח=188; נ"ט=189; ס=190; ס"א=191; ס"ב=192; ס"ג=193; ס"ד=194; ס"ה=195; ס"ו=196; ס"ז=197; ס"ח=198; ס"ט=199; ע=200; ע"א=201; ע"ב=202; ע"ג=203; ע"ד=204; ע"ה=205; ע"ו=206; ע"ז=207; ע"ח=208; ע"ט=209; פ=210; פ"א=211; פ"ב=212; פ"ג=213; פ"ד=214; פ"ה=215; פ"ו=216; פ"ז=217; פ"ח=218; פ"ט=219; צ=220; צ"א=221; צ"ב=222; צ"ג=223; צ"ד=224; צ"ה=225; צ"ו=226; צ"ז=227; צ"ח=228; צ"ט=229; ק=230; ק"א=231; ק"ב=232; ק"ג=233; ק"ד=234; ק"ה=235; ק"ו=236; ק"ז=237; ק"ח=238; ק"ט=239; ר=240; ר"א=241; ר"ב=242; ר"ג=243; ר"ד=244; ר"ה=245; ר"ו=246; ר"ז=247; ר"ח=248; ר"ט=249; ש=250; ש"א=251; ש"ב=252; ש"ג=253; ש"ד=254; ש"ה=255; ש"ו=256; ש"ז=257; ש"ח=258; ש"ט=259; ט=260; ט"א=261; ט"ב=262; ט"ג=263; ט"ד=264; ט"ה=265; ט"ו=266; ט"ז=267; ט"ח=268; ט"ט=269; י=270; י"א=271; י"ב=272; י"ג=273; י"ד=274; י"ה=275; י"ו=276; י"ז=277; י"ח=278; י"ט=279; כ=280; כ"א=281; כ"ב=282; כ"ג=283; כ"ד=284; כ"ה=285; כ"ו=286; כ"ז=287; כ"ח=288; כ"ט=289; ל=290; ל"א=291; ל"ב=292; ל"ג=293; ל"ד=294; ל"ה=295; ל"ו=296; ל"ז=297; ל"ח=298; ל"ט=299; מ=300; מ"א=301; מ"ב=302; מ"ג=303; מ"ד=304; מ"ה=305; מ"ו=306; מ"ז=307; מ"ח=308; מ"ט=309; נ=310; נ"א=311; נ"ב=312; נ"ג=313; נ"ד=314; נ"ה=315; נ"ו=316; נ"ז=317; נ"ח=318; נ"ט=319; ס=320; ס"א=321; ס"ב=322; ס"ג=323; ס"ד=324; ס"ה=325; ס"ו=326; ס"ז=327; ס"ח=328; ס"ט=329; ע=330; ע"א=331; ע"ב=332; ע"ג=333; ע"ד=334; ע"ה=335; ע"ו=336; ע"ז=337; ע"ח=338; ע"ט=339; פ=340; פ"א=341; פ"ב=342; פ"ג=343; פ"ד=344; פ"ה=345; פ"ו=346; פ"ז=347; פ"ח=348; פ"ט=349; צ=350; צ"א=351; צ"ב=352; צ"ג=353; צ"ד=354; צ"ה=355; צ"ו=356; צ"ז=357; צ"ח=358; צ"ט=359; ק=360; ק"א=361; ק"ב=362; ק"ג=363; ק"ד=364; ק"ה=365; ק"ו=366; ק"ז=367; ק"ח=368; ק"ט=369; ר=370; ר"א=371; ר"ב=372; ר"ג=373; ר"ד=374; ר"ה=375; ר"ו=376; ר"ז=377; ר"ח=378; ר"ט=379; ש=380; ש"א=381; ש"ב=382; ש"ג=383; ש"ד=384; ש"ה=385; ש"ו=386; ש"ז=387; ש"ח=388; ש"ט=389; ט=390; ט"א=391; ט"ב=392; ט"ג=393; ט"ד=394; ט"ה=395; ט"ו=396; ט"ז=397; ט"ח=398; ט"ט=399; י=400; י"א=401; י"ב=402; י"ג=403; י"ד=404; י"ה=405; י"ו=406; י"ז=407; י"ח=408; י"ט=409; כ=410; כ"א=411; כ"ב=412; כ"ג=413; כ"ד=414; כ"ה=415; כ"ו=416; כ"ז=417; כ"ח=418; כ"ט=419; ל=420; ל"א=421; ל"ב=422; ל"ג=423; ל"ד=424; ל"ה=425; ל"ו=426; ל"ז=427; ל"ח=428; ל"ט=429; מ=430; מ"א=431; מ"ב=432; מ"ג=433; מ"ד=434; מ"ה=435; מ"ו=436; מ"ז=437; מ"ח=438; מ"ט=439; נ=440; נ"א=441; נ"ב=442; נ"ג=443; נ"ד=444; נ"ה=445; נ"ו=446; נ"ז=447; נ"ח=448; נ"ט=449; ס=450; ס"א=451; ס"ב=452; ס"ג=453; ס"ד=454; ס"ה=455; ס"ו=456; ס"ז=457; ס"ח=458; ס"ט=459; ע=460; ע"א=461; ע"ב=462; ע"ג=463; ע"ד=464; ע"ה=465; ע"ו=466; ע"ז=467; ע"ח=468; ע"ט=469; פ=470; פ"א=471; פ"ב=472; פ"ג=473; פ"ד=474; פ"ה=475; פ"ו=476; פ"ז=477; פ"ח=478; פ"ט=479; צ=480; צ"א=481; צ"ב=482; צ"ג=483; צ"ד=484; צ"ה=485; צ"ו=486; צ"ז=487; צ"ח=488; צ"ט=489; ק=490; ק"א=491; ק"ב=492; ק"ג=493; ק"ד=494; ק"ה=495; ק"ו=496; ק"ז=497; ק"ח=498; ק"ט=499; ר=500; ר"א=501; ר"ב=502; ר"ג=503; ר"ד=504; ר"ה=505; ר"ו=506; ר"ז=507; ר"ח=508; ר"ט=509; ש=510; ש"א=511; ש"ב=512; ש"ג=513; ש"ד=514; ש"ה=515; ש"ו=516; ש"ז=517; ש"ח=518; ש"ט=519; ט=520; ט"א=521; ט"ב=522; ט"ג=523; ט"ד=524; ט"ה=525; ט"ו=526; ט"ז=527; ט"ח=528; ט"ט=529; י=530; י"א=531; י"ב=532; י"ג=533; י"ד=534; י"ה=535; י"ו=536; י"ז=537; י"ח=538; י"ט=539; כ=540; כ"א=541; כ"ב=542; כ"ג=543; כ"ד=544; כ"ה=545; כ"ו=546; כ"ז=547; כ"ח=548; כ"ט=549; ל=550; ל"א=551; ל"ב=552; ל"ג=553; ל"ד=554; ל"ה=555; ל"ו=556; ל"ז=557; ל"ח=558; ל"ט=559; מ=560; מ"א=561; מ"ב=562; מ"ג=563; מ"ד=564; מ"ה=565; מ"ו=566; מ"ז=567; מ"ח=568; מ"ט=569; נ=570; נ"א=571; נ"ב=572; נ"ג=573; נ"ד=574; נ"ה=575; נ"ו=576; נ"ז=577; נ"ח=578; נ"ט=579; ס=580; ס"א=581; ס"ב=582; ס"ג=583; ס"ד=584; ס"ה=585; ס"ו=586; ס"ז=587; ס"ח=588; ס"ט=589; ע=590; ע"א=591; ע"ב=592; ע"ג=593; ע"ד=594; ע"ה=595; ע"ו=596; ע"ז=597; ע"ח=598; ע"ט=599; פ=600; פ"א=601; פ"ב=602; פ"ג=603; פ"ד=604; פ"ה=605; פ"ו=606; פ"ז=607; פ"ח=608; פ"ט=609; צ=610; צ"א=611; צ"ב=612; צ"ג=613; צ"ד=614; צ"ה=615; צ"ו=616; צ"ז=617; צ"ח=618; צ"ט=619; ק=620; ק"א=621; ק"ב=622; ק"ג=623; ק"ד=624; ק"ה=625; ק"ו=626; ק"ז=627; ק"ח=628; ק"ט=629; ר=630; ר"א=631; ר"ב=632; ר"ג=633; ר"ד=634; ר"ה=635; ר"ו=636; ר"ז=637; ר"ח=638; ר"ט=639; ש=640; ש"א=641; ש"ב=642; ש"ג=643; ש"ד=644; ש"ה=645; ש"ו=646; ש"ז=647; ש"ח=648; ש"ט=649; ט=650; ט"א=651; ט"ב=652; ט"ג=653; ט"ד=654; ט"ה=655; ט"ו=656; ט"ז=657; ט"ח=658; ט"ט=659; י=660; י"א=661; י"ב=662; י"ג=663; י"ד=664; י"ה=665; י"ו=666; י"ז=667; י"ח=668; י"ט=669; כ=670; כ"א=671; כ"ב=672; כ"ג=673; כ"ד=674; כ"ה=675; כ"ו=676; כ"ז=677; כ"ח=678; כ"ט=679; ל=680; ל"א=681; ל"ב=682; ל"ג=683; ל"ד=684; ל"ה=685; ל"ו=686; ל"ז=687; ל"ח=688; ל"ט=689; מ=690; מ"א=691; מ"ב=692; מ"ג=693; מ"ד=694; מ"ה=695; מ"ו=696; מ"ז=697; מ"ח=698; מ"ט=699; נ=700; נ"א=701; נ"ב=702; נ"ג=703; נ"ד=704; נ"ה=705; נ"ו=706; נ"ז=707; נ"ח=708; נ"ט=709; ס=710; ס"א=711; ס"ב=712; ס"ג=713; ס"ד=714; ס"ה=715; ס"ו=716; ס"ז=717; ס"ח=718; ס"ט=719; ע=720; ע"א=721; ע"ב=722; ע"ג=723; ע"ד=724; ע"ה=725; ע"ו=726; ע"ז=727; ע"ח=728; ע"ט=729; פ=730; פ"א=731; פ"ב=732; פ"ג=733; פ"ד=734; פ"ה=735; פ"ו=736; פ"ז=737; פ"ח=738; פ"ט=739; צ=740; צ"א=741; צ"ב=742; צ"ג=743; צ"ד=744; צ"ה=745; צ"ו=746; צ"ז=747; צ"ח=748; צ"ט=749; ק=750; ק"א=751; ק"ב=752; ק"ג=753; ק"ד=754; ק"ה=755; ק"ו=756; ק"ז=757; ק"ח=758; ק"ט=759; ר=760; ר"א=761; ר"ב=762; ר"ג=763; ר"ד=764; ר"ה=765; ר"ו=766; ר"ז=767; ר"ח=768; ר"ט=769; ש=770; ש"א=771; ש"ב=772; ש"ג=773; ש"ד=774; ש"ה=775; ש"ו=776; ש"ז=777; ש"ח=778; ש"ט=779; ט=780; ט"א=781; ט"ב=782; ט"ג=783; ט"ד=784; ט"ה=785; ט"ו=786; ט"ז=787; ט"ח=788; ט"ט=789; י=790; י"א=791; י"ב=792; י"ג=793; י"ד=794; י"ה=795; י"ו=796; י"ז=797; י"ח=798; י"ט=799; כ=800; כ"א=801; כ"ב=802; כ"ג=803; כ"ד=804; כ"ה=805; כ"ו=806; כ"ז=807; כ"ח=808; כ"ט=809; ל=810; ל"א=811; ל"ב=812; ל"ג=813; ל"ד=814; ל"ה=815; ל"ו=816; ל"ז=817; ל"ח=818; ל"ט=819; מ=820; מ"א=821; מ"ב=822; מ"ג=823; מ"ד=824; מ"ה=825; מ"ו=826; מ"ז=827; מ"ח=828; מ"ט=829; נ=830; נ"א=831; נ"ב=832; נ"ג=833; נ"ד=834; נ"ה=835; נ"ו=836; נ"ז=837; נ"ח=838; נ"ט=839; ס=840; ס"א=841; ס"ב=842; ס"ג=843; ס"ד=844; ס"ה=845; ס"ו=846; ס"ז=847; ס"ח=848; ס"ט=849; ע=850; ע"א=851; ע"ב=852; ע"ג=853; ע"ד=854; ע"ה=855; ע"ו=856; ע"ז=857; ע"ח=858; ע"ט=859; פ=860; פ"א=861; פ"ב=862; פ"ג=863; פ"ד=864; פ"ה=865; פ"ו=866; פ"ז=867; פ"ח=868; פ"ט=869; צ=870; צ"א=871; צ"ב=872; צ"ג=873; צ"ד=874; צ"ה=875; צ"ו=876; צ"ז=877; צ"ח=878; צ"ט=879; ק=880; ק"א=881; ק"ב=882; ק"ג=883; ק"ד=884; ק"ה=885; ק"ו=886; ק"ז=887; ק"ח=888; ק"ט=889; ר=890; ר"א=891; ר"ב=892; ר"ג=893; ר"ד=894; ר"ה=895; ר"ו=896; ר"ז=897; ר"ח=898; ר"ט=899; ש=900; ש"א=901; ש"ב=902; ש"ג=903; ש"ד=904; ש"ה=905; ש"ו=906; ש"ז=907; ש"ח=908; ש"ט=909; ט=910; ט"א=911; ט"ב=912; ט"ג=913; ט"ד=914; ט"ה=915; ט"ו=916; ט"ז=917; ט"ח=918; ט"ט=919; י=920; י"א=921; י"ב=922; י"ג=923; י"ד=924; י"ה=925; י"ו=926; י"ז=927; י"ח=928; י"ט=929; כ=930; כ"א=931; כ"ב=932; כ"ג=933; כ"ד=934; כ"ה=935; כ"ו=936; כ"ז=937; כ"ח=938; כ"ט=939; ל=940; ל"א=941; ל"ב=942; ל"ג=943; ל"ד=944; ל"ה=945; ל"ו=946; ל"ז=947; ל"ח=948; ל"ט=949; מ=950; מ"א=951; מ"ב=952; מ"ג=953; מ"ד=954; מ"ה=955; מ"ו=956; מ"ז=957; מ"ח=958; מ"ט=959; נ=960; נ"א=961; נ"ב=962; נ"ג=963; נ"ד=964; נ"ה=965; נ"ו=966; נ"ז=967; נ"ח=968; נ"ט=969; ס=970; ס"א=971; ס"ב=972; ס"ג=973; ס"ד=974; ס"ה=975; ס"ו=976; ס"ז=977; ס"ח=978; ס"ט=979; ע=980; ע"א=981; ע"ב=982; ע"ג=983; ע"ד=984; ע"ה=985; ע"ו=986; ע"ז=987; ע"ח=988; ע"ט=989; פ=990; פ"א=991; פ"ב=992; פ"ג=993; פ"ד=994; פ"ה=995; פ"ו=996; פ"ז=997; פ"ח=998; פ"ט=999; צ=1000; צ"א=1001; צ"ב=1002; צ"ג=1003; צ"ד=1004; צ"ה=1005; צ"ו=1006; צ"ז=1007; צ"ח=1008; צ"ט=1009; ק=1010; ק"א=1011; ק"ב=1012; ק"ג=1013; ק"ד=1014; ק"ה=1015; ק"ו=1016; ק"ז=1017; ק"ח=1018; ק"ט=1019; ר=1020; ר"א=1021; ר"ב=1022; ר"ג=1023; ר"ד=1024; ר"ה=1025; ר"ו=1026; ר"ז=1027; ר"ח=1028; ר"ט=1029; ש=1030; ש"א=1031; ש"ב=1032; ש"ג=1033; ש"ד=1034; ש"ה=1035; ש"ו=1036; ש"ז=1037; ש"ח=1038; ש"ט=1039; ט=1040; ט"א=1041; ט"ב=1042; ט"ג=1043; ט"ד=1044; ט"ה=1045; ט"ו=1046; ט"ז=1047; ט"ח=1048; ט"ט=1049; י=1050; י"א=1051; י"ב=1052; י"ג=1053; י"ד=1054; י"ה=1055; י"ו=1056; י"ז=1057; י"ח=1058; י"ט=1059; כ=1060; כ"א=1061; כ"ב=1062; כ"ג=1063; כ"ד=1064; כ"ה=1065; כ"ו=1066; כ"ז=1067; כ"ח=1068; כ"ט=1069; ל=1070; ל"א=1071; ל"ב=1072; ל"ג=1073; ל"ד=1074; ל"ה=1075; ל"ו=1076; ל"ז=1077; ל"ח=1078; ל"ט=1079; מ=1080; מ"א=1081; מ"ב=1082; מ"ג=1083; מ"ד=1084; מ"ה=1085; מ"ו=1086; מ"ז=1087; מ"ח=1088; מ"ט=1089; נ=1090; נ"א=1091; נ"ב=1092; נ"ג=1093; נ"ד=1094; נ"ה=1095; נ"ו=1096; נ"ז=1097; נ"ח=1098; נ"ט=1099; ס=1100; ס"א=1101; ס"ב=1102; ס"ג=1103; ס"ד=1104; ס"ה=1105; ס"ו=1106; ס"ז=1107; ס"ח=1108; ס"ט=1109; ע=1110; ע"א=1111; ע"ב=1112; ע"ג=1113; ע"ד=1114; ע"ה=1115; ע"ו=1116; ע"ז=1117; ע"ח=1118; ע"ט=1119; פ=1120; פ"א=1121; פ"ב=1122; פ"ג=1123; פ"ד=1124; פ"ה=1125; פ"ו=1126; פ"ז=1127; פ"ח=1128; פ"ט=1129; צ=1130; צ"א=1131; צ"ב=1132; צ"ג=1133; צ"ד=1134; צ"ה=1135; צ"ו=1136; צ"ז=1137; צ"ח=1138; צ"ט=1139; ק=1140; ק"א=1141; ק"ב=1142; ק"ג=1143; ק"ד=1144; ק"ה=1145; ק"ו=1146; ק"ז=1147; ק"ח=1148; ק"ט=1149; ר=1150; ר"א=1151; ר"ב=1152; ר"ג=1153; ר"ד=1154; ר"ה=1155; ר"ו=1156; ר"ז=1157; ר"ח=1158; ר"ט=1159; ש=1160; ש"א=1161; ש"ב=1162; ש"ג=1163; ש"ד=1164; ש"ה=1165; ש"ו=1166; ש"ז=1167; ש"ח=1168; ש"ט=1169; ט=1170; ט"א=1171; ט"ב=1172; ט"ג=1173; ט"ד=1174; ט"ה=1175; ט"ו=1176; ט"ז=1177; ט"ח=1178; ט"ט=1179; י=1180; י"א=1181; י"ב=1182; י"ג=1183; י"ד=1184; י"ה=1185; י"ו=1186; י"ז=1187; י"ח=1188; י"ט=1189; כ=1190; כ"א=1191; כ"ב=1192; כ"ג=1193; כ"ד=1194; כ"ה=1195; כ"ו=1196; כ"ז=1197; כ"ח=1198; כ"ט=1199; ל=1200; ל"א=1201; ל"ב=1202; ל"ג=1203; ל"ד=1204; ל"ה=1205; ל"ו=1206; ל"ז=1207; ל"ח=1208; ל"ט=1209; מ=1210; מ"א=1211; מ"ב=1212; מ"ג=1213; מ"ד=1214; מ"ה=1215; מ"ו=1216; מ"ז=1217; מ"ח=1218; מ"ט=1219; נ=1220; נ"א=1221; נ"ב=1222; נ"ג=1223; נ"ד=1224; נ"ה=1225; נ"ו=1226; נ"ז=1227; נ"ח=1228; נ"ט=1229; ס=1230; ס"א=1231; ס"ב=1232; ס"ג=1233; ס"ד=1234; ס"ה=1235; ס"ו=1236; ס"ז=1237; ס"ח=1238; ס"ט=1239; ע=1240; ע"א=1241; ע"ב=1242; ע"ג=1243; ע"ד=1244; ע"ה=1245; ע"ו=1246; ע"ז=1247; ע"ח=1248; ע"ט=1249; פ=1250; פ"א=1251; פ"ב=1252; פ"ג=1253; פ"ד=1254; פ"ה=1255; פ"ו=1256; פ"ז=1257; פ"ח=1258; פ"ט=1259; צ=1260; צ"א=1261; צ"ב=1262; צ"ג=1263; צ"ד=1264; צ"ה=1265; צ"ו=1266; צ"ז=1267; צ"ח=1268; צ"ט=1269; ק=1270; ק"א=1271; ק"ב=1272; ק"ג=1273; ק"ד=1274; ק"ה=1275; ק"ו=1276; ק"ז=1277; ק"ח=1278; ק"ט=1279; ר=1280; ר"א=1281; ר"ב=1282; ר"ג=1283; ר"ד=1284; ר"ה=1285; ר"ו=1286; ר"ז=1287; ר"ח=1288; ר"ט=1289; ש=1290; ש"א=1291; ש"ב=1292; ש"ג=1293; ש"ד=1294; ש"ה=1295; ש"ו=1296; ש"ז=1297; ש"ח=1298; ש"ט=1299; ט=1300; ט"א=1301; ט"ב=1302; ט"ג=1303; ט"ד=1304; ט"ה=1305; ט"ו=1306; ט"ז=1307; ט"ח=1308; ט"ט=1309; י=1310; י"א=1311; י"ב=1312; י"ג=1313; י"ד=1314; י"ה=1315; י"ו=1316; י"ז=1317; י"ח=1318; י"ט=1319; כ=1320; כ"א=1321; כ"ב=1322; כ"ג=1323; כ"ד=1324; כ"ה=1325; כ"ו=1326; כ"ז=1327; כ"ח=1328; כ"ט=1329; ל=1330; ל"א=1331; ל"ב=1332; ל"ג=1333; ל"ד=1334; ל"ה=1335; ל"ו=1336; ל"ז=1337; ל"ח=1338; ל"ט=1339; מ=1340; מ"א=1341; מ"ב=1342; מ"ג=1343; מ"ד=1344; מ"ה=1345; מ"ו=1346; מ"ז=1347; מ"ח=1348; מ"ט=1349; נ=1350; נ"א=1351; נ"ב=1352; נ"ג=1353; נ"ד=1354; נ"ה=1355; נ"ו=1356; נ"ז=1357; נ"ח=1358; נ"ט=1359; ס=1360; ס"א=1361; ס"ב=1362; ס"ג=1363; ס"ד=1364; ס"ה=1365; ס"ו=1366; ס"ז=1367; ס"ח=1368; ס"ט=1369; ע=1370; ע"א=1371; ע"ב=1372; ע"ג=1373; ע"ד=1374; ע"ה=1375; ע"ו=1376; ע"ז=1377; ע"ח=1378; ע"ט=1379; פ=1380; פ"א=1381; פ"ב=1382; פ"ג=1383; פ"ד=1384; פ"ה=1385; פ"ו=1386; פ"ז=1387; פ"ח=1388; פ"ט=1389; צ=1390; צ"א=1391; צ"ב=1392; צ"ג=1393; צ"ד=1394; צ"ה=1395; צ"ו=1396; צ"ז=1397; צ"ח=1398; צ"ט=1399; ק=1400; ק"א=1401; ק"ב=1402; ק"ג=1403; ק"ד=1404; ק"ה=1405; ק"ו=1406; ק"ז=1407; ק"ח=1408; ק"ט=1409; ר=1410; ר"א=1411; ר"ב=1412; ר"ג=1413; ר"ד=1414; ר"ה=1415; ר"ו=1416; ר"ז=1417; ר"ח=1418; ר"ט=1419; ש=1420; ש"א=1421; ש"ב=1422; ש"ג=1423; ש"ד=1424; ש"ה=1425; ש"ו=1426; ש"ז=1427; ש"ח=1428; ש"ט=1429; ט=1430; ט"א=1431; ט"ב=1432; ט"ג=1433; ט"ד=1434; ט"ה=1435; ט"ו=1436; ט"ז=1437; ט"ח=1438; ט"ט=1439; י=1440; י"א=1441; י"ב=1442; י"ג=1443; י"ד=1444; י"ה=1445; י"ו=1446; י"ז=1447; י"ח=1448; י"ט=1449; כ=1450; כ"א=1451; כ"ב=1452; כ"ג=1453; כ"ד=1454; כ"ה=1455; כ"ו=1456; כ"ז=1457; כ"ח=1458; כ"ט=1459; ל=1460; ל"א=1461; ל"ב=1462; ל"ג=1463; ל"ד=1464; ל"ה=1465; ל"ו=1466; ל"ז=1467; ל"ח=1468; ל"ט=1469; מ=1470; מ"א=1471; מ"ב=1472; מ"ג=1473; מ"ד=1474; מ"ה=1475; מ"ו=1476; מ"ז=1477; מ"ח=1478; מ"ט=1479; נ=1480; נ"א=1481; נ"ב=1482; נ"ג=1483; נ"ד=1484; נ"ה=1485; נ"ו=1486; נ"ז=1487; נ"ח=1488; נ"ט=1489; ס=1490; ס"א=1491; ס"ב=1492; ס"ג=1493; ס"ד=1494; ס"ה=1495; ס"ו=1496; ס"ז=1497; ס"ח=1498; ס"ט=1499; ע=1500; ע"א=1501; ע"ב=1502; ע"ג=1503; ע"ד=1504; ע"ה=1505; ע"ו=1506; ע"ז=1507; ע"ח=1508; ע"ט=1509; פ=1510; פ"א=1511; פ"ב=1512; פ"ג=1513; פ"ד=1514; פ"ה=1515; פ"ו=1516; פ"ז=1517; פ"ח=1518; פ"ט=1519; צ=1520; צ"א=1521; צ"ב=1522; צ"ג=1523; צ"ד=1524; צ"ה=1525; צ"ו=1526;

b) *A magánhangzók.* תנועות:

A héberben nincsenek magánhangzók, mint pl. a magyar nyelvben. Ezeket a magánhangzókat a héber nyelv nem betűk, hanem írásjelek, pontok (נקודות) által pótolja. Eredetileg az א, ה, ו, י betűk voltak a magánhangzók, a VII. századtól kezdve használják a pontozásos írásjeleket magánhangzók jelölésére, részben a betű felett, részben a betű közepén, részben a betű alatt.

Vannak hosszú és rövid hangzók. Ezeket a hangzókat többféleképpen lehet kiejteni. Megemlítjük az askenázi és a szefárd héber kiejtést. A két kiejtés között levő különbséget és szabályait röviden ismertetjük.

תנועות גדולות:

תנועות קטנות:

A hosszú magánhangzók				A rövid magánhangzók			
neve	alakja	Askenázi kiejtés	Szefárd kiejtés	neve	alakja	Askenázi kiejtés	Szefárd kiejtés
קמץ גדול	ֿ(א)	ó	á	פתח	ֿ(א, ע)	á	á
צירי	ֿ(ס)	é	é	סגול	ֿ(א, ע)	e	e
חירק גדול	ֿ(ס)	i	i	חירק קטן	ֿ(א, ע)	i	i
חולם	ֿ(א, א) ו	(aj) au	ó	קמץ קטן	ֿ(א, ע)	o	o
שוקק	ֿ(א)	(ü) ú	ú	קבוץ	ֿ(א, ע)	(ü) u	u

Jegyzet: a) A héberben két elterjedt és leggyakrabban használt kiejtési mód ismeretes: az askenázi és a szefárd kiejtés. Az elő héber nyelv, amelyen ma Erec Jisrael-ben beszélnek, a szefárd kiejtés szabályait követi. E könyv a tanárra vagy a tanulóra bizza, melyik kiejtést kívánja követni.

A szefárd kiejtés szerint a ט-t »á« nak, a א, ע, ה-ot »ó«-nak ejtjük ki. Pl. בָּרֻךְ — báruch; עוֹלָם — ólám; אוֹר — ór.

b) de »o«-nakejtendő ki a szefárd kiejtésben is minden olyan ט (o)

1) amelyik hangsúlytalan zárt szótagban van. Pl: **חֶרֶב** = pusztulás (chorbán); **קֶרֶב** = áldozat (korbán); 2) amely u. n. félhangzó előtt áll. Pl. **צָהָרִים** = dél (cohorájim); 3) továbbá az a **ט**, amely **י**-ből származik, pl. **שָׁרָשִׁים** = gyökerek (sorasim); **קֳדָשִׁים** = szentségek (kodosim); askenázi kiejtés szerint: sorosim és kodosim. 4) a **כָּל** (jelentése: minden, egész) „kol” nak ejtendő ki mindkét kiejtés szerint.

Az u. n. lengyel kiejtésben, az **י**-t »ü« nek, az **י**-t »aj«-nak ejtik ki.

c) A **הִירֶק הָדוּל**-t a betű alatt levő ponttal és egy utána következő **י**-dal jelöljük. Kiejtése: **י**. Pl. **קִיר** = fal (kír), **שִׁיר** = ének (sír).

d) A **הוּלֵם**-ot írhatjuk **י** val is, pl. **טוֹב** = jó; de írhatjuk a betű fölé is, pl. **דָּר** = nemzedék; **הֶקֶל** = törvény.

c) A s'vá: שְׁוָא

A felsorolt hangjeleken kívül van a héberben egy jel, amelyet **שְׁוָא**-nak nevezünk. Jele: (:). Ez a jel a betű alá kerül. A s'vá nem hangzik, kiejteni csupán a felette levő mássalhangzóval lehet. Pl: **בְּרָכָה** = áldás (b'ráchá v. b'rocho.) Magyarban kb. a rövid »ö«-nek felel meg: (b'öráchá). Héberből magyarra való átirásban rendszerint egy hiányjellel szoktuk jelölni a betű felső részén: b'ráchá, v'áttem stb.

S'vá kétféle van. a) **שְׁוָא נָע** = mozgó v. hangzó s'vá és b) **שְׁוָא נָח** = nyugvó v. hangtalan s'vá.

a) A **שְׁוָא נָע** = hangzó s'vá csak szó vagy szótag elején állhat. Kiejtése ilyenkor — amint már jeleztük — rövid, félhangzó jellegű »ö« (ö). Pl: **בְּנִי** (b'ni) = fiam, **שׁוֹמְרִים (שֹׁמְרִים)** = őrzők **בְּרֵאשִׁית** (b'résit v. b'résisz) kezdetben.

b) A szótag végén mindig **שְׁוָא נָח** = nyugvó s'vá van. Pl: ebben a szóban **יִצְחָק**, a »צ« betű alatt nyugvó s'vá áll, amely, szótagot zár be és nem hangzik. Kiejtése: jic-chak vagy jic-chok.

1) Ha egy szóban két s'vá áll egymás után, az első nyugvó, a második hangzó s'vá Pl: סֵן-דָּלָר — cipész (szán-d^o-lár v. szán-d^olor); רֶגֶל-לְכֶם — lábatok (rágl^ochem). Az első s'vát nem ejtjük ki, csupán a felette levő betű hangzik; a második s'vá hangzik, tehát a felette levő betűt egy rövid »ö« hanggal ejtjük ki.

2) Ha a szó végén fordul elő két s'vá egymás után, mindkettő nyugvó, hangtalan. Pl: נֶפֶט — petroleum (néft); נָרְד — nárdus (nérd); וַיִּשֶׁן — megittatta (vájásk); וַיִּבֶן — sirt (vájévk).

3) Szó elején sohasem lehet egymásután két s'vá!

4) Fontos szabály! Rövid hangzó után mindig שׁוֹא נָה hangtalan s'vá áll. Pl. נֶפֶשׁ-שִׁי — lelkem (náfsi); יֵשׁ-כַּב — fekszik (jis-káv)

d) A félhangzók. — הֶטֶף

Az א, ה, ח, ע betűk alatt nem állhat hangzó s'vá. (שׁוֹא נָע). Ezen betűk alá a hangzó s'vá helyett (néha a hangtalan s'vá helyett is) u. n. félhangzókat teszünk. Háromféle félhangzó van:

1) הֶטֶף קָמִץ (jele ׀). Ez egy s'vá-ból és egy ׀-ból áll. Kiejtése rövid »o«: אֶנִּי — hajó (onija vagy onijó); אֶהְיֶה — sátrak, (ohalim vagy oholim).

2) הֶטֶף פָּתַח (jele ׀). Ez egy s'vá és egy pátách (-) összevonásából keletkezett, kiejtése rövid »á«: אֶבֶל — de, ellenben; אֶלֵּא — nemde?; חֲמִישִׁי — ötödik; יַעֲקֹב — Jákób.

3) הֶטֶף סְגוּל (jele ׀). Egy s'vá és egy szegól (*) összetétele, kiejtése rövid »e«: אֶמֶת — igazság; נֶאֱמָן — hűség.

A הֶטֶף mindegyik héber kiejtésben egyforma.

e) A dáges (pont). — דָּגֵשׁ

Gyakran látunk egyes betűkben (mássalhangzóknak) pontot. Ezt

dáges-nek (דָּגֵשׁ) nevezzük. Kétféle dáges van: 1. gyenge dáges = דָּגֵשׁ קָל and 2. erős dáges = דָּגֵשׁ חָזק.

1. A »dáges kál« csak a következő hat betűben fordul elő: ת, כ, ה, ב, ג, ד. A pont ezekben a betűkben a betűk eredeti keménységét jelzi; ha elhagyjuk a pontot, megváltozik a betű kiejtése, vagyis — héber nyelvtani kifejezés szerint — meglágyul, meggyengül: A ב (b)-ből lesz ב (v); כ (k) -ból כ (ch); ת (t)-ből ת (sz). Megjegyzendő, hogy az ujhéber u. n. »szefárd« kiejtésben ת és ת egyformán „t“ nek hangzik.

A ד and ג betűkben levő pontnak ma már nincs különös jelentősége. Régebben valószínűleg másképen ejtették ki e két betűt, ha dáges volt bennük.

»Dáges kál« csak szó vagy szótag elején lehet: szóközben csak hangtalan s'vá után lehet dáges kál-lal pontozott betű.

Pl. כָּל־כֶּלֶב ---kutya (kelev) itt szó elején; מִדְּבָר ---puszta (midbár) itt a szó közepén.

Fontos! Az א, ה, ו, י betűk után nem lehet דָּגֵשׁ קָל
Pl: אִשְׁפָּה ---sütő, אִכְל ---evő stb; וְכָל ---és minden.

Hosszu hangzó után sem lehet gyenge pont. Pl. דְּבָר ---szó, valamint שׁוּא נָע után sem. Pl: וְכוּתֵב ---és ír: (nem: וְכוּתֵב).

2. Erős pontnak (דָּגֵשׁ חָזק) nevezzük a mássalhangzókból levő pontot, amely azok megkettőzését jelzi, pl: מִטָּה ---ágy (mintha így volna írva: מִטִּיטָה), סִפּוֹן ---mennyezet (סִפּוֹפּוֹן).

Kivétel: az א, ה, ו, ע, ר betűkben nem lehet dáges, ezeket tehát nem lehet megkettőzni!

דָּגֵשׁ חָזק rendszerint rövid hangzó után van a szóközben vagy — ez a leggyakoribb eset — a névelő (וְ) után. (Lásd később.)

f) **A szótag.** — הֶבְרֵה:

Egy szótag lehet 1) *nyílt szótag* (הֶבְרֵה פְתוּחָה) vagy 2) *zárt szótag* (הֶבְרֵה סְתוּמָה).

1) Nyílt az a szótag, amelyik magánhangzóra végződik. Például: שֶׁ-רָה mező; מִ-שֶׁה Mózes.

Hangsúlytalan, hosszú magánhangzós szótag mindig nyílt.

2) Zárt az a szótag, amelyik mássalhangzóval végződik, pl. נִפְרָד különálló, מִשְׁכָּן hajlék, לִמַּד — tanits (לִמְ-מַד). Amely szótag nyugvó s'vával végződik, az zárt.

Szó közepén dagés-sal kell ellátni minden olyan mássalhangzót, amely előtt rövid mássalhangzó van. Pl. נֶקֶד kerti, (נִגְ-נָה); שֶׁנֶּר macska (שֶׁנִּי-נֶר); שֶׁמֶה rémület (שֶׁמְ-מֶה) stb.

g) **Hangsúly.** — הֶטְעָמָה:

A héberben a hangsúly az *utolsó* vagy az *utolsóelőtti* szótagon van. A leggyakrabban az utolsó szótagot kell hangsúlyozni (מִלְרַע utolsó szótag hangsúly). Ha a hangsúly az *utolsó előtti* szótagon van, (מִלְעִיל) akkor a betű alatt kis függőleges vonalkával jelezzük ezt könyvünkben. Figyeljük meg!

A harmadik szótag — a szó végétől visszafelé számítva — sohasem lehet hangsúlyos a héberben. Ha nincs jelzés, az utolsó szótagot hangsúlyozzuk. Pl. רִצְפָה padló (utolsó szótag hangsúlyos); חֶדֶר szoba (utolsó előtti) cheder; חֲלוּץ úttörő, cháluc; בִּגְד ruha (beqed).

Hangsúlyozzunk pontosan!

Olvasási gyakorlat.

Bemutatjuk néhány példában a szefárd és askenázi kiejtéssel való olvasás módját; nyomtatott betűvel, folyóírással és a mindennapi életben leggyakrabban használatos gyakorlati írásmóddal.

A h é b e r			Szefárd	Askenázi
nyomtatott betűk	folyóírás	gyakorlati írásmód	k i e j t é s	
הַתְּקוּהָ	התקוה	התקוה	Hátikvá	Hátikvó
שָׁעָה	שעה	שעה	Sáá	Sóó
טוֹב	טוב	טוב	Tov	Tauv
יִשְׂרָאֵל	ישראל	ישראל	Jiszráél	Jiszróél
שָׁלוֹם	שלום	שלום	Sálom	Sólaum
חֶדֶר	חדר	חדר	Cheder	Cheder
גָּדוֹל	גדול	גדול	Gádol	Gódaul
בַּיִת	בית	בית	Bájit	Bájisz
אָב	אב	אב	Áv	Ov
אוֹטוֹמוֹבִיל	אוטומוביל	אוטומוביל	Otomobil	Autaumaubil
מוֹשָׁבָה	מושבה	מושבה	Mosává	Mausovó
הַחֲשָׂרָה	החשרה	החשרה	Háchsará	Hachsoró
תֵּל-אָבִיב	תל-אביב	תל-אביב	Tél Áviv	Tel Oviv
עוֹלָם	עולם	עולם	Olám	Aulom
תִּפְּלָה	תפלה	תפלה	T'filá	T'filó

A könyv a szefárd és askenázi kiejtés kérdésében a döntést a tanárra vagy a tanulóra bizza. Az olvasási gyakorlatból szembe-tűnően megállapíthatjuk a két kiejtés közötti különbséget.

Megjegyezzük újból, hogy Erec Jiszráélben a szefárd kiejtés szabályai szerint beszélnek.

A hangtan természetesen csak vázlatosan foglalja össze a héber nyelv hangtani szabályait. Az olvasmányokhoz tartozó nyelvtani magyarázatokban minden egyes hangtani jelenséget újra megmagyarázunk, ha arra szükség van.

A hangtani szabályokat nem elég ismerni, azokat alkalmazni is kell tudni a nyelvhasználat szabályainak megfelelően. Ne csak szabályokat tanuljunk meg — különben ezekből csak keveset talál a könyvben a tanuló — hanem azokat írásban és szóban gyakoroljuk be, hogy gépiessé váljon alkalmazásuk. Sohasem szabad megfeledkezni pl. arról, hogy a határozott névelő „הַ” alakja után következő szó első mássalhangzóját megkettőzve írjuk és mondjuk, hogy torokhangot nem lehet kettőzni, hogy mi az a gyenge dages stb.

A legalaposabban az élő nyelv állandó tanulása, megfigyelése tanít meg a szabályokra!

II.

OLVASMÁNYOK.

1. LECKE:

ez ablak	h. זה חלון
mi ? (mi van)	מה? מה? מה?
mi ez ?	מה זה ? h.
mi ez ?	מה זאת ? n.
is	גם
hol (van) ?	איפה ?
ott	שם
itt	פה
-e ? vajjon ?	ה? ?
vajjon ez ?	הנה ? h.
vajjon ez ?	הזאת ? n.
a, az (névelő)	ה-ה-ה-ה
mennyezet	n. תקרה
igen, úgy van	כן
nem	לא
gyakorlat	h. תרגיל

שעור ראשון:

lecke	h. שעור
első	ראשון
ez	זה- זאת h. és n.
ház	h. בית
szoba	h. חדר
ban,-ben	ב-ב-ב-ב-ב-ב
a házban	בבית
a szobában	בחדר
fal	h. קיר
ablak	h. חלון
ajtó	h. דלת
padló	n. רצפה
és	ו-ו
mennyezet	h. ספון
függöny	h. וילון
ez fal	זה קיר

זה בית. זה חדר. בבית חדר. בחדר קיר, חלון, דלת, רצפה
 וספון. זה וילון. בחדר וילון. זה קיר. זה חלון. זאת רצפה. זאת
 דלת. מה זה ? זה חלון. גם זה חלון. מה זאת ? זאת דלת. כן.
 איזה הרצפה ? הרצפה שם. איזה הקיר ? הקיר פה. הנה ספון ?
 כן, זה ספון. הזאת תקרה ? לא, זאת לא תקרה, זאת דלת.

NYELVTAN.

1) **A főnév:** (שם העצם). A főnév valamely személyt vagy tárgyat jelentő szó. A héberben kétféle nemű szó van: him- és nőnemű: מִין זָכָר = himnem, מִין נְקֵבָה = nőnem. A nőnemű szavak végződése: -ָהּ vagy -ָה Pl: רִגְלָהּ, רִעְפָּה.

2) **A mutatónévmás:** — זֶה - זֵאת — jelzi előre, milyen nemű szóra vonatkozik. A magyarban nincs a szóknak nemük, a mutatónévmás csak rámutat a tárgyra vagy személyre és megnevezi azt. A héberben a זֶה (him), זֵאת (nő) kifejezi a szó nemét is. Pl: זֶה קִיר = ez fal (himmemű); זֵאת דֶּלֶת = ez ajtó (nőnemű).

Jól jegyezzük meg a főnevek nemeit!

A jelölésben a זָכָר himnemet, נְקֵבָה nőnemet jelent.

3) **Névelő:** (ה' הידיעה). A főnevet mondhatjuk névelővel vagy névelő nélkül. Névelő nélkül a főnév határozatlan: בַּיִת = ház; névelővel határozott: הַבַּיִת = a ház. Háromféle határozott névelő van a héberben: a) הַ - ; b) הָ - ; c) הֶ - .

a) Mássalhangzók előtt általában a הַ névelőt használjuk. Pl.: הַשֻּׁלְחָן = az asztal; הַקִּיר = a fal. A הַ névelő megkettőzi az utána következő főnév első mássalhangzóját. Ezt a megkettőzést a betűben levő ponttal fejezzük ki. (Lásd erős dagesnél.)

b) Az א, ע, ו betűkkel kezdődő szavak előtt a határozott névelő nem הַ hanem הָ. A szefárd kiejtésben, a héber nyelvben ezt is >há<-nak ejtjük. Pl. הָאֵר = a világosság (háór), הָעֵץ = a fa (háéc). הָרֹאשׁ = a fej (háρός).

c) הֵן, הֵם kezdetű szavak előtt הֵן, pl.: הַהָרִים = a hegyek,
הַחֶכֶם = a bölcs, הָעֶנִי = a szegény.

A névelőt egybeírjuk a hozzátartozó főnévvel.

4) **Kérdőszócska:** (הֵן "הֵן" szócska). A szó elé tett הֵן szócska kérdést fejez ki. Pld: הֵן הַחֵץ = ez fal? הֵן הַדֶּלֶת = ez ajtó? Ide soroljuk még a הֵן szócskát; jelentése: mi, micsoda? הֵן הַחֵץ = mi ez? Az הֵן, הֵן, הֵן kezdetű szavak előtt הֵן ill. הֵן.

תרגיל.

1.

Ez szoba. A szobában ajtó, ablak, fal és padló. Ez ajtó. Ez is (הֵן) ajtó. Hol a fal? A fal ott. Mi ez? Ez padló. Mi ez? Ez szoba. Mi ez itt? Ez függöny. Vajjon ez mennyezet? Nem, ez nem mennyezet, ez padló. Vajjon ez ablak? Nem, ez ajtó. Vajjon ez szoba? Igen, ez szoba. Hol az ablak? Az ablak itt. Mi van a szobában? A szobában (van) ajtó, ablak, fal, függöny, padló és mennyezet.

2. LECKE:

שעור שני:

óra	שעון h
kép	תמונה n.
még	עוד
butorok	רהיטים h.
ételszekrény	מזנון h.
szőnyeg	תקית n.
pamlag	ספה n.

második	שני
asztal	שולחן h.
-on, -en, -ön, fölött	על-
alatt	תחת
szék	כסא h.
nál, -nél, mellett	אצל
szekrény	ארון h.

virág	h. פרח-פרחים	melyek, milyenek ?	אילו ?
virágcserep	h. עציץ	tárgyak, edények	h. כלים
van	יש	asztalterítő	n. מפה
lámpa	n. עששית	tálca	h. טרין
kályha	h. תנור	pohár	n. בוס-בוסות
a cserépben	בְּעִצִּין	csészék	h. ספלים

מה זה ? זה שלחן. איזה שלחן ? השלחן על הרצפה. מה זאת ?
זאת רצפה. איזה הרצפה ? הרצפה תחת השלחן. זה כסא. איזה
הכסא ? הכסא אצל השלחן. הארון אצל הקיר. על הקיר שעון.
איזה התמונה ? גם התמונה על הקיר. זה ארון וזאת תמונה.
מה עוד בחדר ? בחדר יש עוד רהיטים : שלחן, כסא, ארון,
שעון, מזנון, וילון. תחת השלחן תפנית. אצל הקיר ספה. אילו
כלים על השלחן ? על השלחן מפה וטרין. על הטרין בוסות,
ספלים. גם פרחים יש על השלחן. הפרחים בעציץ. בחדר עוד
עששית ותנור.

NYELVTAN.

Egyesszám-többszám.

1) A főnévnek van egyesszáma : מספר יחיד és többes-
száma : מספר רבים

A himnemű egyesszámnak nincs ismertetőjele ; a himnemű
szó bármilyen végződésű lehet.

A nőnemű szavak végződése az egyesszámban rendszerint
עששית-תמונה : ית או יה

A többesszám végződése a himnemben ים pl.: רהיטים —
butorok ; a nőnemben יות pl.: בוסות = poharak.

Vannak még főnevek, amelyeknek végződése nem alkalmazkodik neméhez: לַיְלָה = éjjel, (— יָה — végződése ellenére himnemű szó; שֻׁלְחָן-שְׁלֹחַנוֹת asztal — asztalok) himnemű szó, többes-száma mégis nőnemű végződésű. Hasonlóan: קִיר-קִירוֹת = fal-falak — himnemű, a többesszámban nőnemű végződéssel; כִּסֵּא-כִּסְאוֹת szék, székek; אָרוֹן-אֲרוֹנוֹת szekrény, szekrények; חֹלּוֹן-חֻלוֹנוֹת ablak — ablakok; וִילּוֹן-וִילּוֹנוֹת függöny — függönyök.

Az egyesszámon és többesszámon kívül van még a héberben kettősszám is (dualis) a *páros testrészek* többesszámának jelölésére. Végződése: יָדַיִם pl. יְדֵי-יָדַיִם : kéz, kezek; רַגְלַיִם láb, lábak. Ezek a szavak legtöbbszörre nőneműek.

2) A névelőre érvényes szabályokat alkalmazzuk a helyhatározóragnál is. A helyhatározórag előforduló alakjai: בִּי, בְּ, בִּי, בְּ, בִּי. Ezek tulajdonképpen a helyhatározórag és a megfelelő határozott névelő összevonásából keletkeztek: בְּהַחֲדָרִי helyett: בְּהַחֲדָרִי; בְּהַחֲדָרַיִם helyett: בְּהַחֲדָרַיִם; בְּהַחֲדָרַיִם helyett: בְּהַחֲדָרַיִם. A »ה« kiesik és az alatta levő magánhangzót a »ב« alá tesszük. Hasonlóan: לִי — -nak, -nek, -hoz, -hez, -höz: לְהַחֲדָרִי helyett: לְהַחֲדָרִי; לְהַחֲדָרַיִם helyett: לְהַחֲדָרַיִם.

Az ilyen összevonás által keletkezett, helyhatározóragokkal ellátott szavak magyar fordításában a határozott névelőt ki kell tennünk. Pl.: בְּהַחֲדָרִי szobában, בְּהַחֲדָרִי a szobában, לְאַרְצִי földre, לְאַרְצִי a földre.

Ha a szó s'vával kezdődik, a helyhatározó rag בִּי vagy לִי- Pl.: בְּקִדְשָׁהּ-בְּקִדְשָׁהּ לְגִבְרַת-גִּבְרַת stb.

3) Himnemű szavak nőnemű végződésű többesszámmal:

קִיר-קִירוֹת, וִילּוֹן-וִילּוֹנוֹת, שֻׁלְחָן-שְׁלֹחַנוֹת, חֹלּוֹן-חֻלוֹנוֹת, כִּסֵּא-כִּסְאוֹת, אָרוֹן-אֲרוֹנוֹת.

תרגיל.

2.

Mi van az asztalon? (מה). Az asztalon van terítő, tálca, poharak, virágok. Mi van a szekrényben? A szekrényben vannak (יש) a poharak. Hol a szekrény? A szekrény a fal mellett van. Mi van az asztal mellett? Az asztal mellett székek. A képek is (גם) a falon vannak. A padló az asztal alatt van és a padlón van a szőnyeg. A szobában van pamlag is. A pamlag a fal mellett van. Mi ez? Ez óra. Ez kép. Ez asztalterítő? Nem, ez szőnyeg. Hol az ajtó? Az ajtó ott a szekrény mellett.

3. LECKE:

tábla	h. לוח - לוחות
olvas (olvasó)	{ h. קורא n. קוראת
olvassa a könyvet	קורא בִּסְפָר - ספר
áll (álló)	{ h. עומד n. עומדת
leány	נערה - נערות
zöld mn.	h. n. ירקרק - ירקרק
füzet n.	מחברת - מחברות
vékony	h. és n. דק - דקה
ime	הנה
férfi	איש - אנשים
nő, asszony	אשה - נשים

שעור שלישי:

harmadik	שלישי
könyv	h. ספר - ספרים
iskola	h. בית ספר
az iskola	בית הספר
ő, az, van	h. הוא
ő, az, van	n. היא
nagy	h. és n. גדול - גדולה
osztály	n. מחלקה - קות
pad	h. ספסלים
gyermek, kisfiu	ילד - ילדים
tanító	h. מורה - דרים
tanítónő	n. מורה - דרות
ir (író)	{ h. כותב n. כותבת

ez a füzet המחברת הזאת
piros h. és n. אדם-אדמה
nekünk, -van לנו
osztálytárs h. חבר-חברים
fiu נער-נערים
ül, -ő h. és n. יושב-יושבת
ülnek h. n. יושבים-יושבות
állnak עומדים-עומדות
társnő, barátnő חברה-חברות
nekem nincs אין לי
min? על מה? -מה?
én, -vagyok אני (אנכי)
csinál, tesz עושה-עושה
fekete h. n. שחור-שחורה
-ra, -re על-
ceruza h. עפרון-עפרונים
jó h. és n. טוב-טובה

tanul, -ó h. n. לומד-לומדת
előtt לפני
tanulnak לומדים-לומדות
tanuló h. תלמיד-ים
leánytanuló תלמידה-דות
sok h. és n. רבים-רבות
Ráchel רחל
vajjon van -e? ה'יש?
van neked? h. ה'יש לך?
nekem, nekem van לי
hány? mennyi? כמה?
neked vajjon? ה'לך?
József יוסף
Dávid דוד
Lea לאה
milyen? h. מה הוא?
milyen? n. מה היא?

זה בית. זה ספר. זה בית-ספר. ביה הספר הוא גדול. בבית
הספר מחלקות. במחלקות ספסלים. על הספסלים ילדים.
המורה יושב על הכסא. הכסא אצל השלחן.
המורה כותבת על הלוח. התלמיד קורא בספר. הנערה עומ-
דת אצל הדלת. המחברת הורקה הגה על הספסל. הספר
הדק על הכסא. המורה הוא איש. המורה היא אשה. המורים
אנשים. המורות נשים. בבית הספר לומדים תלמידים ותלמי-
דות רבים. ה'יש לך, יוסף, ספר? יש לי ספר. כמה תלמידות
במחלקה? במחלקה תלמידות רבות. מה הוא הספר הזה? מה

היא מחברת הזאת? המחברת הזאת אדמה. לנו חברים רבים.
הנערים יושבים על הספסלים והנערות עומדות לפני הלוח.
לרחל יש חברה. לאה יושבת אצל רחל.

אין לי מחברת. הלך יש עפרון? על מה אתה יושב, דוד?
אני יושב על הספסל. על מה יושבת המורה? היא יושבת על-
הבסא. מה עושה דוד? דוד פותח על המחברת. גם תפל-
מידה בותבת על המחברת האדמה בעפרון השחור.

NYELVTAN.

1) **Melléknév:** (שם תאר). A melléknévnek is két alakja van: him- és nőnemű. A nőnemű alak rendszerint ךֿ végződésű: גדול-גדולה=nagy; שחור-שחורה=fekete. Himnemű szóhoz himnemű melléknévet, nőnemű szóhoz nőnemű melléknévet teszünk jelző vagy állítmányi kiegészítő gyanánt. A melléknemeknek is van egyes- és többesszáma. A főnévvel való megegyeztetésnél *egyedül az illető főnév nemét kell figyelembe venni.* Vannak ugyanis nőnemű szavak himnemű végződéssel, pl.: אשה-נשים=asszony, נשים טובות=jó asszonyok (bár נים-re végződik a főnév) és vannak himnemű szavak nőnemű végződéssel, pl.: שלחנות גדלים bár ת-ra végződik a főnév többesszáma.

2) A melléknév lehet a) *jelző* vagy b) *állítmányi kiegészítő* a mondatban.

a) Ha jelzőként használjuk, mindig a főnév után igazodik; ha a főnév határozott névelővel van ellátva, a melléknév elé is

kitesszük a megfelelő névelőt; ha a főnév határozatlan, a melléknévnek is ugyanolyannak kell lennie, pl.: קִיר לָבֵן fehér fal (melléknévi jelző, határozatlan főnév); הַקִּיר הַלָּבֵן = a fehér fal (határozott névelő mindkét szó előtt). Többesszámban: קִירוֹת לָבֵן = fehér falak; הַקִּירוֹת הַלָּבֵן = a fehér falak.

2) Ha állítmányi kiegészítőként használjuk a melléknevet, mindig névelő nélkül áll a mondatban, pl.: הַקִּיר לָבֵן = a fal fehér; הַקִּירוֹת לָבֵן = a falak fehérek.

3) A szószedetben közöljük a melléknév két alakját az egyes számban. A többesszámot a főnevek szabályai szerint képezzük.

4) Az ige: פָּעַל Az igenek van töve: שָׁרַשׁ ideje: זְמַן neme: מִין és száma: מְסָפֵר A jelen időt = (z'man hove) az ige melléknévi igenevéből (participium praesens) és a megfelelő személyes névmásból képezzük.

5) A személyes névmás — מַלְּת הַנּוּחַ — alakjai:

TÖBBESSZÁM

EGYESSZÁM

Jelentése	Nőnem	Himnem	Jelentése	Nőnem	Himnem
mi,-vagyunk	אֲנֵחֵנּוּ	אֲנֵחֵנּוּ	én,-vagyok	אֲנִי	אֲנִי
ti,-vagytok	אַתֶּן	אַתֶּם	te,-vagy	אַתָּה	אַתָּה
ők,-vannak	הֵן	הֵם	ő,-van	הִיא	הוא

A személyes névmásnak tehát külön alakja van a himnem és külön alakja a nőnem számára a héberben. (Az angol nyelvben is: he, she, it.)

6) A jelen idő=הֵיחָד זֶמֶן.

יֹשֵׁב=ül

Nőnemű többesszám	Nőnemű egyszám	Hímnemű többesszám	Hímnemű egyszám
אֲנֵהֶנּוּ יֹשְׁבוֹת	אֲנִי יֹשֶׁבֶת	אֲנֵהֶנּוּ יֹשְׁבִים	אֲנִי יֹשֵׁב
" אֵתָן	" אֶתָּה	" אֵתָם	" אַתָּה
" הֵן	" הֵיאָה	" הֵם	" הֵואָה

7) Ragozzuk így a következő igéket a jelen időben:

לֹמֵד - לֹמְדָת, עוֹמֵד - עוֹמְדָת, קוֹרֵא - קוֹרְאָת,
לֹמְדִים - לֹמְדוֹת, עוֹמְדִים - עוֹמְדוֹת, קוֹרְאִים - קוֹרְאוֹת.

8) A לֹחַ a szó végén »ách«-nak kell kiejteni: לוֹחַ = luách,
לֹחֶם = lokách.

תַּרְגִּיל.

3.

Én héberül tanulok (ה) (héberül=עִבְרִית) Rachel is tanul héberül. Az iskolában tanulnak a fiatanulók és a leánytanulók. (Az állitmány himnemű, ha többféle alany van a mondatban.) Hol (אֵיפֹה) ül a tanítónő? A tanítónő a széken ül a nagy asztal mellett. A jó tanuló olvas a piros könyvből (. . . בֵּי). Hány ceruzád van Dávid? (כְּמַד? után többesszám). Nekem sok ceruzám. Vajjon van neked József sok könyv(ed)? Igen, nekem van sok fehér (לְבָן-לְבָנִים) könyv(em). Hol (אֵיפֹה) a fekete ceruza? Ime a padon. Milyen a pad? A pad zöld. Mit (מַד) csinálsz Rachel? Én ülök a széken és olvasom a könyvet. József ír a ceruzával a füzetbe.

4. LECKE:

toll	h.	עט-ים
tinta	h. és n.	דיו-אות
a tintába		בדיו
-t (tárgyrag)		את-
a tollat		את העט
papir	h.	נייר-נות
törlőgumi	h.	מחקים
körző	n.	מחוגה-גות
ad,-ó	h. n.	נותן-נותנת
kréta	h.	קרטון-ים
tintatartó	n.	קסת-קשתות
vonalzó	h.	סרגל-ים
szivacs	h.	ספוג-ים
itatóspapir	h.	נייר-סופג
a krétával		בקרטון
a tintatartóban		בקסת
a füzetek		המחברות

שעור רביעי:

negyedik	רביעי
barna	h. és n. חום-חומה
kicsi	h. és n. קטן-קטנה
széles	h. és n. רחב-רחבה
fehér	h. és n. לבן-לבנה
megy, menő	הולך-הולכת
te mész	אתה הולך h.
én megyek	אני הולך h.
-ba, -be, -hoz, -hez	אל-
hová ?	לאן ?
táska	h. ילקוט-ים
eszköz, szer	h. מכשיר-ים
írás	n. פתיכה-בות
írószerek	מכשירי הפתיכה
tolltartó	h. קלמר-ים
Mirjám	מר-ים
bemárt	h. n. טובל-טובלת

בתדר שלחן גדול, ארון חום, כסאות רבים, ספה קטנה
 וחלונות רחבים. הקיר לבן והתעור שחור. אצל הקיר עומד
 כסא גדול. האשה יושבת על הכסא אצל החלון. התלמידה
 הקטנה הולכת אל בית הספר. לאן אתה הולך יוסף ? אני
 הולך אל התדר הזה. בארון ספר, מחברת, ועפרון. לי ילקוט.

בִּילְקוּשׁ מִכְשִׁירֵי הַפְּתִיבָה, סְפָרִים וּמִהֶבְרֹת. בְּקֶלֶמֶר עִמָּה, עֶפְרוֹנִים, מִחָק. מִרְיָם טוֹבֵלֶת אֶת הָעֵט בְּדִיו וְכוֹתֶבֶת עַל הָעֵר הַלֵּבָן. אֶת הַמַּחֲקָן וְאֶת הַמַּחְוֶה נֹתֵן אֲנִי לַמּוֹרָה. אֲנִיחָנו כּוֹתְבִים בְּקוֹרְטוֹן הַלֵּבָן עַל הַלֹּחַ הַשְּׁחֹרָה. עַל הַשְּׁלֶחֶן עוֹמֶדֶת קֶסֶת. בְּקֶסֶת דִּיו שְׁחֹרָה. הַפְּרָגֶל, הַמַּחְוֶה, הַסִּפּוֹג וְהַנֶּגֶר-סוּפֵג הֵם מִכְשִׁירֵי הַפְּתִיבָה.

NYELVTAN.

1) *A részesítő eset (dativus) ragja: »ל«.* Jelentése: -nak, -nek, részére. A héberben épugy, mint a magyarban ragozható: nekem, neked, nekünk stb.

Előfordul *a) kijelentő-, b) kérdő-, és c) tagadó alakban.*

a) Kijelentő alak:

TÖBBESZÁM

EGYESSZÁM

Jelentése	Ha a birtokos nőnemű	Ha a birtokos hímnemű	Jelentése	Ha a birtokos nőnemű	Ha a birtokos hímnemű
nekünk,-van	לָנוּ	לָנוּ	nekem,-van	לִי	לִי
nektek,-van	לָכֶם	לָכֶם	neked,-van	לָךְ	לָךְ
nekik,-van	לָהֶם	לָהֶם	neki,-van	לָהּ	לָיו

A héber nyelvben nincs meg a német »haben=birni« segédige. Ezt a részesítő eset birtokos személyragokkal ellátott alakja pótolja. Jelentése: nekem, nekem van, enyém, hozzám tartozik. A ragozott részesítő eset mellett a főnév a héberben nem vesz fel birtokos ragot. A magyarra való fordításban a birtokragot kitesszük. Pl.: לִי סֵפֶר—nekem van könyv(em); לָךְ מוֹרָה—neked van tanító(d).

Kijelentő alakban legtöbbször a **יש** igével kapcsolatban fordul elő.

Pl.: **יש לי עט** = nekem van toll(am); **יש לנו גן** = nekünk van kert(tünk).

b) Kérdő alak.

A kijelentő alak elé tesszük a **היש** — vajjon van-e ? kérdőszócskát; ez a kérdő alak. Pl.: **היש לך ספר ?** = van neked könyved?

היש לנו ? = van nekünk?; **היש להם ?** = van nekik ? stb.

c) Tagadó alak.

Ha a kijelentő alak elé az — **אין** = nincs — tagadósztót tesszük, kapjuk a tagadó alakot: **אין לי** = nekem nincs; **אין לה** = nincs neki (n.).

2) Gyakoroljuk a következő igék ragozását:

**נותן - נותנת - נותנים - נותנות ; הולך - הולכת -
הולכים - הולכות.**

תרגיל.

4.

Nekem van toll(am), ceruzám, körzőm és tintatartóm. Hol a vonalzó ? A vonalzó a táskában van. Van neked táskád Mirjám ? Nekem nincs táskám. Van nekünk könyvünk ? Igen, nekünk van sok könyvünk. A tintatartó az asztalon van. Van a tintatartóban tinta ? Hol ül a tanárnő ? (hol = **איפה ?**) A tanárnő az asztal előtt ül a széken. Mit csinál Mirjám ? Mirjám a tanárnőnek adja a könyvet. Dávid a táblához megy és ír a táblára a krétával (**בקרמון**). Vajjon fehér a tábla ? (**הלבן ?**) Nem, a tábla fekete. Ime itt a fekete tinta. Ráchel bemártja a tollat a tintába és ír a fehér papírra. Mirjám jó tanuló. Dávidnak nincs könyve. Hol vannak a füzetek ? Ime, azok az asztalon.

5. LECKE:

csak	רק
kéz	יד-ידים
másik, más	אחר-אחרת
ellenben, de	אבל

TŐSZÁMNEVEK:

N Ő N E M	S Z Á M	H I M N E M
אחת	1	אחד
שנים (שתי)	2	שנים (שני)
שלוש	3	שלושה
ארבע	4	ארבעה
חמש	5	חמשה
שש	6	ששה
שבע	7	שבעה
שמונה	8	שמונה
תשע	9	תשעה
עשר	10	עשרה

שעור חמישי:

ötödik	חמישי
heszél h. n.	מדבר-מדברת
beszélek	אני מדבר h.
hall h. n.	שומע-שומעת
ő nem	אינני h.
(ki)néz h. n.	מביט-מביטה
át, keresztül	בצד
az ablakon át	בצד החלון
lát, néz h. n.	רואה-רואה
udvar h. v. n.	הצר-הצרים
az udvaron	בבית
kér, kérdez	שואל-שואלת
őt, azt	אותו h.
számol h. n.	סופר-סופרת
én nem	אינני
hat-het, képes	יכול-יכולה
nem tudom	אינני יכול
megszámolni	לספר
fa	עץ-עצים h.
ujj (mutató) n.	אצבע-בעות

הוד יושב על הספסל. המורה מדבר ודור שומע. גם רחל שומע-
עת. יוסף איננו שומע. הוא מביט בצד החלון ורואה את המלך-
מידים בבית. המורה שואל אותו: מה אמה עושה יוסף? הוא

אומר : אני סופר את הילדים בקצה. כמה ילדים שם ? אני רואה ילדים רבים : אחד, שנים, שלשה, ארבעה, חמישה. . . . אינני יכול לספר את תלמידים.

מה זה ? זה בית ספר. בבית הספר תלמידים ותלמידות רבים. כמה תלמידים במחלקה הזאת ? במחלקה הזאת עשרה תלמידים. כמה תלמידות במחלקה האחרת ? שם עשר תלמידות. לי שני עטים. לרחל שלש תמונות. לפני בית הספר תשעה עצים. כמה אצבעות יש לך, יוסף, ביד אחת ? חמש אצבעות. אומר יוסף. מה יש למרים ? לה שמונה ספרים, ששה עטים ושבע מקהרות. כמה ספרים לך דוד ? לי רק ספר אחד. איזה הקלמר ? הנה בילקוט. בקלמר המשה עטים, שני עפרונים ומחוגה אחת. לרחל עשרה עטים, אבל אין לה עפרונים.

Figyelem ! Az 5. leckétől kezdve fokozatosan elhagyjuk a pontozást a már gyakran előfordult és a tanuló által könnyen felismerhető szavaknál. Ha a tanuló mégsem tudná elolvasni a pontozatlan szót, lapozzon vissza az előző leckékhez, ahol a pontozatlan szavak kipontozva megtalálhatók.

NYELVTAN.

1) **Számnév : המספר.** A tőszámnév: המספרי. A héberben a számnévnek is van neme. Himnemű szóhoz himnemű, nõnemű szóhoz nõnemű számnevet kell tenni.

A számnév mindig a főnév előtt van, csak »egy« áll a főnév után. Pl. : עט אחד – egy toll; תמונה אחת – egy kép.

Kettőtől kezdve a számok után többesszámba tesszük a főneveket: ארבעה ילדים – négy gyermek; חמש תמונות – öt kép.

A SZÁMNEVEK BEGYAKORLÁSA FŐNEVEKKEL:

Nőnemű számnevek	Hímnemű számnevek
egy füzet מִחְבֶּרֶת אֶחָד	egy táska יֶלְקוּט אֶחָד
két tintafartó שְׁתֵּי קֶסֶתוֹת	két toll שְׁנֵי עֵטִים
három körző שְׁלֹשׁ מַחְוִנּוֹת	három könyv שְׁלֹשָׁה סִפְרִים
négy kép אַרְבַּע תְּמוּנֹת	négy gyermek אַרְבָּעָה יְלָדִים
öt ujj חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת	öt tanár חֲמֵשָׁה מוֹרִים
hat kisleány שֵׁשׁ יְלָדוֹת	hat fiutanoló שֵׁשָׁה תַלְמִידִים
hét pohár שִׁבְעַת כּוֹסוֹת	hét fa שִׁבְעָה עֵצִים
nyolc tanárnő שְ�מוֹנָה מוֹרֹת	nyolc fiu שְ�מוֹנָה נְעָרִים
kilenc leány תֵּשַׁע נְעָרוֹת	kilenc ablak תֵּשַׁעַה חַלּוֹנוֹת
tíz asszony עֲשָׂרַת נָשִׁים	tíz vonalzó עֲשָׂרָה סְרִיגִלִּים

A számneveknél is ügyeljünk a főnevek nemére. *Hímnemű főnévhez hímnemű - , nőnemű főnévhez nőnemű számnév járul. Mindig csak a szó nemét vegyük figyelembe, tekintet nélkül arra, hogyan végződik. Lásd a melléknév egyeztetését!*

Összeadás a héberben:

Mennyi egy meg egy?

אֶחָד וְאֶחָד כָּמָה?

Egy meg egy az kettő.

אֶחָד וְאֶחָד שְ�נַיִם.

 $8 + 2 = ?$

שְ�מוֹנָה וּשְ�נַיִם כָּמָה?

 $8 + 2 = 10.$

ח + ב = עֲשָׂרָה

 $3 + 7 = ?$

שְׁלֹשָׁה וּשְׁבַעַה כָּמָה?

 $3 + 7 = 10.$

ג + ז = עֲשָׂרָה.

 $4 + 5 = ?$

אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כָּמָה?

 $4 + 5 = 9.$

ד + ה = תֵּשַׁעַה.

תרגיל.

5.

A tanár kérdezi Józsefet: Hány fiu és hány leány van ebben az osztályban? — Itt (van) 9 fiu és 8 leány — mondja József. A tanítványok héberül beszélnek. Mirjám kinéz az ablakon át az udvarra (-ra אל) és megszámolja a tanulókat. Az udvaron sok nagy fa is van. A másik udvarban is vannak szép (יפה) fák. Lea szól a tanárnak, de az nem hallja. Ráchel, hány ujjad van neked a két kezeden? — בשתי ידיך? — Nekem 10 ujjam (van) — mondja Ráchel. Hol a táska? A piros táska az asztalon. Milyen ez a vonalzó? Ez a vonalzó barna. Milyen ez a könyv? Ez a könyv piros és vékony. A tábla fekete, a kályha is fekete, de a papir fehér. Van neked füzeted Dávid? A tanár kérdezi Józsefet: Hány könyved van neked? József nem tudja megszámolni a könyveket. József rossz (רע) tanuló, de Mirjám jó tanuló.

6. LECKE:

שעור ששי:

a hálószo	h. חדר המשות	hatodik	ששי
fürdőszoba	n. בניה חדר הרחצה	atya	h. אב-אבות
megmosdik	מתרחצת	atyám	אבי
azután	אחרי כן	mondja	אומר-מרת
felöltözik	מתלבש-בש	reggel	id. h. בבקר
imádkozik	מתפלל-ללת	kelj fel!	קום-קומי!
eszik	אוכל-כלת	Mózes	משה
étkezés	n. ארוחה-חיות	menj!	לך-לכי!
reggel	h. בקר-בקררים	felkel	קם-קמה
		elhagy	עוזב-ת

-től, től	מִ-
add ide! -oda!	תֵּן-לִּי!
kék	כָּחול-כָּחֹל
az a...	הַזֶּה הַהוּא h. n.
mondd meg, tudasd!	הַגִּיד-לִּי!
állj fel!	עֲמֹד-עֲמִדִּי!
nyisd ki!	פָּתַח-פָּתַחֵנִי!
ezek-et	אֵלֶּה h. n.
kinyit	פּוֹתֵחַ-פּוֹתַחַת
zárd be!	סָגֹר-סָגְרִי!
a...-ról	מֵעַל-הַ
számold!	סָפֹר-סָפְרִי!
számolja	סוֹפֵר-סֹפֶרֶת
ülj le!	שֶׁב-שְׁבִי!
íráatok	כְּתָבוּ!
ezt	זֶאת
a füzetbe	בַּמִּחְבֵּרֶת
olvass!	קְרֹא-קְרְאִי!
halljad!	שָׁמַע-שָׁמְעִי!
Izráél	יִשְׂרָאֵל

reggeli	n. אֲרוֹחַת-הַבֶּקֶר
enyém	שָׁלִי
Sára	שָׂרָה
anya	n. אִם-אִמּוֹת
anyám	אִמִּי
iroda, hivatal h.	מִשְׁרָד-דִּים
együtt	יַחַד
köszönt (békét ad)	נוֹתֵן שָׁלוֹם
barátainnak	לְחֻבְרִים שָׁלִי
viszonozza a	מַחְזִיר-שָׁלוֹם
[köszöntést]	
már	כְּבָר
jön, bejön	בָּא-בָּאָה
mindnyájan (mi)	כָּלֵנוּ
előtte	לְפָנָיו
üljetek le!	שְׁבוּ!
lépj oda!	נִשְׁ-נִשִּׁי!
vedd, fogd!	קַח-קַחֵנִי!
ird!	כְּתוּב-כְּתֹבֵנִי!
amit . . .	אֵת אֲשֶׁר
veszi, fogja	לֹקֵחַ-לֹקַחַת

אָבִי אוֹמֵר לִי בַּבֶּקֶר: קוֹם מִשָּׁה, לֵךְ אֶל בֵּית הַסֵּפֶר! אֲנִי קָם, עוֹזֵב אֶת חֲדַר הַמְּשׁוֹת וְהוֹלֵךְ אֶל הַבֵּנְיָה (חֲדַר הַרְחָצָה). שָׁם מִתְרַחֵץ אֲנִי וְאַחֲרַי בֶּן מִתְלַבֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל וְאוֹכֵל אֶת אֲרוֹחַת הַבֶּקֶר שְׁלִי. גַּם לְשָׂרָה אוֹמֶרֶת אִמִּי: קוּמִי שָׂרָה, לְבִי אֶל הַמִּשְׁרָד! גַּם הִיא קָמָה וְאַנְחָנוּ הוֹלְכִים יַחַד.

בְּבֵית הַסֵּפֶר אֲנִי נוֹתֵן שָׁלוֹם לְחֻבְרִים שְׁלִי וְיוֹשֵׁב עַל הַסִּפְסָל הֵם מַחְזִירִים שָׁלוֹם לִי. הִנֵּה כְּבָר בָּא הַמּוֹרֶה. כָּלֵנוּ עוֹמְדִים לְפָנָיו. שְׁבוּ אוֹמֵר לָנוּ וְאַנְחָנוּ יוֹשְׁבִים. נִשׁ דָּוָר אֶל הַלּוּחַ

קח את הקירטון וכתוב את אשר אני אומר לך! דוד הילך אל הלוח, לוקח את הקירטון וכותב על הלוח. - גשי גם אתה רחל, אל הלוח, קחי את הקירטון מדוד וכתבי את הפרגיל על הלוח! רחל פותבת את הפרגיל על הלוח והתלמידים פותבים במחברת.

הנן לי משה, את הספר הפחול ההוא! משה נותן את הספר למורה. הנך לי יוסף, מה הוא הספר הזה? הספר הזה הוא פחל. - פן, אומר המורה. - עמדי רחל, פתחי את הדלת ואפתי דוד פתח את החלונות האלה! רחל פותחת את הדלת ודוד פותח את החלונות.

סגור, יוסף, את הדלת! סגרי מרים את החלונות! קומי לאה! לאה קמה מעל הספסל. - ספרי את הילדים! לאה סופרת: אחרי שנים שלשה ארבעה... עשרה. - שכי לאה! לאה יושבת. מה עושה המורה? הוא עומד לפני הלוח וכותב בקירטון האדום על הלוח.

גם אתם פתבו זאת במחברת - אומר לנו. פתח את הספר, דוד, וקרא! הוא פותח את הספר וקורא: שמע ישראל!

NYELVTAN.

Parancsoló mód: ציווי; (ejtsd: civvuj.)

A parancsoló módnak az egyesszámban és a többesszámban egy-egy alakja van: külön a himnem- és külön a nőnem **második** személye számára.

A parancsoló mód alakjait nagyon jól meg kell tanulni, mert megegyező végződésük mellett igen sok eltérés van az egyes igék képzése és töve szerint.

Alábbiakban példákkal szemléltetjük a parancsoló mód ragozását:

Parancsoló mód = צווי					
Jelentése	Többesszám		Jelentése	Egyesszám	
	nőnem	hímnem		nőnem	hímnem
keljetelek fel!	קִמְּנָה!	קִימוּ!	kelj fel!	קוּמִי!	קוּם!
menjetelek!	לִקְנָה!	לְכוּ!	menj!	לְכוּ!	לֵךְ!
lépjetelek oda!	גִּשְׁנָה!	גִּשּׁוּ!	lépj oda!	גִּשִּׁי!	גִּשׁ!
fogjátok!	קַחְנָה!	קַחוּ!	fogd!	קַחִי!	קַח!
írd!	כַּתְּבָנָה!	כַּתְּבוּ!	írd!	כַּתְּבִי!	כַּתֵּב!
adjátok ide!	תִּנְּנָה!	תִּנְּנוּ!	add ide!	תִּנְּנִי!	תִּן!
mondjátok meg!	הַגִּדְּנָה!	הַגִּדְּנוּ!	mondd meg!	הַגִּדְּדִי!	הַגִּדְּ!
álljatok fel!	עֲמִדְּנָה!	עֲמִדּוּ!	állj fel!	עֲמִדִּי!	עֲמִדְּ!
nyissátok ki!	פִּתְּחָנָה!	פִּתְּחוּ!	nyisd ki!	פִּתְּחִי!	פִּתְּחִ!
zárjátok be!	סִגְרָנָה!	סִגְרוּ!	zárd be!	סִגְרִי!	סִגֵּר!
számoljátok!	סַפְּרָנָה!	סַפְּרוּ!	számolj!	סַפְּרִי!	סַפֵּר!
üljetelek le!	שִׁבְּנָה!	שִׁבוּ!	ülj le!	שִׁבִּי!	שִׁבְּ!
olvassatok!	קְרִאְנָה!	קְרִאוּ!	olvass!	קְרִאִי!	קְרֵא!
halljátok!	שִׁמְעָנָה!	שִׁמְעוּ!	halljad!	שִׁמְעִי!	שִׁמַּע!

A parancsoló mód *hangsúlyozására* szabály:

1) a többesszám nőnemű alakjában mindig az *utolsóelőtti* szótagon van a hangsúly.

2) Az *egyszótagú igéknél* az egyesszámú nőnemben, a többesszámú hímnemben és nőnemben az *utolsó előtti* szótagot hangsúlyozzuk: קוּם-קוּמִי-קִימוּ-קִמְּנָה.

תּוֹרָה

6.

Dávid vedd a füzetet és ird le a feladatot! Mit csinál Mirjám? Mirjám a tábla előtt áll és ír a táblára a krétával. A tanár szól a fiuknak: Álljatok fel! Üljetek le! Mózes nyisd ki az ajtót! Mózes kinyitja az ajtót. A tanárnő mondja a leányoknak: Álljatok fel! Menjetek a táblához és írjátok fel, amit mondok! Add ide a barna vonalzót, József! Milyen ez a könyv? Ez a könyv kicsiny és piros. Add ide a kék füzetet és a nagy ceruzát, Mirjám! Mi mindnyájan felállunk a tanár előtt. Zárd be az ajtót és azután ülj le Sára! Sára ül a padban. József kelj fel a padról és olvass a könyvből! Olvass te is Sára! Sára olvas. Irj a táblára Dávid! Lépj az asztalhoz Mirjám! Mit csinálsz Lea? Én ülök a padban, kinyitom a könyvet és olvasom a feladatot. Sára megy a hivatalba. Én az iskolába megyek (h).

7. LECKE:

erős	חֲזָק־מְזֻקָּה
felemelni	לְהָרִים
felemeli	מְרִים-מְרִימָה
azt	ה. אֹתוֹ
ő nem	נ. אֵינָהּ
nehéz	כְּבִיד-בְּבִידָהּ
összetör	שׁוֹבֵר-בֵּרֶת
vas	ה. בְּרֹזֶל
összetörni	לְשַׁבֵּר
törd össze!	שֶׁבֶר-שֶׁבֶרִי!

שְׁעוֹר שְׁבִיעִי:

hetedik	שְׁבִיעִי
én nem - (vagyok)	אֵינָנִי
írni	לְכַתֵּב
mert	כִּי
kell, szükséges	צָרִיךְ-צָרִיכָה
nekem szükséges	אֲנִי צָרִיךְ ל..
tanulni	לְלַמֵּד
sokat	הַרְבֵּה
aludni	לִישׁוֹן
olvasni	לְקַרֵּא

jöj be!	בא-באי!	Simon	שמעון
bejönni	לבוא	összetép, elvág	גזר-גזר
hozzám	אלי	ujság	ה. עתון-נים
bejön	בא-באה	elvágni	לגזר
emeld fel! vidd!	שא-שאי!	vágd el!	גזר-גזרי!
emelni, vinni	לשאת	menj ki!	צא-צאי!
azt (őt)	n. אותה	kimegy	יוצא-צאת
könnyű	קל-קלה	be van zárva	סגור-סגורה
felemeli	נושא-נושאת	kimenni	לצאת
emeld fel!	הרים-הרימי!	ki van nyitva	פתוח-פתוחה

כתב דוד את השעור על הלוח! אינני יכול לכתב, פי אין לי קירטון. היכל אתה לכתב יוסף? אני יכל לכתב, לי יש עט. דוד צריך ללמד הרבה. מרים צריכה לישון. משה לומר. יוסף קורא בפסוק. גם רחל צריכה לקרא. דוד הוא גער חזק. הוא יכל להרים את הפסא הזה. גם יוסף מרים אותו. רחל אינה יכלה להרים את הפסא, פי קבר הוא.

מרים שוברת את הפוס, אבל את הפרזל אינה יכלה לשפר. שבר משה את הפרזל! גם אינני יכל לשפר, אבל את הפוס שובר אני. מה עושה שמעון? הוא גזר את העתון. גזר, יוסף, את השלחן! את השלחן אינני יכל לגזר.

איה חנה? חנה היא בחדר. צאי חנה, מן החדר! היא יוצאת מן החדר. צא, דוד מן החדר הזה! דוד יוצא. אני סוגר את הדלת. הדלת סגורה. צא יוסף מן החדר! אינני יכל לצאת, פי הדלת סגורה. - משה, פתח את הדלת! הוא פותח אותה. הדלת פתוחה. בא שמעון אל החדר! היכל שמעון לבוא אל החדר? כן, הוא יכל לבוא, פי הדלת פתוחה.

בְּאִי גַם אֶת רַחֵל אֵלַי! רַחֵל בָּאָה אֶל הַחֹדֶר. - מָה אַתָּה עוֹשֶׂה יוֹסֵף? אֲנִי פּוֹתֵחַ אֶת הַחֲלוֹן. הַחֲלוֹן פְּתוּחַ. שָׂרָה פּוֹתֵחַת אֶת הַדֶּלֶת. גַּם הַדֶּלֶת פְּתוּחָה.

שָׂא מִשָּׂה אֶת הַשְּׁלַחַן הַזֶּה אֶל הַחֹדֶר הָאַחֵר! הֵיכָל אַתָּה לִשְׂאֹת אוֹתוֹ? לֹא, אֶת הַשְּׁלַחַן אֵינְנִי יָכֹל לִשְׂאֹת. כִּי הוּא כָבֵד. שְׂאִי מִיָּנִים אֶת הַמַּחְפֶּרֶת הַדְּקָה הַזֹּאת! הֵיכָלָה אַתָּה לִשְׂאֹת אוֹתָהּ? אֲנִי יָכֹלָה, כִּי הִיא בְּלֵה. מִיָּנִים נוֹשֵׂאת אֶת הַמַּחְפֶּרֶת. גַּם דוֹד נוֹשֵׂא אֶת הַסֵּפֶר.

הֵרֵם דוֹד אֶת הַסֵּפֶר! הוּא מִרִּים אֶת הַסֵּפֶר. הִרִימִי גַם אֶת רַחֵל אֶת הַסֵּפֶר! הִיא אֵינָה יָכֹלָה לְהִרִים אוֹתוֹ.

NYELVTAN.

Főnévi igenév: שֵׁם הַפֻּעֵל:

1) A héber igének 3 betűs töve van. Pl.: שָׁמַר=őriz, כָּתַב=ír. Pontozása általában (az igék egyes csoportjánál): × ×

Ha az ige első betűje alatt levő ך-ot s'vá-ra változtatjuk és elébe ך képzőt teszünk, kapjuk a főnévi igenevet. Ezt magyarra »-ni« végződésű cselekvést jelentő szóval fordítjuk. Pl.: שָׁמַר=őriz; שָׁמַר-לִי=őrizni; שָׁבַר=tör, שָׁבַר-לִי=törni.

Ha a főnévi igenév elől elhagyjuk a ך képzőt, kapjuk az illető ige parancsoló módját: שָׁמַר-לִי=irni, כָּתַב=irj!; שָׁמַר-לִי=őrizni, שָׁמַר=őrizz!

a) Így ragozandók a következő igék! קָשַׁר=elzárni; קָשַׁר=összekötni, קָרַע=keresni; זָכַר=emlékezni; קָרַע=üldözni; שָׁפַךְ=önteni stb.

Azok az igék, amelyeknek második betűje כ mint: זָכַר;

„ם” mint שֶׁמֶךְ; „ת” mint כְּתֵב; „ב” mint: שֶׁבֶר; a főnévi igenév képzője, a „ל” után a második tőbetűbe dageszt kapnak: לְזָכַר-ból=לְזַכֵּר; לְשַׁבֵּר-ból=לְשַׁבֵּר; לְכַתֵּב-ból=לְכַתֵּב; לְשֶׁבֶר-ból lesz לְשֶׁבֶר.

2) Az אֵין - אֵין=nincs — tagadószócska ragozható alakjában megfelel a személyes névmás (אֲנִי=én, -vagyok) tagadó alakjának.

Jelentése	Többszám		Jelentése	Egyesszám	
	hímnem	nőnem		hímnem	nőnem
mi nem, - nem vagyunk	אֵינָנוּ	אֵינָנִי	én nem, - nem vagyok	אֵינִי	אֵינִי (אֵינִי)
ti nem, - nem vagytok	אֵינְכֶם	אֵינְכֶן	te nem, - nem vagy	אֵינְךָ	אֵינְךָ
ők nem, - ők nincsenek	אֵינָם	אֵינָן	ő nem, - ő nincs	אֵינָהּ (אֵינָהּ)	אֵינָהּ (אֵינָהּ)

3) A tárgyrag is ragozható. A főnévhez אֶת- vagy אֵת- alakjában járul. Sohasem írjuk egybe a főnévvel, amelyre vonatkozik.

Jelentése	Többszám		Jelentése	Egyesszám	
	nőnem	hímnem		nőnem	hímnem
minket	אֵתְנִי	אֵתְנִי	engem	אֵתִי	אֵתִי
titeket	אֵתְכֶן	אֵתְכֶם	teged	אֵתְךָ	אֵתְךָ
őket	אֵתָן	אֵתָם	őt	אֵתָהּ	אֵתָהּ

תַּרְנִיל.

7.

Ebben a szobában sok szép butor van. Mirjám és Lea leülnek a pamlagra és olvassák az ujságot. Dávid is bejön a szobába és szól a leányoknak: Adjátok ide nekem, kérlek (בְּבִקְשָׁה) az ujságot! Ülj le Dávid — nekem még sokat kell tanulnom és írnom.

Mi ez? Ez barna asztal. Emeld fel az asztalt, József! Nem tudom felemelni, mert az nehéz. Te fel tudod emelni, Dávid? Én sem tudom — mondja ő. Jöjj be a szobába, ülj le mellém az asztalhoz és olvass József! Nem tudok bemenni, mert az ajtó be van zárva. Nyisd ki az ajtót, azután bemegyek.

Hol a papir? Ime a papir a könyvön. Vágd el a papirt Lea! El tudod vágni azt Lea? Igen, el tudom vágni. Anyám kimegy a szobából (מִן הַ-...) és bezárja az ajtót. Az ablak nyitva van. József zárd be ezeket az ablakokat. Üljetek le és olvassatok! Emeljétek fel a poharat!

8. LECKE:

mosdóasztal h.	שֶׁלֶמֶן - רִחְצָה
óra (idő) n.	שָׁעָה (שָׁעָה-)
hét órakor	בְּשֶׁבַע שָׁעוֹת
hálószoba h.	חֹדֶר - מִשּׁוֹת
megmos	רוֹחֵץ - צֵת
egész, minden	כָּל -
test	גּוּף (גּוּף -) h.
testé(t)	גּוּפוֹ (אֵת) גּוּפוֹ

שְׁעוֹר שְׁמִינִי:

nyolcadik	שְׁמִינִי
a gyermekszoba h.	חֹדֶר-הַיְלָדִים
különböző	שׁוֹנֵה הָהָה
ruhásszekrény h.	אָרוֹן - בְּגָדִים
íróasztal h.	שֶׁלֶמֶן - כְּתִיבָה
vaságyak n.	מִשּׁוֹת - בְּרִזָּל
faágy	מִשְׁתָּה - עֵץ
új	חֹדֶשׁ - חֹדֶשָׁה

szó, dolog	h. דְּבַר (דְּבַר -)
szavak	דְּבָרִים (דְּבָרִי -)
fel van függesztve	תְּלוּי - יָה
a szoba fala	קִיר - הַחֵדֶר
a tanár	תַּלְמִידֵי-הַמּוֹרֶה
tanítványai	
a tanárnő	תַּלְמִידוֹת-הַמּוֹרֶה
tanítványai	
ruha	h. בְּגָד (בְּגָד -)
ruhák	בְּגָדִים (בְּגָדִי -)
M. ruhái	בְּגָדֵי מִשָּׁה
fekszik	מוֹנֵחַ-מוֹנֶחֶת
a szoba padlója	רֹצֶפֶת-הַחֵדֶר
tied	h. שְׁלֶךְ
aki, ami, amely	אֲשֶׁר
és nem	וְלֹא

D. könyvei	סִפְרֵי-דָוִד
reggeli órában	בְּשַׁעַת-בֹּקֶר
kellemes	נְעִימָה
a mienk	שְׁלָנוּ
kert	h. גֵּן (גֵּן -)
nagyon	מְאֹד
nő, terem	צֹמֶמֶת - מִחַת
illat	h. רִיחַ (רִיחַ -)
mező	h. v. n. שָׂדֶה (שָׂדֶה -)
lát	רֹאֶה - רֹאֶה
látnak	רֹאִים - רֹאִים
a szemekkel	בְּעֵינַיִם
két szem	שְׁתֵּי עֵינַיִם
szem	h. עֵין (עֵין -)
fül	h. אָזֶן (אָזֶן -)
fülek	אָזְנַיִם (oznájim)

בְּחֵדֶר הַיְלָדִים עוֹמְדִים רְהִיטִים שׁוֹנִיִּם: אֲרוֹן-בְּגָדִים, אֲרוֹן-סִפְרִים, שְׁלַחַן-כְּתִיבָה, מַטְוֵת בְּרָזֶל וּפְסָאוֹת חֲזָקִים. לְשִׁמְעוֹן מַטֵּת-עֵץ. הוּא גַּעַר גָּדוֹל. קִירוֹת הַחֵדֶר לְבָנִים. חֲלוֹנוֹת הַכִּבִּית הַגָּדוֹל הַהוּא חֲדָשִׁים. בְּחֵדֶר הַרְחֵצָה יֵשׁ שְׁלַחַן-הַרְחֵצָה. לֵךְ, דָּוִד אֶל חֵדֶר הַרְחֵצָה! בְּשָׁבַע שָׁעוֹת בִּבְקָר קָם יוֹסֵף, עוֹזֵב אֶת חֵדֶר-הַמַּטְוֵת, הוֹלֵךְ אֶל הַבִּגְיָה וְרוֹחֵץ אֶת כָּל גּוּפוֹ. גַּם רַחֵל קָמָה. הֵם אוֹכְלִים אֲרוֹצַת הַבֹּקֶר. סִפְרֵי דָוִד בִּילְקוּט. בְּשַׁעַת בֹּקֶר נָעִים לְלִמּוֹד. הַגֵּן שְׁלָנוּ הוּא יָפָה מְאֹד. שָׁם צוֹמְחִים פְּרָחִים יָפִים. הַפְּרָחִים נוֹתְנִים רִיחַ נָעִים. רִיחַ הַשָּׂדֶה הוּא נָעִים מְאֹד. אֲנִי רֹאֶה. גַּם רַחֵל רֹאֶה. אֲנִי רֹאִים בְּעֵינַיִם. לָנוּ שְׁתֵּי עֵרְנִים וּשְׁתֵּי אָזְנַיִם. אֲנִי שׁוֹמְעִים בְּאָזְנַיִם. שְׁמַע, יוֹסֵף, אֵת דְּבָרֵי הַמּוֹרֶה! מַה זֹּאת?

זאת תמונת הבית. איזה התמונה הזאת? הנה היא תלויה על קיר-החדר. תלמיד-המורה טובים. גם תלמידות המורה טובות. הנה בגדי-משה מונחים על הכסא. ספרי-מרים החדשים בארון-הספרים. רצפת החדר חומה. הספר החדש הזה שלי הוא ולא שלך. בנך אשר לפני הבית, צומחים פרחים יפים. כתב את השעור במחברת שלך!

NYELVTAN.

סמיכות: Birtokviszony:

1) Ha két főnév egymással *birtokviszonyban* van, *első helyen áll a birtok, második helyen a birtokos*. Az első főnév hovatartozását, valamely tulajdonságát, származását, anyagát a második főnév pontosan meghatározza.

Az *első főnév* (a birtok) alakja a birtokviszonyban *gyakran megváltozik*. Ez a megváltozott alak az illető szónak *birtokviszonybeli alakja*. Pl.: החדר של אבי = atyám szobája helyett így is mondjuk: חדר אבי = atyám szobája.

A „חדר”-szó megváltozott alakja „חדר” a birtokviszonybeli változást mutatja.

2) A héber birtokviszonybeli összetétel a magyarban *nem minden esetben felel meg birtoknak és birtokosnak*: Sok esetben *jelző és jelzett szó vagy összetett főnév* a héber birtokviszony magyar fordítása: Pl: שנת רעב = inséges év (szóról-szóra: éhség éve); itt jelzővel (inséges) és jelzett szóval (év) fordítottuk: ביתר = iskola (könyv háza); ez összetett szónak felel meg a magyarban; עין = faág (fából való ágy) ez is összetett szó. Az עין = fa

jelzi az eredetét, származását, anyagát, — „*hogy miből van*”? — az első helyen álló szónak „מִמָּדָר—ágnak”.

- 3)
תָּרַר	—ből lett	תָּרַר
בֵּית	„	בֵּית
מִשָּׁה	„	מִשָּׁה
שֵׁנָה	„	שֵׁנָה

E változások a felsorolt szavak *birtokviszonybeli alakjait* tüntetik fel egyesszámban. Hogy egy főnév miképpen változik meg, az illető főnévnek névragozási szabályai határozzák meg.

Általános szabályok:

a) az *יִים* végű többesszámu főnevek birtokviszonybeli alakja mindig „*י*” Pl.: תַּלְמִידִים—tanítványok, de תַּלְמִידֵי-דָוִד—Dávid tanítványai, עֲטִים—tollak, de עֲטֵי-הַיֶּלֶד—a gyermek tollai.

b) az *הָ* végződésű főnevek egyesszámu birtokviszonybeli alakja mindig *ת* - pl.: תַּלְמִידָה—leánytanítvány, de תַּלְמִידַת-רָחֵל—Ráchel leánytanítványa; רִצְפָּה—padló, de רִצְפַּת-הַחֵדָּר—a szoba padlója stb.

c) az *וֹת* végű többesszámu főnevek birtokviszonybeli alakja a többesszámban változatlan! תַּלְמִידוֹת—leánytanítványok; de תַּלְמִידוֹת-הַמּוֹרֶה—tanárnő tanítványai; תְּמוּנוֹת—képek; de תְּמוּנוֹת הַנֶּעַר—a fiu képei.

4) Az összetett szavaknál a névelő mindig a második szóhoz (tehát a birtokoshoz) járul, sohasem az elsőhöz. Pl.: חֵדְרֵי-רִחְצָה—fürdőszoba, de חֵדֶר הַרִחְצָה—a fürdőszoba (nem: הַחֵדֶר רִחְצָה) חֵדֶר-הַמִּטּוֹת—hálószoba (ágyak szobája), de חֵדֶר-הַמִּטּוֹת—a hálószoba.

Az összetett szó mindig olyan nemű, mint az összetétel első szava.

5) A határozói ragok mindig az első szóhoz (a birtokhoz)

járulnak: בית ספר = iskola, בית הספר = **az** iskola, בֵּית הַסֵּפֶר = **az** iskolában; חדר הרחצה = **a** fürdőszoba, בְּחֵדֶר הַרְחָצָה = **a** fürdőszobában (szó szerint) בְּחֵדֶר = szobájában — הַרְחָצָה = a fürdésnek a . . .

Kis táblázatban bemutatjuk az eddig megismert főnevek birtokviszonybeli alakját egyes- és többesszámban:

Többesszám		Egyesszám	
birtokviszonyban	főnév	birtokviszonyban	főnév
בָּתִּים	בָּתִּים	בֵּית- (סֵפֶר)	בֵּית
חֲדָרִים	חֲדָרִים	חֵדֶר- (הַרְחָצָה)	חֵדֶר
חֲלוּנוֹת	חֲלוּנוֹת	חֶלּוֹן- (הַבּוֹת)	חֶלּוֹן
שְׁלֻחָנוֹת	שְׁלֻחָנוֹת	שֶׁלֶחַן- (הַמִּנְהָל)	שֶׁלֶחַן
רִצְפוֹת	רִצְפוֹת	רִצְפֵּת- (הַחֵדֶר)	רִצְפָּה
תְּמִינּוֹת	תְּמִינּוֹת	תְּמִנָּה- (הַיָּלָד)	תְּמִנָּה
אַרְנוֹנוֹת	אַרְנוֹנוֹת	אַרְזֵן- (הַסֵּפֶרִים)	אַרְזֵן
תַּלְמִידִים	תַּלְמִידִים	תַּלְמִיד- (הַחֵב)	תַּלְמִיד
מִשּׁוֹת	מִשּׁוֹת	מִשָּׁה- (עֵץ)	מִשָּׁה
מַחְבְּרוֹת	מַחְבְּרוֹת	מַחְבֵּרֶת- (הַתַּלְמִיד)	מַחְבֵּרֶת
מוֹרִים	מוֹרִים	מוֹרֶה- (בֵּית סֵפֶר)	מוֹרֶה
עֲשָׂרוֹנִים	עֲשָׂרוֹנִים	עֲשָׂרוֹן- (הַיָּלָד)	עֲשָׂרוֹן
יְלָדִים	יְלָדִים	יָלֵד- (הָאִם)	יָלֵד
בָּנִים	בָּנִים	בָּנֵד- (הָאִם)	בָּנֵד
סִפְרִים	סִפְרִים	סֵפֶר- (הַנֶּעֱדָה)	סֵפֶר

Pl.: סֵפֶר=könyv, סִפְרִים=könyvek; סִפְרֵי-הַיֶּלֶךְ=a gyermek könyvei. (Szokás a főnévnek birtokviszonybeli alakja után kötőjelet tenni, amint a táblázatból is láttuk). Ha egy főnevet többesszámban birtokviszonyban akarunk kimondani, mindig az első szót változtatjuk meg, épenúgy, mint az egyes számban: בֶּגֶד-דָּוִד=Dávid ruhája; בִּגְדֵי-דָּוִד=Dávid ruhái.

6.) A שֶׁל- (-nak a, -nek a) a birtokos jelző kifejezője. Pl.: אֲבִי תֵבֶת שֶׁל אָבִי=atyám(nak a) háza. Ragozható alakban jelentése: enyéim, tiéd stb.

Jelentés	Többesszám		Jelentés	Egyesszám	
	nőnemű	hímnemű		nőnemű	hímnemű
miénk	שֵׁלֵנוּ	שֵׁלֵנוּ	enyém	שֵׁלִי	שֵׁלִי
tiétek	שֵׁלְכֶן	שֵׁלְכֶם	tiéd	שֵׁלְךָ	שֵׁלְךָ
övék	שֵׁלֶהֶן	שֵׁלֶהֶם	övé	שֵׁלָהּ	שֵׁלָו

תְּרִיבִיל.

8.

Hol van a te tanítványod Ráchel? Az én szorgalmas (חֲרוּץ) tanítványom a szobában ül és tanulja leckéjét. Vedd a tolladat József és írd a fehér füzetbe! Menj be Mirjám a gyermekszobába és ülj az asztalhoz! A könyvszekrényben vannak a gyermekek könyvei (סִפְרֵי-הַיֶּלֶדִים). Hol van a ruhásszekrény? A ruhásszekrény a mi szobánkban (בְּהַדְרֵ שֵׁלֵנוּ) a fal mellett. A mi hálószobánkban

vannak faágyak és vaságyak. Én vaságyban alszom (ישן). Az ő íróasztalán (n.) tintatartó, ceruzák, papír és toll. Minden reggel nyolc órakor felkelek. A mosdóasztal az ő (h.) fürdőszobájában van. A ti kertetekben sok szép virág nő. Nekünk két szemünk és két fü-lünk van. A szemekkel látunk (h). A fülekkel hallunk (n). A szobám falán sok kép van felfüggesztve. Add ide az ő (h.) könyvét Mirjám! Hol vannak a ruháid, Dávid? Az ő ruhái a ruhásszekrényben vannak felakasztva. Kellemes a mező illata? Igen, az nagyon kellemes.

9. LECKE:

שעור תשיעי:

fivér h. אח-אחים (אחי-)
be van takarva h. מכסה-ה
takaró n. שמירה-כות
paplan n. שמירה מהימט
közepén a . . . באמצע
közép h. אמצע (אמצע-)
azokon, rajtuk h. עליהם
a ruháim בגדי שלי
éjjeli szekrény h. שלחן-המטה
rajta, azon h. עליו
villany h. חשמל
gyertyatartó (מנורת-)
koreszlámpa n.
villanylámpa n. מנורת-חשמל
gyertya, mécson h. נר-רות (נר-)
csend, nyugalom h. שקט (שקט-)

kilencedik תשיעי
mellett אצל
ágyynemű t. sz. n. מצעות
matrác h. מורן-נים (מורן-)
lepedő h. סדין-נים (סדין-)
párna n. כסת-סתות (כסת-)
vánkos h. כר-ים(כר-)
takaró h. מכסה-סאות (מכסה-)
alszik ישן-ישנה
alszanak ישנים-ישנות
fejünk alatt מתחת לראשנו
vmi alatt מתחת ל . .
fej h. ראש-ראשים (ראש-)
szemeim עיני
le van hunyva עצום-עצומה
le vannak " עצומים-מות

leszáll	יורד-יורדת	nyugalom n. (מנוחה)
ágyam	מִשְׁכְּבִי	mindennap
		בְּכָל יוֹם

זֶה חֵדֶר הַמִּשְׁכָּה. בְּחֵדֶר הַמִּשְׁכָּה יֵשׁ: מִשְׁכָּה, שְׁלֶחֶן, כְּסֵאוֹת וְאַרְבָּעוֹת. תַּחַת הַשְּׁלֶחֶן תְּפִיט יָפָה. מִשְׁכְּבִי עוֹמֶדֶת אֵצֶל הַקִּיר. בַּמִּשְׁכָּה יֵשׁ מִצְעוֹת יְשׁוּעוֹת: מְזֻנִּים, סְדִינִים, כְּסֵאוֹת, כְּרִים וּמִכְסָּאוֹת. אֲנִי וְיִשְׁנִים בַּמִּשְׁכָּה. מִתַּחַת לְרֹאשִׁנוּ כֵּר וְכִסֵּא. כְּאִשֶּׁר אֲנִי יֹשֵׁן, עֵינֵי הֵן עֲצוּמוֹת. גַּם אֲחִי יֹשֵׁן. הוּא מִכְסֶּה בְּשִׁמְיָהּ מִחִטָּה. בְּאַמְצֵעַ הַחֵדֶר שְׁלֶחֶן קָטָן. אֵצֶל הַשְּׁלֶחֶן עוֹמְדִים כְּסֵאוֹת. עֲלֵיהֶם מוֹנְחִים הַכְּנָדִים שְׁלִי. אֵצֶל הַמִּשְׁכָּה שְׁלֶחֶן-הַמִּשְׁכָּה. עָלָיו עוֹמֶדֶת מְנוּחָה אוֹ מְנוּחָה חֲשֵׁמֶל. בְּמְנוּחָה הוֹלֵךְ נָר. עַל-הַקִּיר תְּלוּיֹת תְּמוּנֹת רַבּוֹת וְיָפוֹת. הַחֲלוֹנוֹת סְגוּרוֹת. לַחֵדֶר שְׁלֵנוּ אַרְבָּעָה חֲלוֹנוֹת. גַּם הַדֶּלֶת סְגוּרָה. בְּחֵדֶר שְׁכַמְט וּמְנוּחָה. אֲנִי יֹשֵׁן בְּכָל יוֹם שְׁמוֹנָה אוֹ תֵּשַׁע שָׁעוֹת. בְּבֹקֶר יוֹרֵד אֲנִי מֵעַל מִשְׁכְּבִי, מִתְרַחֵץ בְּבִגְדֵי, מִתְלַבֵּשׁ בְּחֵדֶר הַמִּשְׁכָּה וְאַחֲרֵי כֵן הוֹלֵךְ אֶל מִשְׁכְּבִי.

NYELVTAN.

A birtokos ragozás: סמיכות:

1) A héberben *névragozás*on (deklináció) *birtokos ragozást* értünk. A tulajdonképeni (esetek szerinti) névragozás a héberben nincs meg. Ezt a főnévhez járuló elő- és utóragok segítségével pótolja a héber. A birtokos ragozás is *utóragok* segítségével történik. *A birtokos személyragok a főnévhez járulnak.* (Hasonlítsuk össze a magyar nyelvvel: asztal-o-m, könyv-e stb.).

A birtokos ragozásban több csoportot különböztetünk meg:

a) A változatlan tövű főnevek csoportja :

Az idetartozó főnevek töve ragozás közben *nem változik* és a birtokos személyragok az eredeti, változatlan tőhöz járulnak :

עַט = toll

Jelentése	Több birtokos		Jelentése	Egy birtok	
	ha a birtokos nőnemű	ha a birtokos hímnemű		ha a birtokos nőnemű	ha a birtokos hímnemű
tollunk	עַט־נִי	עַט־נִי	tollam	עַט־י	עַט־י
tollatok	עַט־כֶּן	עַט־כֶּם	tollad	עַט־ךָ	עַט־ךָ
tolluk	עַט־ן	עַט־ם	tolla	עַט־הָ	עַט־וֹ

עֲטִים = tollak

Jelentése	Több birtokos		Jelentése	Több birtok	
	ha a birtokos nőnemű	ha a birtokos hímnemű		ha a birtokos nőnemű	ha a birtokos hímnemű
tollaink	עַט־יֵנִי	עַט־יֵנִי	tollaim	עַט־י	עַט־י
tollaitok	עַט־יֶכֶן	עַט־יֶכֶם	tollaid	עַט־יָךְ	עַט־יָךְ
tollaik	עַט־יָהֶן	עַט־יָהֶם	tollai	עַט־יָהֶּ	עַט־וֵי

Megjegyzés: A birtokos személyragokat feltűnő módon jelezzük a főnévtől való elválasztás által. Természetesen mindig össze kell írni a ragozott főnévvel.

A nőnem harmadik személyében az „עַט־הָ” szóban a „הָ”-be tulajdonképpen pontot kellene tenni, tehát: עַטָּה-t kellene írunk. Ezt elhagyjuk az egyszerűség kedvéért, de megjegyzendő, hogy a pontozott „hé” = „הָ” (neve: מַפִּיק הָ) a szó végén levő „וֹ” — ך után rövid „ah” - nak ejtendő ki. Tehát: עַטָּה — étah.

A több birtok himnemű harmadik személyének ragja : יָיוּ .

A יָיוּ-ot nem kell kiejteni, mert az a többesszám jele. Tehát: עָמְיוּ
étov vagy étáv.

Ragozzuk עָמְ mintájára a következő főneveket : עֵץ-עֲצִים ;
נֶגֶן-גָּנִים ; תֵּלְמִיד-תֵּלְמִידִים ; יֶלְקוּטִי-יֶלְקוּטִים .

b) Az יָה־ végű nőnemű főnevek birtokos ragozása :

מִשָּׁה—ágy

Jelentése	Több birtokos		Jelentése	Egy birtok	
	ha a birtokos nőnemű	ha a birtokos hímnemű		ha a birtokos nőnemű	ha a birtokos hímnemű
ágyunk	מִשָּׁתֵּנוּ	מִשָּׁתֵּנוּ	ágyam	מִשָּׁתִּי	מִשָּׁתִּי
ágyatok	מִשָּׁתֵּיכֶן	מִשָּׁתֵּיכֶם	ágyad	מִשָּׁתֶּךָ	מִשָּׁתֶּךָ
ágyuk	מִשָּׁתֵּיהֶן	מִשָּׁתֵּיהֶם	ágya	מִשָּׁתֶּיהָ	מִשָּׁתֶּיהוּ

מִשּׁוֹת—ágyak

Jelentése	Több birtokos		Jelentése	Több birtok	
	ha a birtokos nőnemű	ha a birtokos hímnemű		ha a birtokos nőnemű	ha a birtokos hímnemű
ágyaink	מִשּׁוֹתֵינוּ	מִשּׁוֹתֵינוּ	ágyaim	מִשּׁוֹתִי	מִשּׁוֹתִי
ágyaitok	מִשּׁוֹתֵיכֶן	מִשּׁוֹתֵיכֶם	ágyaid	מִשּׁוֹתֶךָ	מִשּׁוֹתֶךָ
ágyaik	מִשּׁוֹתֵיהֶן	מִשּׁוֹתֵיהֶם	ágyai	מִשּׁוֹתֶיהָ	מִשּׁוֹתֶיהוּ

Az יָה־ végű főneveknél a „יָה־” ragozás közben „ת־”-ra változik át : מִשָּׁתִּי (és nem : מִשָּׁהִי).

A בָּךְ és בָּן birtokos személyragok előtt (az egyesszámú több birtokos második személyében) a szó második töbetűje alatt levő ׀ (o) mindig ׀ (á) -ra változik : מִשָּׁתְּכָּךְ és מִשָּׁתְּבָּן.

Az הֶ- végű főnevek többesszámát az הִת- végződésű többesszámból képezzük: מִשּׁוֹתַי stb., tehát a ragok az הִת- végződéshez járulnak.

2) A birtokos személyraggal ellátott főnévhez *nem lehet határozott névelőt tenni*: עֲטִי—a tollam (és nem: הָעֲטִי).

3) A birtokos személyragozott főnév tárgyesete elé *sem teszünk határozott névelőt*. Tehát: אֲנִי לִנְקָה אֶת עֲטִי (nem: אֶת הָעֲטִי).

תְּרִיבִיל.

9.

Menj be Mirjám a hálósobába! Hol van a táskád József? A táskám a gyermekszobában van a barna asztalon. Mi van a szoba közepén? A szoba közepén asztal és székek. Ennek a szobának (van) négy ablaka. A falakon van öt kép. Az én ágyam a fal mellett van. Az ágyban ágyneműk vannak. Add ide a tolladat Dávid! Nyitva van az ajtó? Nem, az zárva van. Mirjám 9 órát alszik naponta. Ő felkel reggel 7 órakor és megy az iskolába. Mirjám táskája a padon van. Ég a gyertya. A lepedő, a párna, a takaró: ágyneműk. Itt az éjjeli szekrény. Rajta áll a villanylámpa. Állj fel a székre, József! Irj a tolladdal a füzetbe!

10. LECKE:

שֵׁעוֹר עֲשִׂירִי:

dél (idő)	h. עֶקְרִים
ebéd	n. אֲרוֹצַת-הָעֶקְרִים
este	h. (bv. עֶרֶב)
vacsora	n. אֲרוֹצַת-הָעֶרֶב
mintegy, körülbelül	כִּי-כִּי
mindig, állandóan	תָּמִיד

tizedik	עֲשִׂירִי
család n. (bv. מִשְׁפָּחָה)	מִשְׁפָּחָה
benne, abban	n. בָּהּ
és gyermekek	וְיָלְדִים
idő	זְמַן (bv. זְמַן)
amidőn ...	בְּזְמַן שֶׁ-

ur, tulajdonos	h. בעל-בגלים
nős ember	בעל-אשה
felesége neve	שם-אשתו
feleség	אשה (bv. אשת)
feleségem	אשתי
jegyes, eljegyzett	n. ארוסה
vőlegény	h. (bv. חתן)
játszik	משחק-הקת
baba, bábu	n. בובה
-val, -vel	עם
szeret	אהב-הקת
jók hozzám	טובים לי
szeretnek	אהבים-בות
tóra, tan	n. (bv. תורה)
mesterünk	רבנו
irva van	כתוב-בתוכה
tiszteld!	כבד-בבדי!
atyádat	את-אביך
anyádat	את-אמך
a legjobb ...	היותר טוב
minden ember között	מכל-האדם
világ	h. עולם
teljes, egész	h. n. כל-כלה
nővérem	אחותי
igen szép asszony	הנפשה בנשים
(legszebb)	
fokozás	n. סדרה
fok, rend	h. (bv. ערך)
hasonlítás	h. דמיון-נות
előny	h. יתרון-נים v. נות
túlzás	n. תכלה

ebédlő	חדר-האוכל
étkezés	h. אוכל
abban, benne	h. בו
nagyatya	h. סב
nagypapa (megszól.)	h. סבא
nagyatyám	סבי
nagyanya	n. סבה
nagyanyó (megszól.)	n. סבתא
nagyanyám	סבתי
nővér	n. (bv. אחות)
nővérek	אחיות
fiu (vkinek)	h. (bv. בן)
fiuk (vkinek)	בנים (bv. בני)
leány (vkinek)	בת (bv. בת)
leányok (vkinek)	בנות (bv. בנות)
szülők	הורים (bv. הורי)
apus, papa (megsz.)	אבא
anyus, mama (megsz.)	אמא
ő még	h. עודנו
fiatal	צעיר-צעירה
hajzat	n. (bv. שערות)
tól, től, (mint)	מ-
szőke	צהבהבה
öreg	זקן-זקנה
öregebb...-tól	זקן מ...
unoka (fiu)	h. נכד-נכדים
unokái...	נכדי-
leányunoka	n. נכדה
családunkban	במשפחתנו
név	h. שם-שמות

המשפחה שלנו היא גדולה. יש בה אנשים, נשים וילדים. בזמן שאנחנו אוכלים את ארוחת-הצהרים או את ארוחת-הערב, יושבים אנחנו פתשעה אצל השלחן. אנחנו אוכלים תמיד בחדר-האוכל. זה חדר גדול ורחב. בו שלחן גדול וכסאות רבים. השלחן מכסה במפה לבנה.

אבי הוא איש. גם סבי איש. הם אנשים. אמי היא אשה. גם סבתי אשה. הן נשים. האחים והאחיות הם הילדים. הילדים בנים ובנות של הדורים. אבא הוא עידנו צעיר. שערות ראשו הן שחורות. אמא צעירה מאבי. שערות ראשה צהבהבות.

סבא הוא זקן. גם סבתא זקנה. סבי זקן מסבתא. שערות ראשם הן לבנות. אנחנו נכדי הסב והסבה. משה הוא נכד, מרים היא נכדה.

במשפחתנו יש ארבעה ילדים. שם האחד משה; שם השני יוסף; שם השלישי מרים; ושם הרביעי חנה. משה הוא כבד בעל אשה. שם אשתו רחל. מרים היא ארוסה. שם התתן שלה: דוד. חנה ילדה קטנה. היא יושבת על רצפת החדר-האוכל ונזחזחת עם הבבה.

אני אוהב את חורי מאד. הם טובים לי מאד ואוהבים אותי. בתורת משה רבנו כתוב: כבד את אביך ואת אמך! אבי הוא היותר טוב מכל האדם. אחותי היא היפה בנשים.

Figyelem! A szószedetben zárójelben közöljük a szónak birtokviszonybeli megváltozott alakját. Pl. (בתורה). Ezentul csak a szabálytalan birtokviszonybeli alakokat tüntetjük fel. A szóval együtt jól megtanulandó!

NYELVTAN.

A melléknév fokozása : הדרגת התואר :

1) A melléknévnek *három foka* van: a) עָרָךְ הַדְּמוּי = *alapsók* (gradus positivus); b) עָרָךְ הַיְתָרוֹן = *középsók* (grad. comparativus); és c) עָרָךְ הַהַמְלָנָה = *felső sök* (gr. superlativus).

a) Az alapfokban az összehasonlítás jele: כִּמּוֹ = mint, amint,
de legtöbbször כִּי, כֵּן, כִּי, כֵּן, כֵּן Pl.: הַכֶּסֶּם הוּא כִּמּוֹ הַשֻּׁלְחָן = a
szék barna, mint az asztal, de lehet: הַכֶּסֶּם הוּא כִּי הַשֻּׁלְחָן
כִּי הַשֻּׁלְחָן = בשֻׁלְחָן.

Tehát: בְּ-בֵּה; בְּ-בֵּה; בְּ-בֵּה; épugy, mint a helyhatározó-
ragnál. *Ha a szó s'vával kezdődik, az összehasonlító בֵּה ("ב"-betű)*
"ב"-lesz; א, ע, ה-előtt: ב; ה és ע-előtt: ב.

b) A középfok jele: מִן-מֵ, =tól-től. Ez az összehasonlítandó szó elé járul (egybeírva.) Pl: הָעֵץ גָּדוֹל מִבֵּית = a fa nagyobb a háznál (tól); הָאָח גָּדוֹל מִן הָאֵחָת, = a fivér nagyobb a nővérnél; מִן הַקֵּיר הַסָּפֵן לָבָן מִן הַקֵּיר = a menyezet fehérebb a faltól, מִן הַקֵּיר = Lea jobb, mint Ráchel.

Szabály: א תי, תי, ו לפני מ

Az *ujhéberben* leginkább használják a **יותר-יותר מ-** (több) szót a közép fok jelölésére: **הוא יותר חזק** = ő erősebb; **לֵאָה יותר טובָה מ-** = Lea jobb . . . ; **יוסף יותר חזק מ-** = József erősebb, mint . . .

c) a felsőfokot az összehasonlítandó főnév elé tett שְׂבָבֶל-
מִבֶּל vagy בִּ- szócskákkal fejezi ki a héber nyelv. Pl.: מִרְיָם
גְּדוֹל מִבֶּל = Mirjám a legjobb mindközött; הָיָא הַטּוֹבָה מִבֶּל
הָאָדָם = a legnagyobb ember; הַיָּפֶה בְּנָשִׁים = a legszebb asszony.

A modern héber a felsőfokot a *melléknév után* álló **יותר** vagy a *melléknév előtt* álló **יותר** — szócskával szokta

már nős ember. Felesége (אשתו) nagyon jó és szép asszony. A mi családukban van 4 fiu és 3 leány. A gyermekek a szülők fiai és leányai. Nagyanyámnak van 3 fiu- és 2 leányunokája. Vajjon fiatalabb vagy te, mint Simon? Nem, ő fiatalabb. Dávid a legfiatalabb. Én erősebb vagyok mint József, de Mózes a leg-erősebb. Ő már nagy fiu.

11. LECKE:

megnősült	נָשָׂא אִשָּׁה
Judit	יְהוּדִית
foglalkozás h. (bv. mesterség)	מַעֲשֵׂה (מְעֵשֶׂה)
fivéred	אָחִיקָא
mérnök	מְהַנְדֵּם h.
jelenleg	לְעֵת-עַתָּה
dolgozik	פּוֹעֵלֶת
munkás	פּוֹעֵל-פְּנֵעִים h.
ország	אֶרֶץ (אֶרֶץ- n. bv.)
izr. országa (Palesztina)	אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל
Júda (név)	יְהוּדָה
kereskedő	סוֹחֵר-סוֹחֵרִים h.
nőtlen, agglegény	רֵק h.
vajjon nőtlen?	הֲרֵק?
vőlegény	חֵתֵן (חֵתֵן- h. bv.)
menyasszony	כֻּלָּה n.
az ő neve	שְׁמָה n.
én még	עוֹדֵנִי
vajjon férjes?	הֲנִשְׂוָאָה?
leány, hajadon	פְּנִיָּה n.
ő még	עוֹדָנָה n.

שְׁעוֹר אֶחָד עֶשְׂרִי:

tizenegyedik	אֶחָד עֶשְׂרִי
beszélgetés	שִׁיקָה n.
úr	אֲדוֹן h. (bv. אֲדוֹן-)
uram! (megszólítás)	אֲדוֹנִי!
úrnő, hölgy	גְּבֵרָה n.
a hölgy! asszonyom!	גְּבֵרָתִי!
hogyan vagy? (van?)	מַה שְׁלוֹמְךָ? (van?)
köszönöm szépen	תּוֹדָה רַבָּה
köszönet, hála	תּוֹדָה n.
jól vagyok	שְׁלוֹם לִי
... békéje	שְׁלוֹם- bv.
hogyan vagy? atyád?	מַה שְׁלוֹם אָבִיךָ?
egészséges	בְּרִיאָה-בְּרִיאָה
Isten	אֱלֹהִים
hála Istennek!	תּוֹדָה לְאֱלֹהִים!
hová?	לָאֵן?
haza	הַבֵּיתָה (ból-bíth)
legény, nőtlen	בָּחוּר h.
elsőszülött, idősebb	בְּכוֹר h.
nős, férjezett	נִשְׂוָאָה-נִשְׂוָאָה
egy évvel ezelőtt	לִפְנֵי שָׁנָה
elvett	נָשָׂא

M'iri (családnév) מאירי
 hogy vagytok? מה שלומכם?
 jól vagyunk שלום לנו
 vajjon te, vagy? האתה?
 B. Sz. úr אדון בן ששון
 héberül בעברית
 vajjon te, vagy? n. האתה?
 viszontlátásra! להתראות!

mi a neved? h. מה שמך?
 hogy hívnak? n. מה שמך?
 az én nevem... שמי...
 mi a neve atyádnak? מה שם אביך?
 Mihaly מיכאל
 mi a család- neved? h. מה שם משפחתך?
 családnév שם משפחה
 családnévem שם משפחתי
 Ben-cur (családnév) בן-צור

שיחה.

שלום אדוני! (גברתי-חבר). מה שלומך? — תודה רבה, שלום לי. — מה שלום אביך? — הוא בריא, תודה לאל.

לאן אתה הולך? — אני הולך מביתה.

הגש לך חורים? — לי גש חורים. — היש לך אחים נאחיות? — לי שני אחים ושתי נאחיות. הבחור הוא אחיך הבכור? — לא, אחי הבכור הוא נשיא. לפני שנה נשא אשה. שם אשתו יהודית. — מה מעשה אחיך הבכור? — אחי הגדול הוא מהגרם, אבל לעת-עתה פועל בארץ-ישראל. — מה שם אחיך הצעיר? שמו יהודה. — הוא סוחר, נכון הוא אחיך הצעיר? — הוא חתן. מי הוא פלתי? — הוא מורה ושמה: יהודית.

מה מעשה? — אני עובד לומד בבית הספר. — ואחותך הגדולה, הנשואה היא אם פנויה? — היא כבר נשואה. אבל אחותי הצעירה היא עובדת פנויה.

מה שמך? — שמי יוסף. — מה שמך? — שמי מרם. — מה שם אביך? — שם אבי מיכאל. — מה שם משפחתך? — שם משפחתי בן-צור. — ומה שם משפחתך יהודית? — שם משפחתי: מאירי.

מה שלומכם? — תודה, שלום לנו. האתה אדון בן ששון? — לא, אדוני, אני משה מאירי.

מה שמך בעברית? – יהודה. – האת הנברת רחל ברגר? לא, אני חנה
שרון. מה שמך בעברית? – שמי לאה. שלום! להתראות!

אַסְתֵּר מוֹרְחִי רֹדֶר מְאִיר

נְשׂוּאִים

NYELVTAN.

י"ח אייר תרצ"ו

Megszólítás-köszöntés:

1) A héberben a megszólítás rendszerint tegező. A megszólításban használt kifejezések között leggyakoribb: אֲדוֹנִי! = uram! és גְּבִרְתִּי! = asszonyom! Ezek mellett tegező alakot használunk. Pl. שְׁבִי גְּבִרְתִּי! = ülj le uram! (Tessék helyet foglalni!) וְשֵׁב אֲדוֹנִי! = ülj le asszonyom! (Foglalj helyet asszonyom!) Használjuk a határozott névelővel ellátott főnevet is udvarias megszólításokban: יְיָ אֱלֹהֵינוּ = adjon az úr! וְיָרְבֶּה הַנְּבָרָת = adjon az úrnő!

2) Hogy van?, hogy vagy? – minden nyelvben előforduló udvariassági forma. A héberben a שָׁלוֹם = béke szóval fejezzük ki. Ebben is mennyi melegség és békeszeretet nyilvánul meg! Mi azt kérdezzük: milyen a békéd, sorsod? מַה שְׁלוֹמְךָ?; felelet: תּוֹדָה רַבָּה = nagyon köszönöm, וְשָׁלוֹם לִי = nekem békém van, jól vagyok. A részesítő eset ragozott alakjával felelünk a שָׁלוֹם szó mellett: לִי שָׁלוֹם, לְךָ שָׁלוֹם, לָנוּ שָׁלוֹם stb. Ha kérdezzük: a מַה? milyen? kérdőszócskát tesszük a שָׁלוֹם ragozott alakja elé a megfelelő személyben: מַה שְׁלוֹמְכֶם? = hogy vagytok?; מַה שְׁלוֹמִי? = hogy van ő?

3) A héber köszöntés: „שָׁלוֹם!” szóval történik.

4) הֲשָׁלוֹם לְךָ? = jól vagy? הֲשָׁלוֹם לָכֶן? = jól vagytok?

5) a kérdőszócska pontozása: „הֲ”, de ha a) az utána köv. szó

א, ה, ו, ע, או שְׁוֵא-vel kezdődik, akkor „הֲ” lesz a kérdőszócska. (Tehát nem „chataf patach” van a „הֲ” alatt).

Pl.: **הֲאֵתָהּ?**==vajjon te? **הֲהֵם?**==vajjon ők? **הֲלֵךְ יֵשׁ?**==vajjon neked van? **הֲנִשְׂוָהָ?**==vajjon férjes?

b) **אָ, הָ, הָ, וְ** előtt: **"הָ"**.

6) a) **מָה?** mi? kérdőszócska **"מָה"** lesz, ha az utána következő szó **אָ, הָ, וְ**-nal kezdődik: **מָה אֵתָהּ?** mi vagy te? **מָה הוּא?** mi ő **מָה עוֹשֶׂה?** mit csinál?

b) **אָ, הָ, הָ, וְ** előtt **"מָה"**.

7) Ragozható határozószavak: **עוֹד**==még.

	nőnem	himnem		nőnem	himnem
mi még	עוֹדְנִי	עוֹדְנִי	én még	עוֹדְנִי (עוֹדִי)	עוֹדְנִי
ti még	עוֹדְכֶן	עוֹדְכֶם	te még	עוֹדְךָ	עוֹדְךָ
ők még	עוֹדָן	עוֹדָם	ő még	עוֹדְנָה	עוֹדְנֵה

b) A több birtok mintájára ragozható: **עַל**==on,-en, rajta.

rajtunk	עָלֵינוּ	עָלֵינוּ	rajtam	עָלַי	עָלַי
rajtatok	עָלֵיכֶן	עָלֵיכֶם	rajtad	עָלֶיךָ	עָלֶיךָ
rajtuk	עָלֵיהֶן	עָלֵיהֶם	rajta	עָלֶיהָ	עָלָיו

תַּרְגִּיל.

11.

Sálom! Hová mész Dávid? Megyek haza. Mi a te neved héberül? (h.) Az én nevem héberül Dávid M'iri. Mi az atyád foglalkozása József? Ő kereskedő. Hol van a nagyobbik fivéred, Mirjám? Ő Erec Jiszráelben dolgozik. Hogy vagy Mihály? Nagyon köszönöm, jól vagyok. Hogy van atyád? Köszönöm, hála Istennek ő egészséges. Vannak neked nővéreid? (h.) Van neked fivéred? (n.) Ráchel férjes asszony, de Mirjám még leány. Sára menyasszony. Az én családom igen nagy. Sok fiú és leány van

benne. Mi a te családneved, Mirjám? Családnevem Ben-Cúr. Vajjon te vagy Mihály? Nem, uram, én Mózes Ben-Cúr vagyok. Atyám fiatalember. Anyám fiatalabb, mint atyám. Nagyanyám haja fehér. Ő már öreg. Én nagyon szeretem őt. Anyám igen jó asszony. (... הַיִּתֵּר טוֹבָה ...) Mózes igen erős fiu. Dávid erősebb, mint József, Simon a legerősebb. Ez a ház nagy. Az a ház nagyobb. A mi házuk (... שֵׁלָנוּ ...) a legnagyobb. Ülj le uram! Köszönöm szépen. Hogy vagytok? (h.) Jól vagyunk. — Sálom! Viszontlátásra!

12. LECKE:

שְׁעוֹר שְׁנִי עֶשֶׂר:

Nyelvtani összefoglalás: *)

2) **A határozott névelő:** הַהֵם "azok"

Mássalhangzók előtt: הֵּ. Pl.: הַשְׁלֵחַן. אֵ, ע, ר; הַפִּיר, הַשְׁלֵחַן. Pl.: הֵּ. Pl.: הַרְאֵשׁ, הַעֵמ, הַחֲדָם.

2) Kérdőszócska: ה"ה שאלה:

A szó elé tett **הֲ** (jelentése: vajjon?) fejezi ki a kérdést. Pl.: **הֲגֵרֹל תִּבִּית?**

Ha a szó s'vával kezdődik, a kérdészócscsa alakja: "שָׁ" (mint a határozott névelőé, de nincs utána dágés.) Pl.: הַלְבֵנָה ?
? הַרְעִפְתָּ ת. ע. א. előtt is "שָׁ". Pl.: שָׁ הֲחֹלָה ? stb.
? הַרְעִיף ת. ע. א. előtt: "שָׁ".

3) מה? - kérdőszócska (jelentése; mi, micsoda?) mássalhangzókkal
előtt: מה? Pl.: מה זה?; אה, ע, előtt מה? Pl.: מה;
מה אני? עשׂה?; מה זה, ה, ה, előtt מה? Pl.: מה תרשׁ?

4) A héberben csak him- és nōnem van. מִין זָכָר=himnemü;
מִין נָקִיבָה=nōnem.

*) Röviden összefoglaljuk az eddig tanultakból a nyelvtani anyagot. A megfelelő helyen természetesen részletesen megtalálhatók a

5) A főnévnek van egyesszáma: **יָחִיד מִסְפָּר** és többes-
száma: **מִסְפָּר רַבִּים**.

Nőnemű szavak végződése: ה - vagy ת - pl.: רִצְּפָה
 - Többesszámuk: -ות végződik.

Himnemi szavak többszámának végződése: יים pl.: תלמידים.

Rendhagyó hímnemű szavak *nőnemű* többesszámú
végződésel: קִיר-קִירוֹת, חֲלוֹץ-חֲלוֹנוֹת stb.

Rendhagyó *nőnemű* szavak: אִשָּׁה-נָשִׁים (hímnemű többes-
számmal.)

Nőnemű végződésű *himnemű* szó: לִילִי.

Kettősszám a páros testrészek vagy tárgyak jelölésére.
Többnyire nőneműek. Végződésük: יָם Pl.: יָם-יָם, יָם-יָם.

6) A „ב” határozórag jelentése: ban, ben. Az utána következő névelővel összevonható és így: בְּ-בֵּית-בֶּן-בִּנְיָמִן-ből lesz בֵּית-בֶּן-בִּנְיָמִן-ből, בֵּית-בֶּן-בִּנְיָמִן-ből. Pl.: בֵּית-בֶּן-בִּנְיָמִן; בֵּית-בֶּן-בִּנְיָמִן; בֵּית-בֶּן-בִּנְיָמִן. Ugyanígy: לְ-נָח, לְ-נֶחֱ: לְ-נָח; לְ-נֶחֱ; לְ-נֶחֱ. S'vá előtt a „ב” többnyire „ב”-re változik.

7) **Melléknév:** : שם תאר

a) A nőnemű alak végződése : טוֹבָה; גְּדוּלָּה; חָן. A himnemben végződhetik bárhogyan. Vannak חָן végződésű himnemenű melléknevek : רַפָּה-רַפָּה. A melléknév a főnév után áll a héberben.

b) Megegyeztetjük a főnévvel (nem pedig a főnév végződésével.) **קִירוֹת לְבָנִים** de: **אִשָּׁה מוֹבָה** ; **אִישׁ מוֹב** (mert **קִיר** himnemű) és **נָשִׁים מוֹבּוֹת** (mert **נָשִׁים** nőnemű).

c) Ha jelzőként használjuk a főnevet, a főnév után igazodik: ha az névelővel kezdődik, a melléknév is. Pl.: חָקִיר הַלֵּבָן

szabályok. Fontos azonban, hogy időnként beszámoljon a tanuló eddigi ismereteiről önmagának vagy tanárjának.

הַבֵּית הַגָּדוֹל; de ha állítmányi kiegészítőként áll a mondatban, *soha sincs* előtte névelő: הַבֵּית הַגָּדוֹל - הָאִישׁ טוֹב (a ház nagy, a férfi jó.)

8) A mutató névmás. Himnemű és nőnemű mutató névmás van: זֶה (ez) a himnemben; זאת a nőnemben. Távolra mutató: הוּא (az) himnemben és הִיא a nőnemben. Többesszámban: אֵלֶּה=ezek, הֵם és הֵן (n.)=azok.

Példák:

תִּלְמִיד=tanuló	הַ תִּלְמִיד=a tanuló
תִּלְמִידִים=tanulók	הַ תִּלְמִידִים=a tanulók
מוֹרֶה=tanítónő	הַ מוֹרֶה=a tanítónő
מוֹרֹת=tanítónők	הַ מוֹרֹת=a tanítónők
טוֹב תִּלְמִיד=jó tanuló	הַטֹּב תִּלְמִיד=a jó tanuló
טוֹב תִּלְמִידִים=jó tanulók	הַטֹּב תִּלְמִידִים=a jó tanulók
טוֹב הַתִּלְמִיד=a tanuló jó	טוֹב הַתִּלְמִיד=a tanulók jók
זֶה בֵּית=ez ház	זֹאת מוֹרֶה=ez tanítónő
זֶה הַבֵּית=ez a ház	זֹאת הַמוֹרֶה=ez a tanítónő
הֵנָּה הַבֵּית=ezen ház	הֵנָּה הַמוֹרֶה=ezen tanítónő
אֵלֶּה הַבָּתִּים=ezek a házak	אֵלֶּה הַמוֹרֹת=ezek a tanítónők
הֵנָּה הַבָּתִּים=ezen házak	הֵנָּה הַמוֹרֹת=ezen tanítónők

זֶה בֵּית הַגָּדוֹל=ez (egy) nagy ház

זֶה הַבֵּית הַגָּדוֹל הַזֶּה=ez a nagy ház

זֶה הַבֵּית הַגָּדוֹל הַזֶּה=ez a ház nagy

אֵלֶּה הַבָּתִּים הַגָּדוֹלִים=ezek a nagy házak

הֵנָּה הַבָּתִּים הַגָּדוֹלִים=ezen nagy házak

זֶה הַבֵּית הַזֶּה=az a ház

הַבַּיִת הַקָּטָן הַזֶּה = az a *his* ház

הַבַּיִת הַזֶּה קָטָן = az a ház *kicsiny*

הַבָּתִּים הָהֵם = azok a házak

הַבָּתִּים הַקָּטָנִים הָהֵם = azok a kis házak

הַבָּתִּים הָהֵם קָטָנִים = azok a házak *kicsinyek*

9) Az ige: הַפִּעֵל

Van töve: שׁוּרַשׁ; ideje זְמַן; neme: מִין és száma: מִסְפָּר.

Jelen idő nincs a héberben. Ezt körülírással fejezi ki. A jelen idejű melléknév és a megfelelő személyes névmás együtt fejezik ki a körülírt jelen időt.

Személyes névmás: מַלְת הַנָּמָה

mi	אֲנַחְנוּ (אֲנִי)	én	אֲנִי (אֲנִי)
ti	אַתָּם, אַתָּן	te	אַתָּה, אַתָּ
ők	הֵם, הֵן	ő	הוּא, הִיא

A melléknévi igenév általában יוֹשֵׁב pontozású: יוֹשֵׁב. A himnemben יוֹשֵׁבֶת. Jelentése: ülő, aki ül, ül. Tehát: אֲנִי יוֹשֵׁב = én ülök. (ülő vagyok.) A melléknévi igenévnek többféle alakja van.

A melléknévi igenevet megegyeztetjük a mondat alanyával *nemben és számban*.

Például:

הַיֵּלֶד יוֹשֵׁב a gyermek ül

הַיֵּלְדִּים יוֹשְׁבִים = a gyermekek *ülnek*

הַמּוֹרֶה יוֹשֵׁב a tanár *ül*

הַמּוֹרֹת יוֹשְׁבוֹת = a tanárnők *ülnek*

10) Számnév : שם המספר :

A számnévnek is van neme a héberben. Himnemű szóhoz himnemű-, nőnemű szóhoz nőnemű számneveket teszünk.

A számnév a főnév előtt áll, csak az „egy” áll a főnév után:

בֵּית אֶחָד = egy ház (h.) יְלֵדָה אֶחָת = egy lány (n.)
de אַרְבָּעָה עָטִים = négy toll; חָמֵשׁ נָשִׁים = öt asszony.

Kettőtől kezdve többesszámba tesszük a főneveket a számnevek után.

11) Parancsoló mód : צִוּוּי (civvuj.)

Külön alak az egyesszám és a többesszám him. és nőneme számára a második személyben:

עֲשֵׂה-עֲשֵׂה! = tedd!

עֲשׂוּ-עֲשׂוּ = tegyétek!

12) A főnévi igenév : שם הפעל :

A héber igének a töve három betűből áll. Pontozása : נָא ;
כָּתַב = ír; לָבַשׁ = öltözik. Ha a töv elé „ל” szótagot teszünk és az első töbetű alatt levő „ט”-ot s’vára változtatjuk, kapjuk — az igék bizonyos csoportjánál — a főnévi igenevet. Ezt magyarra „ni” végződésű szóval fordítjuk: לְשַׁמֵּר — őrizni; לְכַתֵּב — írni stb.

13) Birtokviszony : סְמִיכוּת :

a) A birtokviszonyban levő szó alakja gyakran megváltozik. Első helyen áll a birtok, második helyen a birtokos. A birtokost jelentő szó változatlan. A birtokviszonyt a „שֶׁל” szó is kifejezi. Pl : יְלֵד שֶׁל הָעֵם = a gyermek tolla (שֶׁל -nak a, -nek a). Ehelyett mondhatjuk: עֵם הַיֶּלֶד ; בֵּית שֶׁל הָאָב ; az atyának a háza vagy בֵּית הָאָב. A „בֵּית” megváltozott alakja „בֵּית” jelzi a birtokviszonybeli változást. A szószeretben bv. (birtokviszony) megjelöléssel jelöljük a szóváltozást.

b) A „של” szó ragozható: שְׁלִי, שְׁלָהּ stb. Jelentése: enyém, tied stb. — A héberben igen gyakran használják a birtokviszony kifejezésére.

14) A. *birtokos ragozás*: נְטִיחָה

A héberben nincs tulajdonképeni névragozás, (esetekkel) mint pl. a franciában. A névragozási eseteket a héber nyelv *előragokkal* pótolja, de maga a főnév akkor sem változik. Például:

Egy. sz.	<i>alanyeset</i> :	הַשֻּׁלְחָן=az asztal
	<i>részesítő eset</i> :	לְהַשֻּׁלְחָן=az asztalnak
	<i>tárgyeset</i> :	אֶת הַשֻּׁלְחָן=az asztalt
T. sz.	<i>alanyeset</i> :	הַשֻּׁלְחָנוֹת=az asztalok
	<i>részesítő eset</i> :	לְהַשֻּׁלְחָנוֹת=az asztaloknak
	<i>tárgyeset</i> :	אֶת הַשֻּׁלְחָנוֹת=az asztalokat

A birtokos (genitivus) tehát hiányzik. Ezt pótolja az előbb említett *birtokviszonybeli* alak.

13. LECKE:

שְׁעוֹר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר

miért?	מַדּוּעַ?
mondtad	h. אָמַרְתָּ
(ő) tett, csinált	h. עָשָׂה
(ő) bezárta	h. סָגַר
(te) ettél, etted	h. אָכַלְתָּ
vajjon megetted?	הֲאָכַלְתָּ?
ettem	אָכַלְתִּי
(ő) mondta	n. אָמַרָה
hogy én	שָׂאֲנִי
hogy	h. שֶׁ-

tizenharmadik	שְׁלֹשָׁה עָשָׂר
felkeltem	קָמַמְתִּי (קָם)
felöltöttem	לְבָשְׁתִּי (לִּבַּשְׁ)
(el) mentem	הִלַּכְתִּי (הִלַּךְ)
(ő) elment	הִלָּךְ
oda	שָׁמָּה
(én) írtam	כָּתַבְתִּי
(ő) írt	h. כָּתַב
(ő) írt	n. כָּתַבָה
amit	אֶת-אֲשֶׁר

דוד קם בכל יום בשמונה שעות. קמתי בשבע שעות בבקר.
 לבשתי את בגדי והלכתי לבית הספר. גם חברי
 הלך שמה. בבית הספר כתבתי במחברת שלי את אשר
 כתב המורה על הלוח. רחל איננה כתבה את השעור.
 מדוע לא אמרת לי את דברי אבי. מה עשה דוד? הוא
 סגר את הדלת. אני סוגר את ההלונות. האכלת את ארוחת
 הבקר? — לא, אינני אכלתי אותה. מה אמרת לך מרים? —
 היא אמרה לי שאני הילד הפושט ביותר.

NYELVTAN.

זמן עבר: A mult idő:

1) A három betűből álló igetöből képezzük a *mult* időt is. A mássalhangzók alá más magánhangzókat teszünk.

A jelen időt — mint láttuk — körülírással fejezi ki a héber nyelv a jelen idejű melléknévi igenév segítségével. Ennek pontosítása: "אין" (אין). A *mult* idő jellegzetes pontosítása: "א" (כתב).

2) A mult időben is van himnemű- és nőnemű alak. A cselekvést végző személy neme határozza el, melyiket kell használnunk.

3) A héber nem tesz különbséget, ha azt akarja mondani: mentem vagy mentem vala stb.

4) A mult idő alakjai előtt csak akkor használjuk a személyes névmást (אני, אתה), ha különösen ki akarjuk emelni a cselekvő személyt. Különben személyes névmás nélkül ragozzuk a beszédben: אמרת = mondtad, de אתה אמרת = te mondtad.

5) A mult idő ragozása utóragok által történik. Ezek az ige tövéhez járúlnak és kifejezik végződésükkel a cselekvő személy nemét is.

Táblázatok a mult idő ragozására:

Igeidő: לָמַד

Jelen idő: לֹמֵד

Múlt idő: לָמַד

Jelentése	Többesszám		Jelentése	Egyesszám	
	nőnem	hímnem		nőnem	hímnem
tanultunk	לָמַדְנוּ	לָמַדְתִּי	tanultam	לָמַדְתִּי	לָמַדְתָּ
tanultatok	לָמַדְתֶּן	לָמַדְתֶּם	tanultál	לָמַדְתְּ	לָמַדְתָּ
tanultak	לָמַדּוּ	לָמַדּוּ	tanult	לָמַדָּה	לָמַד

Jegyezzük meg jól a következőket!

Az első töbetű alatt levő "ט" a többesszám második személyében s'vára változik át: לָמַדְתֶּם (nem לָמַדְתֶּם)

A hangsúly mindig a második töbetűn van, kivéve, ha az alatta levő hangzó s'vára változik, pl.: לָמַדְתֶּם - לָמַדְתֶּם. Ilyenkor a hangsúly az utolsó szótagon van.

Szabály: Az egyesszámú him- és nőnem 1. személyében, a hímnem 2. és a többesszám 1. személyében mindig az utolsóelőtti szótag hangsúlyos (מֶלֶעִיל).

A táblázat szerint ragozzuk a következő igéket:

לָבַשׁ = öltözni (לְבַשְׁתִּי)

כָּתַב = írni (כָּתַבְתִּי)

שָׁמַר = őrizni (שָׁמַרְתִּי)

סָגַר = bezárni (סָגַרְתִּי) stb.

b) A torokhangok: ע, ה, ה, א, א alatt nem lehet s'vá. Ha tehát egy igének első betűje ezen betűk valamelyike, a s'vá helyett

„chataf patach“ (ֿ) kerül a felsorolt betűk alá a többesszámu második személyben:

Pl.: Igető: אָמַר
Jelen idő: אֹמֵר
Múlt idő: אָמַר

Jelentése	Többesszám		Jelentése	Egyesszám	
	nőnem	hímnem		nőnem	hímnem
mond <i>ak</i>	אָמְרֵנוּ	אָמְרֵנוּ	mond <i>am</i>	אָמְרֵתִי	אָמְרֵתִי
mond <i>tatok</i>	אָמְרֵתֶּן*	אָמְרֵתֶּם*	mond <i>ad</i>	אָמְרַתְּ	אָמְרַתְּ
mond <i>ták</i>	אָמְרוּ	אָמְרוּ	mond <i>ta</i>	אָמְרָהּ	אָמְרָהּ

*) Az „א“ alatt tulajdonképpen s'vának kellene lenni (lásd: לְמִדָּתָם), de a szabály értelmében „chataf patach“-ot kap.

Igy ragozandók:

meeni == הִלֵּךְ
enni == אָכַל
állni == עָמַד
segíteni == עָזַר
szántani == חָרַשׁ
dolgozni == עָבַד

Tehát:

הִלַּכְתֶּם - ből
אָכַלְתֶּם - „
עָמַדְתֶּם - „
עָזַרְתֶּם - „
חָרַשְׁתֶּם - „
עָבַדְתֶּם - „ stb.

c) Ha a második töbetű torokhang, ugyanez a szabály

érvényes, tehát a *s vá* helyett „*chataf patach*“-ot kell az illető betű alá tennünk a többesszám 3. személyében mindkét nemben és a nőnemű egyesszám 3. személyében. (A ragozásban * -gal jelölve köv. alább.)

Íde tartoznak:

mosdani	=	רחץ
kérdezni	=	שאל
felhuzni (cipőt)	=	נעל
választani	=	בחר
cselekedni dolgozni	=	פעל
ízlelni	=	טעם
megváltani	=	נאל
tisztának lenni	=	טהר

Jelentése	Többesszám		Jelentése	Egyesszám	
	nőnem	himnem		nőnem	himnem
mosdottunk	רחצנו	רחצו	mosdottam	רחצתי	רחצתי
mosdottatok	רחצתן	רחצתם	mosdottál	רחצת	רחצת
mosdottak	רחצו*	רחצו*	mosdott	רחצה*	רחץ

d) Egyszótagu igék ragozása:

Igeő: קום

Jelen idő: קם

Mult idő: קם

Jelentése	Többesszám		Jelentése	Egyesszám	
	nőnem	himnem		nőnem	himnem
felkeltünk	קמנו	קמו	felkeltem	קמתי	קמתי
felkeltotok	קמתן	קמתם	felkeltél	קמת	קמת
felkeltak	קמו	קמו	felkelt	קמה	קם

Az egyszótagu igék hangsulya mindig az *utolsó előtti szótagon* van (első *töbetű* alatt). Kivétel: a többesszámú 2. és 3. személy, ahol a **הם** ill. **הן** végződésre kerül hangsúly.

Igy ragozzuk a következő igéket:

visszatérni	=	שוב (שָׁבְתִי)
énekelni	=	שיר (שָׁרְתִי)
tenni	=	שים (שָׂמַתִּי)
fulni	=	רוץ (רָצַתִּי) stb.

תרגיל.

13.

Reggel nyolc órakor felkeltem és megmostam kezeimet a fürdőszobában. Azután elmentem az iskolába és leültem a padomba. **לֹא קָשָׁה** (ישבתי על ...) A héber nyelv nem nagyon nehéz. **אַתָּה בְּגָדְךָ הַחֲדָשׁ**—Miért nem öltötted fel az új ruhádat? **בְּיוֹתֵר**. Ez a könyv szép és olcsó (**זָל**), azok a könyvek drágábbak—**הַיּוֹתֵר יְקָרִים**, de legdrágábbak Dávid könyvei. (**הַיּוֹתֵר יְקָרִים**—a legdrágábbak). Mirjám bezárta az ajtót. Az ajtó zárva van. Megették az ebédet? (**הֲאֵכְלֵתֶם?**) Ird le Mirjám a feladatot! Ő leírta a feladatot a füzetbe. Tielmentetek sétálni — **לִטְעֹל**, én megyek a nagyapóhoz. Miért álltál fel Ráchel? Én nem álltam fel, tanár úr (**אֲדֹנִי הַמּוֹרֶה**), Dávid állt fel.

Fordítási gyakorlat — jelen időről — múlt időre. Az üresen hagyott helyekre írjuk be a megfelelő igealakokat héberül és pontozzuk ki megfelelően a pontozatlanul hagyott héber szavakat: **רָחֵל** megette **אֶת אַרְנוֹתַת הַצִּדְדִּים**. **הַתְּלָמִיד** elment **לְבֵית**

הספר. - בחדר כל-היום. Leirtad מרזם את אשר
 לך? - הפועלים dolgoztak בשדה. - אתם álltatok על
 יד (mellett) השלחן. - בפקר felkelt שרה בשבע שעות. - הספר
 הזה a legjobb בעולם. דוד erős fiu, משה erősebb, אבל
 מיכאל a legerősebb. מרזם a szép leány, רחל sokkal szebb,
 חנה a legszebb.

14. LECKE:

שעור ארבעה עשר:

kihúzni	להוציא
tudni, ismerni	ידע
tudod-e?	היודע? h.
sok hal van...	רבים הם הדגים...
azért	לכן
nehéz	קשה זה
nem úgy van	לא כן
felelni	ענה
felelt	ענה h.
benne, .ban. -ben,	בתוך
(מעטים הדגים בתוך הדגש...)	
kevés hal van a hálóban...	
lusta, rest	עצל-עצלה
ime te, bizony te...	הנה
és nem hazod jól	ואין אתה מושק יפה
szép, helyes	יפה זה
szívesen, jól, helyesen hsz.	יפה
te vagy lusta!	אתה העצל!
kiáltani, szólni	קרא
szólt	קרא

tizennegyedik	ארבעה עשר
szólj!	אמר
kevés-et	מעט
tégy!	עשה!
sok, sokat	הרבה
halász	דיג h.
két halász	שני דגים
húzni	משך
háló	רשת-רשתות n.
	נהר (נהר bv.)
folyó {	נהרים v. -ות h.
volt	היתה n
nehéz, súlyos	קבד-קבדה
mert	כי
tele, telve	מלא-מלאה
hal	דג h.
tele volt {	היתה מלאה דגים
halakkal {	
hosszú ideig, sokáig	זמן רב
képes lenni, birni	יכל

az összes halak	כל הדגים	elkezdték	התחילו
a vízbe	המִיָּמָה	veszekedni	לָרִיב (רִיב)
végül is	סוף-סוף	egymás között	בֵּינֵיהֶם
vég, befejezés	סוף h.	ezalatt, időközben	בֵּינֵיהֶם
kihúzták	הוציאו	kijönni	יָצָא
üres	ריקָה	kijöttek, -mentek	יָצְאוּ

אמר מעט ועשה הרבה!

שני דגים משכו רשת מן הנָהָר. הרשת היתה כבדה, כי היתה מלאה דגים. משכו הדגים את הרשת זמן רב, ולא יכלו להוציא אותה מן הנָהָר. — היודע אותה, חבר, — אמר האחר — רבים הם הדגים ברשת, לבן קשה לנו להוציא אותה. — לא כן, — ענה השני — מעטים הדגים בתוך הרשת, אבל עצל הקך ואין אפה מושך יפה. — אפה העצל, ולא אני — קרא הראשון. — התחילו הדגים לריב ביניהם. בינתיים יצאו כל הדגים מן הרשת המִיָּמָה. סוף-סוף, כאשר הוציאו את הרשת — נגה היא ריקה.

NYELVTAN.

a) A היה=lenni segédige ragozása a mult időben:

זכר: הייתי, היית, היינו, הייתם, היו, stb. voltam, stb.
נקבה: הייתי, היית, היינו, הייתם, היו, stb.

b) a ה-végű igék ragozása:

זכר: עשיתי, עשית, ענה; ענינו, עניתם, ענו, stb. feleltem
נקבה: עשיתי, עשית, ענתה; ענינו, עניתם, ענו, stb.

לגמול בין: עשה csinálni =

אפה így ragozzuk: sütni =

c) Megjegyzendő a יכל=képes lenni, bírni (német „können“ segédige ragozása.

birtam stb. יכלתי יכלתם יכלו; יכלתי יכלתם יכלו;
נבכה: יכלתי יכלתם יכלה; יכלתי יכלתם יכלה.

2) ינה=ime (indulatszó) ragozható. Jelentése: ime.—
bizony én stb.

זכר: הנני הנך, הנו; הנני הנכם, הנם.
נבכה: הנני הנך, הנך; הנני הנכם, הנם.

תרגיל.

14.

מה עשו החינים? מה היתה הרשת? מהיוע היתה כברה?
מה אמר האחד לשני? מה ענה השני? מה עשו ביניהם?
מה היה בסוף.

Feleljünk a kérdésekre az ismert szavakból héberül!

15. LECKE:

שעוב המשח עשר:

néhány; (egyeselek)	אחדים-דו	tizenötödik	חמש עשר
egyszer	פעם אחת	levél	מכתב (מכתב h. (bv.
jönni	בא	Gád (név)	גד
jön (jött)	בא	G. atyja	אבי גד
akarni, kívánni	חפץ	elutazni	נסע
akar, -ó	חפץ	elutazott	נסע
inni akarok	אני חפץ לקחב	város	עיר-ערים n.
nevetni	צחק	távoli; messze	רחוק-רחוקה
nevetett n.	צחקה	maradni, ülni	ישב
megkérdezni	שאל	(a) hét	שבוע-עות h.

sírni	בכה	megkérdezte n.	שאלה
adni	נתן	hát, valóban?	כלום
adott n.	נתנה	nemde, hiszen?	הלא?
elvenni, fogni	לקח	belű	n. אות-אותיות
fogta	לקח	csak	רק

מכתב גר.

אבי גר גסע לעיר רחוקה וישב שם שבועות אחדים. פעם אחת רואה גר את אמו כותבת מכתב לאבא. בא גר ואמר: אבא, גם אני חפץ לכתב מכתב אל אבא. צחקקה האם ושאלה:

— כלום יודע אתה לכתב, גר? הלא אתה יודע רק את ארבע האותיות: א, ב, ג, ד?

בכה גר וקרא: "אני חפץ לכתב, אני יודע לכתב...!"
נתנה לו אמו עט וגיר וגר לקח וכתב:
— "אבא, בגד, גר."

NYELVTAN.

1) Az „ע” végű igék ragozása a mult időben:

Igető: גסע utazni

Jelen idő: גסע

Mult idő: גסע

זכר: גסעתי, גסעתי, גסע; גסענו, גסענו, גסענו, גסענו, utaztam stb.
נקבה: גסעתי, גסעתי, גסע; גסענו, גסענו, גסענו, גסענו.

2) Az „ח”-(ách) végű igék ragozása a mult időben:

Igető: לקח = venni, fogni

Jelen idő: לוקח

Mult idő: לקח

זכר: לקחת, לקחתה, לקחה; לקחתי, לקחתם, לקחתו.
 נקבה: לקחת, לקחתה, לקחה; לקחתני, לקחתך, לקחתו.

3) חפץ = kívánni, akarni. Jelen idejű mell. igeneve: חפץ
 (mint ישן) . . . A célhatározót a "חפץ" után "ל" -vel fejezi ki
 a héber. A "ל" után köv. szó *kamac*-a (τ = o) változik *s'vára*.
 Tehát למד-ból lesz: ל-למד. Én akarok tanulni:
 אני חפץ ללמד A hangsúlyos szótagok előtt "ל" a célhatározó
 "ל" pontozása: אני חפץ לשיר = énekelni akarok.

4). בגד = ruha

- בגד - (bv.)

זכר: בגדי, בגדך, בגדו; בגדתי, בגדתך, בגדתו.
 נקבה: בגדי, בגדך, בגדה; בגדתי, בגדתך, בגדתו.
 (ruhám, ruhád, ruhája stb.)

בגדים = ruhák

- בגדי = (bv.)

זכר: בגדי, בגדיך, בגדיו; בגדתי, בגדתיכם, בגדתיהם.
 נקבה: בגדי, בגדיך, בגדיה; בגדתי, בגדתיכן, בגדתיהן.
 (ruhám, ruháid, ruhái stb.)

16. LECKE:

שְׁעוֹר שִׁשָּׁה עָשָׂר:

között

בין

tizenhatodik

שִׁשָּׁה עָשָׂר

nap (égítést) h. v. n. שֶׁמֶשׁ-שְׁמֹשׁוֹת

ma

הַיּוֹם

alkonyat,
naplemente

בין השמשות

szombat előestéje
(pénlek este)

ערב-שבת

fény, világosság	h.	אור
szombati nyugalom		מנוחת שבת
amelyik be van fedve...		המקבץ
szombatláng		נר של שבת
palack, üveg	h.	בקבוק
bor	h.	יין (v. יינות)
borosüveg		בקבוק-יין
megszentelés (az ünnepnek)		קדוש
és serleg (pohár)		וכוס
szél, vég	h.	קצה (bv. קצה)
asztal szélén		בקצה השלחן
el vannak készítve (tsz.)		ערוכות
el van készítve		ערוך-ערוכה
terített asztal		שלחן ערוך
kalács	n.	חלה
vett	(mult idő n.)	קנתה
minden jót		כל טוב
hal	h.	דגים (bv. דג)
gyümölcs	h.	פרי v. פרי-פרות
fáradoztak (mult i.)		טרחו
egész nap		כל היום
hogyan készítsenek		לעשות
étel	h.	מאכלים
belép		נדנסים
be (közepébe)		לתוך
hang	h.	קולות
öröm	n.	שמחה
öröm hangján (vidáman)		בקול שמחה
jó szombatot!		שבתא טבא!
felelnek	n.	עונות

nap, napfény	n.	חמה
ról, -ról		מעל
האש	h.	אל-נות (נים)
a fák csúcsáról		מעל ראשי האלנות
a házakban		בבתים
gyertyák égnek		דולקים נרות
földműves	h.	אפר
zsidó		יהודי
befejezi		גומר
munka	n.	עבודה
visszatér		שבבה
hazatérnek		שבים לבתיהם
szombati ruhák		בגדי-שבת
az imaház		בית הכנסת
hogyan fogadják		לקבל
szin, arc	h. és n.	פנים (tsz.)
szombat színe		פני השבת
köszönteni		לקבל פנים...
köszönteni a szombatot		לקבל פני השבת
királynő	n.	מלכה
Szombat királynő		שבת מלכה
körös-körül		מסביב
imádkoznak		מתפללים
még egy kis idő (nemsokára)		עוד מעט
onnan		משם
mindenki (ki-ki)		איש-איש
haza (házába)		לבית
rendez, terít		עורך שבת
szombat tisztelére		לקבוד השבת
tisztelet, dicsőség	h.	קבוד

örvend	שִׂמְחָה-שִׂמְחָה	telel	עוֹנֵה-הָהָה
dolgozik	עוֹבְדֵי-הָהָה	békés szombatot l	שֶׁבֶת שְׁלוֹם!
dolgoznak	עוֹבְדֵי-עוֹבְדוֹת	felemeli a serlegel	מֵרִים אֶת הַכּוֹס
a (hét)	שְׁבוּעַ-שְׁבוּעוֹת h	áldást mond	מְבָרֵךְ
egész héten	כָּל הַשְּׁבוּעַ	énekel	מְזַמֵּר הָהָה
péntek este,	} בְּלֵיל שֶׁבֶת	áldott	בְּרוּךְ-בְּרוּכָה
szombat előestjén		Örökkévaló	יְהוָה
királyfiak	בְּנֵי מֶלֶךְ	Istenünk	אֱלֹהֵינוּ
lélek	n. נְשָׁמָה	Király	מֶלֶךְ-מְלָכִים h.
emelkedett	יָמַר-יָמָה	(aki) teremti	בּוֹרֵא-רֵאָה
alak	n. צוּרָה	szőlőtő	n. גֶּפֶן-גִּפְנִים
uj	חֲדָשׁ-חֲדָשָׁה	szőlőtő gyümölcse(ét)	פֵּרִי גֶפֶן
mily drágai	מַה יָּקָרָה!	... után	אַחֲרֵי ...
drága, becses	יָקָר-יָקָרָה	kezeinket	יְדֵינוּ
a dolgozóknak	לְעוֹבְדִים	áldás	n. בְּרָכָה-בְּרֻכּוֹת
	*	áldását a ... bv.	בְּרֻכָּתָהּ
jön (itt van)	בָּא-בָּאָה	kézmosásnak a	נְטִילַת יְדֵים
elfutnak	נָסוּ	aki előhoz ...	מוֹצֵא-צִיָּאָה
bánat	גִּזְוֹן-נִים v. גִּזְוֹת h.	(kenyéráldás)	
gond, bánat n. (bv.	אֲנָחָה (אֲנָחָה- n. bv.	az egész család	כָּל הַמִּשְׁפָּחָה
nap	יּוֹם-יָמִים h.		

עֶרֶב שֶׁבֶת ...

הַיּוֹם עֶרֶב-שֶׁבֶת. בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת. הַחֲמָה יוֹרֶדֶת מֵעַל רֹאשִׁי הָאֱלֹנוֹת. בְּבֵתִים רוֹלְקִים גִּרּוֹת. הַפּוֹעֲלִים, הָאֲפָרִים וְהַפּוֹחֲרִים הַיְּהוּדִים נוֹמְרִים אֶת עֲבוֹדָתָם וְשָׁבִים לְבֵתָהֶם. בְּבֵית לֹבָשִׁים בְּגָדֵי-שֶׁבֶת וְהוֹלְכִים אֶל בֵּית-הַקְּנֶסֶת לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי שֶׁבֶת הַמִּלְכָּה. שָׁקֵט וּמְנוּחָה מִסְבִּיב. הַיְּהוּדִים מְתַפַּלְלִים בְּבֵית הַקְּנֶסֶת. עוֹד מַעֲט וְיוֹצֵאִים מִשָּׁם, הוֹלְכִים אִישׁ-אִישׁ לְבֵיתוֹ.

אָמִי וְאַחֹתִי חָגָה עִרְכּוֹת אֶת־הַשְּׁלַחַן לְכַבֹּד הַשַּׁבָּת. בַּחֲדָר
אֹר וְשָׁלוֹם וּמְנוּחַת שַׁבָּת. עַל הַשְּׁלַחַן הַמְּבֻשָּׁה בְּמִשְׁכָּה לְבָנָה,
דּוֹלְקִים נְרוֹת שֶׁל שַׁבָּת. בְּאַמְצַע הַשְּׁלַחַן עוֹמֵד בַּקְּפוּק־הַיַּיִן
וְכֹס לַקֹּדֶשׁ. בְּקֶצֶה הַשְּׁלַחַן עִרְכּוֹת שְׁתֵּי חִלּוֹת. אָמִי קִנְיָה
לְכַבֹּד הַשַּׁבָּת בְּלִמּוּב: דָּגִים וּפִרְיוֹת. הִיא וְאַחֹתִי טָרְחוּ בְּל
הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת מַאֲכָלִים טוֹבִים לַשַּׁבָּת.

אָבִי נֹאֲנִי גְבָנָסִים לְתוֹךְ הַחֲדָר וְאוֹמְרִים בְּקוֹל שִׁמְחָה: שַׁבָּתָא
טָבָא! אָמִי וְחָגָה עֹנֹת לָנוּ: שַׁבָּתָא טָבָא! שַׁבָּת שְׁלוֹם! אַחֲרֵי
כֵן אָבִי מְרִים אֶת הַפּוֹס וּמְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן וּמְזַמֵּר בְּשִׁמְחָה גְּדוֹלָה:
"בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן." אַחֲרֵי
הַקֹּדֶשׁ רוֹחֲצִים אֶנְחֵנוּ אֶת יְדֵינוּ וְאוֹמְרִים אֶת בְּרַכַּת "גְּמִילַת
דָּיִם וְהַמּוֹצִיא".

בְּל הַמִּשְׁכָּה שִׁמְחִים לַשַּׁבָּת. אֶנְחֵנוּ עוֹבְדִים בְּל הַשְּׁכֵמֶה, אָכַל
בְּלִיל שַׁבָּת בְּגִי מֶלֶךְ אֶנְחֵנוּ. נִשְׁמָה יְתֵרָה וְצוּרָה תְּדַשָּׁה לְאִישׁ
יְהוּדִי. מַה יְקָרָה הַשַּׁבָּת לְעוֹבְדִים!

* * *

בָּאָה שַׁבָּת, בָּאָה מְנוּחָה
וְגַם יְגוֹן נֶאֱחָה.
בָּאָה שַׁבָּת, בָּאָה שִׁמְחָה.
מְנוּחָה וְשִׁמְחָה, אֹר לְיְהוּדִים.
יּוֹם שַׁבָּתוֹ, יּוֹם מַחְמָדִים!

NYELVTAN.

Rendhagyó főnevek bírtokos ragozása:

1) אָב = atya

אָבִי (הַיֶּלֶד) = a gyermek atyja (bv).

זָכַר: אָבִי, אֲבִיךָ, אָבִיו; אָבִינוּ, אֲבִיכֶם, אֲבֵיהֶם.
נִקְבְּהָ: אָבִי, אֲבִיךָ, אֲבִיהָ; אָבִינוּ, אֲבִיכֶן, אֲבֵיהֶן.
(atyám, atyád, atyja stb.)

2) בֶּן=fiu (vkinek)
(מֹשֶׁה) בֶּן=Mózes fia (bv)

זָכַר: בְּנִי, בְּנִיךָ, בְּנוֹ; בְּנֵנוּ, בְּנֵיכֶם, בְּנֵיהֶם.
נִקְבְּהָ: בְּנִי, בְּנִיךָ, בְּנֵה; בְּנֵנוּ, בְּנֵיכֶן, בְּנֵיהֶן.
(fiam, fiad, fia stb.)

3) אָח=fivér
(הָאָח) אָח=az atya fivére (bv.)

זָכַר: אָחִי, אָחִיךָ, אָחִיו; אָחִינוּ, אָחֵיכֶם, אָחֵיהֶם.
נִקְבְּהָ: אָחִי, אָחִיךָ, אָחִיהָ; אָחִינוּ, אָחֵיכֶן, אָחֵיהֶן.
(fivérem, fivéred, fivére stb.)

17. LECKE:

nyáj h. עֲדָר - גִּדְרִים
rét, nádas h. אָחוּ - אָחִים
legelő h. פָּר - פָּרִים
felszáll, emelkedik נָשָׂא
por h. אָבָק - אֲבָקִים
felszáll, (hangzik) הָ - עוֹלָה
bőgés n. בָּעָה - נִי
lecsillapodni, } שָׁקַע
lemerülni }
elmerül שׁוֹקַע - שׁוֹקָעָה
közben, - ban, - ben הִנֵּה
csend, nyugalom n. דִּמְיוֹה

שְׁעוֹר שְׁבַע עָשָׂר:

tizenhetedik שְׁבַע עָשָׂר
hatodik nap יוֹם הַשִּׁשִּׁי
csendben, halkan חֲרִישִׁי
messziről מִמְּרוֹתָיִם
elterül, } הִשְׁתַּרַּע
ráborúl }
ucca h. חוּץ - צוֹת
uccáira עַל פְּנֵי חוּצוֹת
kis város n. עִירָה
hazatérni, visszatérni שׁוּב
hazatérnek שְׁבִיִּים
vele עִמּוֹ

ide- oda	אָנה וואָנה
pillanat	הגע h.
időzni, helyben maradni	שׂהה
pillanatra ott marad	רגע ישׂהה
vár	נמתינ
várni	המתינ
keveset, kicsit	קמעא
becsukja azt (a boltot)	סגרה
= סגר אותה	סגרה
marad	נשאר
bent az (üzletben)	פנימה
ég	שמים h.
a nyugati égbolt	שמי - המערב
nyugat	מערב h.
vörösek } biborosak }	מאדמים
	לא בערבי כל הימים
nem olyanok, mint más napok } alkonyatán }	

kapu	שער - שערים h.
... mellett	על יד ...
tehén	פרה-רות h.
tól, - től	מעל-
nyájától	מעל עדרה
ide	הנה
eltérni, eltávozni	סור
betért, eltért	סר - סרה
még egy kis idő	עוד מעט
elfogy, befejeződik	תם
elvonul a nyáj	ותם העדר
megnyugodni	נוה
leszáll, - elül	נח - ה
rend	סדר - סדרים h.
küszöb } ajtófelfa }	סף - ספים v. פות h.
bolt, üzlet	חנות - חנויות n.
boltos szatócs	חנותי h.
néz, körültekint	צופה - ה

ערב שבת.

(ש. טישניחובסקי)

עולה, שוקעה תוך הומיה.
על יד שער עומדה פרה.
מעל עדרה הנה סרה...
עוד מעט ותם העדר.
נח האבק, שב הסדר.
על סף חנותו החנותי
עומד, צופה אנה ואנה.

יום השישי, יום השישי,
ערב-שבת בא חרישי.
מפרחמים בא השתרע
על פני חוצות העירה.
שבים עמו העדרים
מן האחים והפרים.
נשא אבק, עולה געיה.

לא כְּעַרְבֵי כָּל הַיָּמִים.
יֹם הַשְּׁשִׁי, יוֹם הַשְּׁשִׁי.
עַרְב־שַׁבָּת בָּא חֲרִישִׁי.

רָנַע יִשְׁהִי, יִמְתֵּן קַמְעָה.
וְשָׁב וּסְגָרָה וְנִשְׁאָר פְּנִימָה.
שְׁמִי-הַמַּעַרְב מֵאֲדָמִים

18. LECKE:

vendéglő,	n.	מִמְעָדָה
étterem		
pincér	h.	מְלָצֵר
pincérnő	n.	מְלָצְרִית
kér		מִבְקָשָׁה
adag	n.	מִנָּה
csésze	h.	כַּסֵּל-כַּסָּלִים
vág, szel		חֻתָּךְ
beken, megken		מִזְחָח-קַחַת
meleg		חֶם
sajt	n.	גְּבִינָה
tejföl	n.	זֶבֶדָה
tojás	n.	בִּיצָה־יָם
kifőtt		שְׁלֹקָה
kifőtt tojás		בִּיצָה שְׁלֹקָה
rántotta	n.	חֲבִיתָה

שְׁעוֹר שְׁמוֹנָה עָשָׂר:

tizennyolcadik		שְׁמוֹנָה עָשָׂר
étkezés	n.	אֲרוּחָה-חֹת
háromszor		שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים
naponta		בְּיוֹם
lehet enni		יֵשׁ לֶאֱכֹל
tejcsarnok	n.	מִחְלָבָה
kávéház	h.	בֵּית-קָפָה
kenyér	h.	לֶחֶם
zsemlye	n.	גְּלוֹסְקָה
vaj	n.	חֲמָאָה
inni		שָׁתָה
tej	h.	חֵלֶב
kávé	h.	קָפָה
olykor		פֶּעַם
tea	h.	תֵּה

אֲנִיחֵנו אוֹכְלִים שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם: בִּבְקָר, בִּצְהָרִים וּבְעָרֵב.
הַיּוֹם אֶכְלֵתִי אֶת אֲרוּחַת-הַבֶּקֶר שְׁלִי בְּשְׁמוֹנָה שְׁעוֹת. אֲנִי
אוֹכֵל תָּמִיד בְּמִסְעָדָה. יֵשׁ לֶאֱכֹל גַּם בְּמִחְלָבָה אוֹ בְּבֵית קָפָה.
לְאֲרוּחַת הַבֶּקֶר אוֹכֵל: לֶחֶם אוֹ גְּלוֹסְקָה בְּחֲמָאָה וְשׁוֹתָה כּוֹס
חֵלֶב חֶם אוֹ כּוֹס קָפָה לְבָן וּפֶעַם תֵּה.
הַמְּלָצֵר שׂוֹאֵל אוֹתִי: מָה רוֹצֶה, אֲדוֹנִי? תֵּה? חֵלֶב? קָפָה?

אני מבקש מנה אחת המאה וחותר את הלחם או את
הגלוסקות ומורה בהמאה. היום שתיתי ספל חלב חם. יש עוד
לאכל גם גבינה וקדוה ביצים שלוקות או חביתה.

* * *

lehet אפשר
étel h. מאכל
tejesétel } מאכל-חלב
tejtermék }
izletes טעים-טעימים

este בערב
séta h. טיול
... után אחרי...
térj be! סור!
ucca, tér h. és n. רחוב

Este, séta után, térj be a

„Tejcsarnokba“

X. ucca 9. szám.

Csak itt lehet enni

jó és izletes tejes ételeket!

בערב, אחרי הטיול סור אל

„המחלבה“

רחוב ב. מספר. 9

רק פה אפשר לאכל מאכל-

חלב טובים וטעימים!

19. LECKE:

talán, esetleg? אולי
milyen? איזה?
hozta, hozott הביא-הביאה
tálca h. מגש
kés h. v. n. סכין-נים
villa h. מזלג-מזלגות
kiskanál n. כפית-כפיות
tányér n. צלחת

שעור תשעה עשר:

tizenkilencedik תשעה עשר
tegnap אתמול
kávéház h. בית קפה
tengerpart שפת-הים
kérem, kérlek בבקשה
hívat (valakit) לקרא
hanem בידאם
akarni, kívánni, רצה
mit parancsolnak? מה רוצים?

שיחור.

אתמול היינו בבית קפה על שפת הים. שם ישבתי עם חברי.
אמר לי חברי: בבקשה, לקרא למלצר!
— בבית קפה זה אין מלצר, פיראס מלצרית.
הנה כבר באה המלצרית ושואלת אותנו: מה רוצים האדונים?
(מה תפצקם?) תה? קפה? חלב? אולי זכרה או ביצים
שלזכות?
— תן לי בבקשה, ספל חלב, לחם, חמאה וגבינה.
— איזה לחם, אדוני? שחור? לבן?
— לחם שחור.
— ומה אתה רוצה, אדוני? שואלת את חברי.
— אני רוצה מביתה, ספל חלב וגלוסקות.
המלצרית הביאה על מנש ספינים, מזלגות, כפיות, ספל
חלב, על צלחת לחם שחור, גלוסקות, גבינה וחמאה.

NYELVTAN.

Rendhagyó főnevek többesszámú ragozása:

אבות=ősatyák (ősök)

אבות=bv.

זכר: אבותי, אבותיך, אבותיו; אבותיני, אבותיכם, אבותיהם,
זקקה: אבותי, אבותיך, אבותיה; אבותיני, אבותיכן, אבותיהן
(őseim, őseid stb)

בנים=fiuk (fiak vkinek)

בני=bv.

זכר: בני, בניך, בניו; בניני, בניכם, בנייהם.
זקקה: בני, בניך, בנייה; בניני, בניכן, בנייהן
(fiaim, fiaid stb.)

אָהי—fiverek; bv.—אחים

זָכַר: אחי אחיקי, אחיו; אחינני אחיכם, אחיהם.

נִקְבָּה: אחי אחיקי, אחיה; אחינני אחיכן, אחיהן.

(fivereim, fivereid stb)

המספר הנסודי. (המשך.)

זָכַר:		נִקְבָּה:
אחד-עשר (עשתי-עשר)	11	אחת-עשרה (עשתי-עשרה)
שנים-עשר	12	שתים-עשרה
שלושה עשר	13	שלוש-עשרה
ארבעה "	14	ארבע "
חמשה "	15	חמש "
ששה "	16	שש "
שבעה "	17	שבע "
שמונה "	18	שמונה "
תשעה "	19	תשע "
זָכַר:		נִקְבָּה:
עשרים	20	עשרים
עשרים ואחד (ועשרים)	21	עשרים ואחת (אחת ועשרים)
עשרים ושנים (שנים ועשרים)	22	עשרים ושנים (שנים ועשרים)
עשרים ותשעה (תשעה ועשרים)	29	עשרים ותשע (תשע ועשרים)
שלשים	30	שלשים
שלשים ואחד (אחד ושלשים)	31	שלשים ואחת (אחת ושלשים)
ארבעים	40	ארבעים
חמשים	50	חמשים
ששים	60	ששים
שבעים	70	שבעים
שמונים	80	שמונים
תשעים	90	תשעים
תשעים ותשעה	99	תשעים ותשע

5000	חמשת-אלפים	100	מאה
6000	" ששת-	200	מאתים (שתי-מאות)
7000	" שבעת-	300	שלש-מאות
8000	" שמונת-	500	חמש-מאות
9000	" תשעת-	700	שבע-מאות
10.000	עשרת " (רבעה, רבוא)	900	תשע-מאות
11.000	אחד-עשר אלף	1000	אלף
20.000	עשרים אלף v. שני-רבות	2000	אלפים (שני-אלפים)
100.000	מאה-אלף v. עשר רבוא	3000	שלשת-אלפים
1,000.000	מליון	4000	ארבעת-אלפים

SORSZÁMNÉV: : המספר הסדורי :

Nőnemű	Hányadik	Himnemű
ראשונה	első	ראשון
שנייה (שנית)	második	שני
שלישית	harmadik	שלישי
רביעית	negyedik	רביעי
חמישית	ötödik	חמישי (חמש)
ששית	hatodik	ששי
שביעית	hetedik	שביעי
שמינית	nyolcadik	שמיני
תשיעית	kilencedik	תשיעי
עשירית	tizedik	עשירי

Tizenegyedtől kezdve a tőszámnevek helyettesítik a sorszámneveket is.

תרגיל

19.

Ma szombat előestéje van. Anyám és hugom előkészítenek mindent a szombat tiszteletére. Este eszünk húst, iszunk bort.

Tegnap ültünk kávéházban a tengerparton. Mirjam tejszarnokba ment, ivott egy csésze meleg tejet és evett két zsemlét vajjal. A boltos lecsukja a boltot, mert jön a szombat. A nyáj is hazatér a mezőről. Az ég piros, leszáll a nap, közeledik halkan a szombat (elő) estje. Megyünk a templomba és imádkozunk mindnyájan.

20. LECKE:

ősz, esős időszak	h.	סתו
tél	h.	חורף
hónap	h.	חודש-חדשים
név	h.	שם-שמות
nevei a . . . bv.		שמות . . .
Február		פברואר
Március		מרץ
Április		אפריל
Május		מאי
Junius		יוני
Julius		יולי
Augusztus		אוגוסט
Szeptember		ספטמבר
Október		אוקטובר
November		נובמבר
December		דצמבר
egyszerű, közönséges	ה	שמיטה
szökőév		מעוברת
elrendelték		תקנו
elrendelni		תקן
bölcsseink		חכמינו
bölcs, tudós	h.	חכם-חכמים
áldás emlékükről		זכרונם לברכה

שעור עשרים

huszadik		עשרים
idő	h.	זמן
él, -nek		חי - יים
szerint		לפי
időszámítás, számlálás	n.	ספירה-זת
keresztény	h.	נוצריים
számolni		מנה
számlál, -ó		מונה - ה
szám; időszámítás	h.	מנן
teremtés	n.	בריאה
világteremtés		בריאת עולם
		לפי מנן בריאת עולם
a világteremtés időszámítása szerint		
év	n.	שנה-ים v. שנה
éve a . . .	bv.	שנת
kezdődik		מתחילה
elsején		באחר
január		ינואר
nap (járása) szerint		לפי החמה
hold	n.	לבנה
megközelítőleg, körülbelül		בקירוב
forduló, évszak	n.	תקופה
tavas; kalász	h.	אביב
nyár	h.	קיץ

kiegészítjük, hasonlóké tegyük	להשמות	emlék,-emlékezet h.	זכרון
különleges, sajátos	מיוחד	hogyan hozzáadjunk,	להוסיף
hanem	אלא	időről-időre	מזמן-לזמן
sorrend szerint	בסדרם	egy hónapnyi időt	חדש ימים
rend, sorrend h.	סדר-סדרים	hogyan	כדי

הזמן.

אנחנו חיים במאה העשרים לפי ספירת הנוצרים. היהודים מונים לפי מנין בריאת עולם. שנת הנוצרים מתחילה באחד בינואר. בשנת הנוצרים יש שלש מאות ושישים וחמשה ימים. הם מונים לפי החמה, ואנחנו מונים לפי חדשי הלבנה. שנת הלבנה קצרה משנת החמה באחד עשר יום בקירוב. בשנה ארבע תקופות ודון: אביב, קיץ, סתו, וחרף. בשנה שנים עשר חדש. שמות החדשים: ינואר, פברואר, מארס, אפריל, מאי, יוני, יולי, אוגוסט, ספטמבר, אוקטובר, נובמבר, דצמבר.

שמות החדשים העבריים: תשרי, מרחשון, כסלו, טבת, שבט, אדר, ניסן, אייר, סיון, תמוז, אב, אלול. גם לפי המנין העברי יש שנה פשוטה ושנה מעוברת. בשנה מעוברת יש עוד חדש אחד ושמו נאדר. תקנו הכמינו — זכרונם לברכה — להוסיף מזמן-לזמן על השנה חדש ימים, כדי להשוות את שנת הלבנה לשנת החמה. שנה כזאת נקראת מעוברת.

בחדש ארבעה שבועות ושני ימים, שהם שלשים יום, בשבוע שבועה ימים. בשנה העברית אין שמות מיוחדים לימי השבוע, אלא קוראים אנחנו להם שמות בסדרם: יום ראשון, יום שני, יום שלישי, יום רביעי, יום חמישי, יום ששי, ליום השביעי קוראים יום השבת.

NYELVTAN.

Számnév. (Folytatás.)

1.) A következő főnevek **egyesszámban** állanak a 11-től kezdődő számnevek után. Pl.

יום=nap	—	עשרים יום=20 nap
שנה=év	—	שנים עשרה שנה=12 év
איש=férfi	—	שמונה עשר איש=18 férfi
לילה=éjjel	—	עשרים לילה=20 éjjel
שקל=sekel	—	עשרים שקל=20 sekel

2.) 11-től fölfelé a **törszámneveket** használjuk sorszámnév gyanánt is. Tehát:

tizenegyedik=	אחד עשר
huszadik=	עשרים

3.) **Törszámok:** Általában a sorszámnévek nőnemű alakja jelzi a törszámokat. Pl:

harmad=	שלישית
negyed=	רביעית

de megjegyzendők:

חצי (bv. חצי)	= $\frac{1}{2}$
רבע	= $\frac{1}{4}$
שתי שלישות	= $\frac{2}{3}$
אחד וחצי	= $1\frac{1}{2}$
שלושה רבעים	= $\frac{3}{4}$

תרגיל

20.

Január az első, május az ötödik, december az utolsó hónapja az évnek. A héber időszámítás szerint az első hónap Tisri. Tisri elsején

van újév. (ראש-השנה) A közönséges évben 12 hónap van. A szökő-
évben 13 hónap van. A napoknak nincs külön nevük, csak így ne-
vezzük azokat: első nap, második stb. A nap részei: reggel, dél, este.

21. LECKE:

שְׁעוֹר עֶשְׂרִים וְאַחַד:

Chasmóneus h. השְׁמוֹנָאִיִּים
(Makkabesuok)

gyújtani, égetni דִּלֵּק

esik (napra) הָלַךְ

Purim; sorvotés ünnepe h. פִּּוּרִים (פּוּר)

csoda, zászló h. נֶם-נָפִים

történni, megadni קָרָה

amelyik שֶׁ-

történt קָרָה

Perzsia פָּרַס

Mordecháj מֶרְדֳּכָי

... idejében, napjaiban ... בִּימֵי ...

Pészach ünnep h. פֶּסַח

kivonulás n. יְצִיאָה

Egyiptom מִצְרַיִם

nevezni valaminek ... קָרָא לְ-

szabadság n. חֵירוּת

szabadságunk ünnepe זְמַן חֵירוּתֵנוּ

hetek ünnepe חַג הַשַּׁבּוּעוֹת

adás h. מָתַן

Tóraadás מָתַן תּוֹרָה

Toránk adásának ünnepe זְמַן מָתַן תּוֹרָתֵנוּ

bőjt n. תַּעֲנִית-גִּזִּית

pusztulás h. חֲרָבָה

huszonegyedik עֶשְׂרִים וְאַחַד

mert van benne שֵׁשׁ בּוֹ

ünnepek יָמִים מְזֻבִּים

ünnepnap יוֹם מְזֻבֵּן

a hónap 10-én בְּעֶשְׂרִי לַחֹדֶשׁ

az Eugesztelés napja יוֹם הַבְּפֻזִּים

-tól ... -ig מֵ-... עַד-

a bűnbánat, 10 napja אֶעֱשֶׂת יָמֵי הַתְּשׁוּבָה

bűnbánat, megtérés n. תְּשׁוּבָה

bocsáttatnak meg נִתְבַּקְּרוּ

bűn, véték h. עֲוֹן-עֲוֹנוֹת

Isten előtt לִפְנֵי אֵל

Sátrak ünnepe חַג הַסֻּכּוֹת

ünnep חַג-חֲגִים

sátor n. סֻכָּה-וֶת

ünnepeljük חוֹגְגִים

ünnepelni חָגַג

Chanukka 8 napja שְׁמוֹנֶת יָמֵי חֲנֻכָּה

felavatás n. חֲנֻכָּה

emlékére לְזֵכֶר

emlék h. זִכָּר

diadal n. נִצְחֻן-נִצְחֻנוֹת

diadalainak a ... נִצְחֻנוֹתֵינוּ

יְלָדִים = gyermekek; bv. = יְלָדִי
 זָכָר: יְלָדִי, יְלָדֶיךָ, יְלָדָיו; יְלָדֵינוּ, יְלָדֵיכֶם, יְלָדֵיהֶם.
 נִקְבָּה: — , יְלָדֶיךָ, יְלָדֶיהָ; — , יֶכֶן, יֵהֶן.
 (gyermekeim, gyermekeid stb.)

2). Az **אָן** - *alaku főnevek ragozása*:

חֹדֶשׁ = hónap; bv. = חֹדֶשׁ
 זָכָר: חֹדֶשִׁי, חֹדֶשְׁךָ, חֹדְשׁוֹ; חֹדְשֵׁנוּ, חֹדְשֵׁכֶם, חֹדְשֵׁיהֶם.
 נִקְבָּה: — , חֹדֶשְׁךָ, חֹדְשָׁהּ; — , יָכֵן, יֵשֶׁן.
 (hónapom, hónapod stb.)

חֹדָשִׁים = hónapok; bv. = חֹדָשִׁי
 זָכָר: חֹדָשִׁי, חֹדָשֶׁיךָ, חֹדָשָׁיו; חֹדָשֵׁינוּ, חֹדָשֵׁיכֶם, חֹדָשֵׁיהֶם.
 נִקְבָּה: — , חֹדָשֶׁיךָ, חֹדָשֶׁיהָ; — , יָכֵן, יֵהֶן.
 (hónapjaim, hónapjaid stb.)

Igy ragozzuk: שׁוֹרֶשׁ-שָׂרָשִׁים.

(A „—“ hiányjel a ragozásban azt jelenti, hogy a ragozott szó megfelelő alakja megegyezõ a himnemi alakkal)

3.) **אוֹת** - *végû szavak ragozása*:

חֵנֶת = üzlet; bv. = חֵנֶת
 זָכָר: חֵנֶתִי, חֵנֶתְךָ, חֵנֶתּוֹ; חֵנֶתֵנוּ, חֵנֶתֵכֶם, חֵנֶתֵיהֶם.
 נִקְבָּה: — , חֵנֶתְךָ, חֵנֶתָּהּ; — , יָתֵן, יֵתֶן.
 (üzletem, üzleted stb.)

חֵנִית = üzletek; bv. = חֵנִית
 זָכָר: חֵנִיתִי, חֵנִיתְךָ, חֵנִיתּוֹ; חֵנִיתֵנוּ, חֵנִיתֵכֶם, חֵנִיתֵיהֶם.
 נִקְבָּה: — , חֵנִיתְךָ, חֵנִיתָּהּ; — , יָתֵן, יֵתֶן.
 (üzleteim, üzleteid stb.)

Igy ragozzuk: חֵנֶת-חֵנִית = böjt. חֵנֶת-חֵנִית = számüzetés.

תַּרְגִּיל.

21.

Január 24.-én van a születésnapom. (יּוֹם הַיּוֹלָדָת שְׁלִי).
 Hány éves vagy, József? Én 12 éves vagyok. Hány éves vagy Channa?

Én 16 éves vagyok. Mirjam 8 éves. Atyám 60 éves. Anyám 52 éves. Ábrahám élt (חיה) 175 évet. (מאת שנה ושבעים שנה). Mózes tanítónk (רבינו) élt 120 évet, (100 évet és 20 évet.) Izrael fiai 430 évig laktak (ישבו) Egyiptomban. Az évben 365 nap van.

JEGYZET.

Férfitől így kérdezzük:

Hány éves vagy? = **בן כמה (שנים) אתה?** Én 50 éves vagyok = **אני בן חמשים (שנה).** A kérdésben a „שנים”, a feleletben „שנה” elmaradhat.

Nőtől így kérdezzük:

Hány éves vagy? = **בת כמה (שנים) את?** Én 25 éves vagyok = **אני בת עשרים וחמש (שנה).**

Tizen aluli számoknál a feleletben az „év” többszámban van:

Dávid 9 éves = **דוד בן תשע (שנים).** Tizenegyedtől felfelé egyesszámban: **בן עשרים שנה** = 20 éves.

22. LECKE:

másodperc	n.	שנייה-יח
mutat, jelez		מורה -ה
számlap	n.	טבלה-לוח
szám	n.	מספרה-ח
óramutató	h.	מחוג-ים
hány óra most?		איזו שעה עכשיו?
hány óra?		כמה השעה?
vonat	n.	רכבת
helyes, pontos		נכון
siet		ממהר -רת
megállni, állni		עמד
megállt, nem jár		עמד מלכת
(megállt úgy, hogy nem jár)		

שעור עשרים ושנים:

huszonkettedik	עשרים ושנים
szokásos rendes	רגילה
ha . . . , amikor	כש-
ír	יכתב
iv, levélpapír h.	גליון-נים
a papír feloldására	בראש הגליון
jobb oldalon	מימין
város	n. עיר-ערים
keltezés, dátum h.	תאריך
Budapest	בידאפשט
irjuk (irunk)	נכתב
perc	דקות h.
perc	העשרונים h.

הזמן. (המשך.)

II.

היום יום רביעי. השנה זו שנת א'לף ותשע מאות ושלשים
ושש לפי הספירה הרגילה, שהיא חמשת אלפים ושיש מאות
ותשעים ושיש לפי מנן ישראל. בשהאדם יכתוב מכתב, כותב
עליו בראש הנליון מזמין את שם עירו ואת התאריך, כגון:
בודאפשט, יום ד' חשון (נובמבר) תרצ"ו, או נכתב את
התאריך לפי ספירת הנוצרים: יום כ"ג, ינואר, 1936.

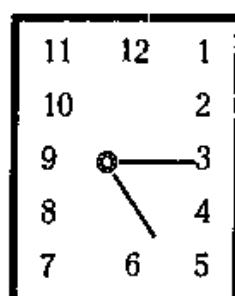
הזמן. (המשך.)

III.

ביום עשרים וארבע שעות. בשעה ששים דקות. בדקה ששים
שניות. השעון מורה את הזמן. בכל שעון יש טבלת הספורות.
על הטבלה ספורות: אחת (1), שתיים (2), שלש (3), ארבע (4),
חמש (5), שש (6), שבע (7), שמונה (8), תשע (9), עשר (10),
אחת עשרה (11), שתיים עשרה (12) על הטבלה שני מחוגים:
אחד ארוך ואחד קצר. הארוך מורה את הדקות, והקצר מורה
את השעות.

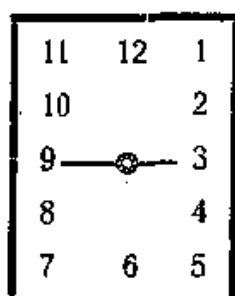
HÁNY ÓRA MOST?

אינו שעה עכשיו?

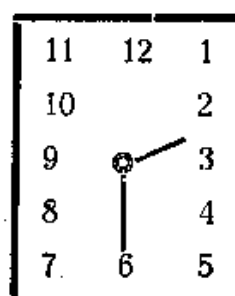
חמש ורבע

$1\frac{1}{4}$ 6

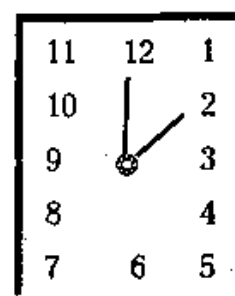
שלוש פחות רבע

$\frac{3}{4}$ 3

שתיים וחצי

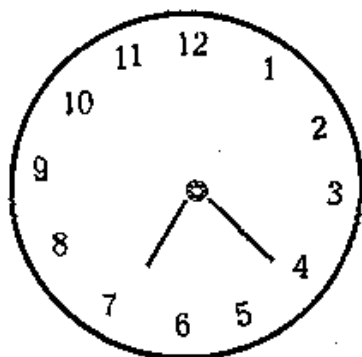
$1\frac{1}{2}$ 3

שתי שעות

2 óra

HÁNY ÓRA?

כמה השעה?

שש, ועשרים ושנים דקות (6²²)**Megjegyzendő:**

בדיוק = pontosan

רבע שעה = $\frac{1}{4}$ óraחצי שעה = $\frac{1}{2}$ óraשלושה רבעים = $\frac{3}{4}$ רבע לפני חמש = $\frac{3}{4}$ 5

שנים שעה	}	= 2 óra
שתי שעות		

מחר = holnap

מחרתים = holnapután

יום-יום = naponta

מדי שנה בשנה = évről-évre

שיחה.

Hány óra kérem?

כמה השעה בבקשה?

Pontosan 4 óra.

ארבע שעות בדיוק

Mikor jön a vonat?

מתי תבוא, הרכבת?

Pont 6 órakor.

בשעה הששית בדיוק.

Hány óra a te órád szerint József?

כמה השעה לבי שענה יוסף?

Félhat (öt és fél.)

חמש וחצי.

הגבון שעונך? Pontos az órád?

שעוני אינו גבון; הוא ממחר. Óráam nem pontos; siet.

שעוני עמר מלקת. Óráam megállt. (Nem jár.)

תרנ"ל.

22.

Hány óra most? Most pontosan 11 óra. Van órád Channa?
Van óráam, de nem pontos. Óráam siet 5 percet. A vonat 8 óra
25 perckor jön. Az iskolába 8 órakor megyek és ott ülök 13
óráig. Születésnapom november 30.-án van. (Születésnapom =
יום הולדת שלי).

NAPTÁR = לוח

Év	שנה
5697	תרצ"ז
Hónap	חודש
Tisri	תשרי
Hét	שבוע
Nap	יום

A HÉT NAPJAI: = ימי השבוע:

1 Vasárnap	א ראשון
2 Hétfő	ב שני
3 Kedd	ג שלישי
4 Szerda	ד רביעי
5 Csütörtök	ה חמישי
6 Péntek	ו ששי
7 Szombat	ז שבת

III.

מפתח התרגילים.

A GYAKORLATOK FORDÍTÁSI KULCSA.

Első gyakorlat.

זה חדר. בחדר דלת, חלון, קיר ורצפה. זאת דלת. גם זאת דלת. איזה הקיר? שם הקיר. מה זאת? זאת רצפה. מה זה? זה חדר. מה זה פה? זה וילון. הנה ספון? לא, זה לא ספון. זאת רצפה. הנה חלון? לא, זאת דלת. הנה חדר? כן, זה חדר. איזה החלון? פה החלון. מה בחדר? בחדר דלת, חלון, קיר, וילון, רצפה וספון.

Második gyakorlat.

מה על השלחן? על השלחן מפה, מרין, פוסות ופרחים. מה בארון? בארון פוסות. איזה הארון? הארון אצל הקיר. מה אצל השלחן? אצל השלחן פסאות. גם התמונות על הקיר. הרצפה תחת השלחן ועל הרצפה תפית. גם ספה בחדר. הספה אצל הקיר. מה זה? זה שעון. זאת תמונה. הזאת מפה? לא, זאת תפית. איזה הדלת? שם הדלת אצל הארון.

Harmadik gyakorlat.

אני לומד עברית. גם רחל לומדת עברית. התלמידים והתלמידות לומדים בבית-הספר. איפה יושבת המורה? המורה יושבת על הכסא אצל השלחן הגדול. התלמיד השוב קורא בספר אדם.

כמה עפרונים לך, דוד? לי עפרונים רבים. היש לך, יוסף.

ספרים רבים? כן, לי ספרים לבנים רבים. איזה העפרון השחור? הנה על הספסל. מה הוא הספסל? הספסל ירק. מה את עושה, רחל? אני יושבת על הכסא וקוראת בספר. יוסף כותב בעפרון במחברת.

Negyedik gyakorlat.

לי עט, עפרון, מחוגה, וקסת. איזה הסרגל? הסרגל בילקוט. היש לך, מרים, ילקוט? אין לי ילקוט. היש לנו ספר? כן, לנו ספרים רבים. הקסת על השלחן. היש דיו בקסת? איפה יושבת המורה? המורה יושבת על הכסא לפני השלחן. מה עושה מרים? מרים נותנת את הספר למורה. דוד הולך אל הלוח וכותב בקרטון. הלך הלוח? לא, הלוח שחור. הנה פה הדיו השחור. רחל טובלת את העט בדיו וכותב על הגיר הלבן. מרים תלמידה טובה. לדוד אין ספר. איזה המחברות. הנה הן על השלחן.

Ötödik gyakorlat.

המורה שואל את יוסף: כמה ילדים וכמה ילדות במחלקה הזאת? פה תשעה ילדים ושמונה ילדות - אומר יוסף. התלמידים מדברים עברית. מרים מביטה בעד החלון אל החצר וסופרת את התלמידים. גם עצים רבים בחצר. גם בחצר האחרת עצים יפים. לאה מדברת אל המורה, אבל היא איננו שומע. רחל, כמה אצבעות לך בשתי ידיך? לי עשר אצבעות - אומרת רחל. איזה הילקוט? הילקוט האדום על השלחן. מה הוא הסרגל הזה? הסרגל הזה חום.

מה הוא הספר הזה? הספר הזה אדם ודק. הלוח שחור, גם התנור שחור, אבל הגיר לבן. היש לך, דוד, מחברת? המורה

שואל את יוסף: כמה ספרים לך? יוסף אינני יכול לספור את הספרים. יוסף תלמיד רע, אבל מרים תלמידה טובה.

Hatodik gyakorlat.

קה, דוד את המחברת וכתב את השעור! מה עושה מרים? מרים עומדת לפני השלחן וכתבת בקרטון על הלוח. המורה אומר לתלמידים: עמדו! שבו! פתח משה את הדלת! משה פותח את הדלת. המורה אומרת לתלמידות: עמודנה! לכנה אל הלוח וכתובנה את אשר אני אומרת! פני יוסף את הסרגל! מה הוא הספר הזה? הספר הזה קטן ואדם. תני, מרים, את המחברת הבחלה ואת העפרון הגדול! אנחנו בלנו עומדים לפני המורה. סגרי שרה את הדלת ואחרי-כן שבי! שרה יושבת על הספסל. קום, יוסף, מעל הספסל וקרא בספר! קראי גם את שרה! שרה קוראת. כתב, דוד, על הלוח! גשי אל השלחן, מרים! מה את עושה, מרים? אני יושבת בספסל, פותחת את הספר וקוראת את השעור. שרה הולכת אל המשרד. אני הולך לבית הספר.

Hetedik gyakorlat.

בתדר הזה רהיטים ופנים רבים. מרים ולאה יושבות על הספה וקוראות את העתון. גם דוד בא לתדר ואומר אל הנערות: תנה לי בבקשה את העתון! שב דוד! אני צריך עוד הרבה ללמד ולכתב. מה זה שלחן חום. שאל את השלחן, יוסף! אינני יכול להרים (לשאת). פי כבר הוא. היכל אתה להרים, דוד? גם אינני יכול - אומר הוא. בא אל התדר, שב אצלי אל השלחן וקרא, יוסף!

איני יכול לבוא, כי הדלת פתוחה. פתח את הדלת ואחרי-כן בא אני. איזה הנגר? הגה הנגר על הספר. גזרי את הנגר, לאה! היכלה אתה. לאה לגזר אותו? כן, אני יכלה לגזר. אמי הולכת מן החדר וסוגרת את הדלת. החלון פתוח. סגור את החלונות, יוסף! שבו וקראו! הרימו את הכוס!

Nyolcadik gyakorlat.

רחל, איזה התלמיד שלך? התלמיד החרוץ שלי יושב בחדר ולומד את השעור שלו. בתי, יוסף את העפרון שלך וכתב על המחברת הלבנה! לבי מרים אל חדר-הילדים ושבי אל השלחן! ספרי-הילדים בארון-הספרים. איזה ארון-הבגדים? ארון הבגדים בחדר שלנו אצל הקיר. בחדר-המטות שלנו מטות-עץ ומטות-ברזל. אני ישן במטת-ברזל. על שלחן-הכתיבה שלך קסת, עפרונים, ניר ועט. אני קם בכל בוקר בשמונה שעות. שלחן-הרחצה בבגיה שלו. בגן שלכם צומחים פרחים יפים רבים. לנו שתי עינים ושתי אזנים. בעינים אנחנו רואים. באזנים אנחנו שומעות. על קיר החדר שלי תלויות תמונות רבות. תני, מרים, את הספר שלו! איזה הבגדים שלך, דוד? הבגדים שלו תלויים בארון-הבגדים. הגעים ריח-השדה? כן, הוא נעים מאד.

Kilencedik gyakorlat.

לבי אל חדר-המטות, מרים! איזה ילקוטה, יוסף? ילקוטי בחדר הילדים על שלחן חום. מה באמצע החדר? באמצע החדר שלחן ובסאות. לחדר הזה ארבעה חלונות. על הקירות חמש תמונות. משתי אצל הקיר. במטח מצעות. תן את עטף, דוד. הפתיוחה הדלת? לא, זאת סגורה. מרים ישנה תשע שעות

בְּכֵל יוֹם. הִיא קָמָה בְּשֶׁבַע שָׁעוֹת בַּבֹּקֶר וְהוֹלֶכֶת לְבֵית-הַסֵּפֶר.
יִלְקוּט מְרִים (עִלְקוּטָה שֶׁל מְרִים) עַל הַסִּפְסָל. הֵנָּה דוֹלֶק. הַסְדִּין,
הַפֶּסֶת וְהַמִּכְסָּה מִצָּעוֹת. כֹּה שֶׁלֶחֶן-הַמִּפְּסוֹת. עָלִיו עוֹמֶדֶת
מִנּוֹרַת-הַחֲשֵׁמֶל. עֲמוּד עַל הַפֶּסֶא, יוֹסֵף! כָּתֹב בְּעֶמְדָּה עַל
הַמַּחְפֶּרֶת!

Tizedik gyakorlat.

אֵיזָה סְבִיד, מְרִים? (הַפֶּסֶא שֶׁלָּךְ?) סְבִי יוֹשֵׁב בַּחֲדָר-הָאוֹכֵל
שֶׁלֹּנוּ וְאוֹכֵל אֲרוֹחַת-צִהָרִים. אָבִי צָעִיר. אֲנִי אוֹהֵב אוֹתוֹ מְאֹד.
אֲמִי צָעִירָה מְאֹד. הֵם הוֹרִי. הָאוֹהֵב אֶת הַחוּרִים שֶׁלָּךְ, יוֹסֵף?
הֵם הַיּוֹתֵר טוֹבִים לָנוּ מִכָּל הָאָדָם. אֵחַ שֶׁל מְרִים כָּבֵד בַּעַל-
אִשָּׁה. אִשְׁתּוֹ הַטּוֹבָה וְהַנִּיחָה בְּנָשִׁים. בְּמִשְׁפַּחְתּוֹ אַרְבָּעָה בָּנִים
וְשֵׁשׁ בָּנוֹת. הַיְלָדִים בָּנִים וּבָנוֹת שֶׁל הַחוּרִים. לְסִבְתָּא שֶׁלִּי
שֶׁלֹּשָׁה גְּבָרִים וְשְׁתֵּי גְּבִדּוֹת. הַצָּעִיר אֶתָּה מִשְׁמָעוֹן? לֹא, הוּא
יּוֹתֵר צָעִיר. דוֹד הַיּוֹתֵר צָעִיר. אֲנִי חֹזֵק מִיוֹסֵף, אֲבֵל מִשָּׁה
הַיּוֹתֵר חֹזֵק. הוּא כָּבֵד נֶעֶר גְּדוֹל.

Tizenegyedik gyakorlat.

שְׁלוֹם! לָאֵן אֶתָּה הוֹלֶכֶת, דוֹד? אֲנִי הוֹלֶכֶת הַבֵּיתָה. מַה שְׁמֶךָ
בְּעִבְרִית? שְׁמִי בְּעִבְרִית דוֹד מְאִירִי. מַה מַּעֲשֶׂה אָבִיךָ, יוֹסֵף?
הוּא סוֹחֵר. אֵיזָה אֲחִיךָ הַגְּדוֹל, מְרִים? הוּא פוֹעֵל בְּאַרְיֵן-יִשְׂרָאֵל.
מַה שְׁלוֹמְךָ, מִיכָאֵל? תוֹדָה רַבָּה, שְׁלוֹם לִי. מַה שְׁלוֹם אָבִיךָ?
תוֹדָה, תוֹדָה לָאֵל, בְּרִיא. הֵיִשׁ לָךְ אֲחִיּוֹת? הֵיִשׁ לָךְ אָח? רַחֵל
נִשְׁוֹאָה, אֲבֵל מְרִים עוֹדֶנָּה פְּנוּיָה. שָׂרָה כָּלָה. מִשְׁפַּחְתִּי גְּדוֹלָה
מְאֹד. יֵשׁ בָּהּ נְעָרִים וְנְעֻרוֹת רַבִּים. מַה שֵׁם מִשְׁפַּחְתְּךָ, מְרִים?
שֵׁם מִשְׁפַּחְתִּי בֶן-צוּר. הָאֶתָּה מִיכָאֵל? לֹא, אֲדוֹנִי, אֲנִי מִשָּׁה
בֶּן-צוּר. אָבִי אִישׁ צָעִיר. אֲמִי צָעִירָה מְאֹד. שְׁעֵרוֹת סְבִידִי

לבנות. היא כבר זקנה. אני אוהב אותה מאד. אמי הטובה
בנשים. (האשה היותר טובה.) משה יותר חזק. דוד חזק מיוסף.
ושמעון היותר חזק. הבית הזה גדול. הבית ההוא יותר גדול.
הבית שלנו היותר גדול. שב אדוני! תודה רבה. מה שלומכם?
שלום לנו. שלום! להתראות!

Tizenharmadik gyakorlat.

קמתי בשמונה שעות בבקר ורחצתי את ידי בפניה. אחרי-כן
הלכתי לבית הספר וישבתי על ספסלי. השפה העברית לא
קשה ביותר. מדוע לא לבשת את בגדי החדש? הספר הזה
יפה וזול, הספרים ההם יותר יקרים, אבל ספרי דוד היותר
יקרים. מרים סגרה את הדלת. הדלת פתוחה. האכלתן את
ארוחת-הצהרים? כתבי מרים את השעור! היא כתבה את
השעור על המחברת. אתם הלכתם לטייל, אני הולך
אל הסבא. מדוע עמדת רחל? אני לא עמדת, אדוני המו-
רה, דוד עמד.

Fordítási gyakorlat jelen időről mult időre.

רחל (אוכלת) אכלה את ארוחת הצהרים. התלמיד (הולך)
הלך לבית-הספר. בחרר שרנו כל-היום. הכתבת מרים, את
אשר אמרנו לך? הפועלים (עובדים) עבדו בשדה. אתם (עומדים)
עמדתם על יד השלחן. בבקר קמה שרה בשבע שעות.

חספר הזה היותר טוב בעולם. דוד נער חזק, משה יותר חזק,
אבל מיכאל היותר חזק. מרים נערה יפה, רחל יותר יפה,
חנה היותר יפה.

תרגיל.

19.

היום ערב שבת. אמי ואחותי מכינות כל לכבוד השבת. בערב אוכלים אנחנו בשר, ושותים יין. אתמול ישבנו בבית קפה על שפת הים. מרים הלכה במחלבה, שתתה ספל חלב חם ואכלה שתי גלוסקות בחמאה. החנני סוגר את החנות, כי באה השבת. גם העדר שב מן האחים. השמים מאדמים, יורדת החמה. ערב שבת בא חרישי. אנחנו הולכים לבית הפנקס וכלנו מתפללים.

תרגיל.

20.

ינואר החדש הראשון, מאי החמשי, דצמבר החדש-האחרון של השנה. לפי מגזן העברי חדש תשרי הראשון. באחד בתשרי ראש השנה. בשנה פשוטה שנים עשר חדש. בשנה מעוברת שלשה עשר חדש. לימים אין להם שמות מיוחדים, רק קוראים להם כך: יום ראשון, יום שני וכו'. חלקי היום: בוקר, צהרים וערב.

תרגיל.

21.

בארבעה עשר בינואר יש יום הולדת שלי. בן כמה שנים אתה, יוסף? בן שנים עשרה אני. בת כמה את חנה? בת שש עשרה אני. (שש עשרה שנה). מרים בת שמונה שנים. אבי בן ששים (שנה). אמי בת חמשים ושתים (שנה). אברהם חיה מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים. משה רבנו חיה מאה

וְעֹשִׂים שָׁנָה. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם אַרְבַּע מֵאוֹת
וּשְׁלוֹשִׁים שָׁנָה. בַּשָּׁנָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמִשָּׁה יָמִים.

תַּרְגִּיל

22.

בַּמָּה הַשָּׁעָה עָבְשִׁיו? עָבְשִׁיו אַחַת עֲשָׂרָה שָׁעוֹת בְּדִיּוֹק. הָגֵשׁ
לָךְ שְׁעוֹן. חָזֵה? יֵשׁ לִי שְׁעוֹן. אֲבָל אֵינְנוּ גְבוּן. שְׁעוֹנִי מְמַהֵר
בְּחֵמֶשׁ דִּקְנוֹת. הִרְכַּבְתָּ תְּבוּאָה בְּשִׁמוֹנֶה שָׁעוֹת וּבְעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה
דִּקְנוֹת. אֲנִי הוֹלֵךְ לְבֵית-הַסֵּפֶר בַּשָּׁעָה הַשְּׁמִינִית וְשָׁם יוֹשֵׁב עַד
שָׁעָה שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה. יוֹם הוֹלָדָת שְׁלִי בְּשָׁלְשִׁים בְּנוֹבֶמְבֶּר.

IV.

SZÓTÁR.

a). HÉBER-MAGYAR.

sötétség	h. אָפֶל	nem vagyok	אֵינִי		✱
divat	n. אֲפֻדָּה	ő nincs	אֵינֶנּוּ		
divatos	אֲפֻדָּתִי	ezek	אֵילָיו	atya	h. אָב
nincs, csak	אֵפֶס	hol?	אֵיפֶהָ?	papa	h. אָבִא
szürke	אֶפֶר	(ige előtt) férfi	אִישׁ	de, ellenben	אֲבָל
őszi barack	h. אֶפְרֹסֶק	evés	n. אֲכִילָה	vörös	mn. אָדָם
lehetséges	אֲפֻשֶׁר	evett	אָכַל	úr	h. אֲדוֹן
ujj, (mutató)	n. אֶצְבַּע	földmives	h. אֶבֶר	Ádám, ember	h. אָדָם
felsőkar	h. אֶצִּיל	Isten	אֵל	föld	h. אֶרֶצָה
nál,-nél,-mellett	אֵצֶל	-hoz,-hez,-höz	אֶל-	szeretni	אָהַב
mellettem	אֵצְלִי	ezek	אֵלֶּה	szeretett	אָהֵב
klima, időjárás	h. אֶקְלִים	hozzám	אֵלַי	szeret,-ő	אוֹהֵב
kémény, csatorna	n. אֶרְבָּה	alef (betű)	אֶלֶף	autó	h. אוֹמוֹמּוֹבִיל
négy	szn. n. אַרְבַּע	anya	n. אִם	mond,-ő	אוֹמֵר
négy	szn. h. אַרְבָּעָה	anyus!	n. אִמָּא!	fény	h. אוֹר
negyven	szn. אַרְבָּעִים	közép	h. אֶמְצַע	betű	n. אוֹת
négyszeres	אַרְבַּעַתַּיִם	igazság	n. אֶמֶת	őt, azt	n. אוֹתָהּ
lóistálló	n. אֶזְדֵּה-אֲרוֹת	hova?	אֵנָּה?	őt, azt	h. אוֹתוֹ
hosszú	אֶרֶךְ-אַרְבָּה	ide-oda	אֵנָּה וְאֵנָּה	engem	אוֹתִי
szekrény	h. אֶרֶן-לְבַת	én, vagyok	אֲנִי	minket	אוֹתָנוּ
jegyes	n. h. אֶרוֹסָה	hajó	n. אֶנְיָה	süt,-ő	אוֹפֶה
eljegyzés	h. אֶרוֹסִין	én, vagyok	אֲנִכִּי	fül	n. אָזֶן
rizs	h. אֶרֶז	férfiak	h. אֲנָשִׁים	fivér	h. אָח
étkezés	n. אֶרְזָה	szeder	n. אֶסְנָה	egy	szn. h. אֶחָד
özvegyasszony	n. אֶרְמָלָה	spenót, paraj	h. אֶסְפִּנֵּךְ	nővér	n. אֶחָוִית
ország, föld	n. אֶרֶץ	tűkör	n. אֶסְפִּנֵּק־לָרִיחַ	más,-ik	h. אֲחֵר
nő, asszony, feleség	n. אִשָּׁה (אִשָּׁת)	spóra (tű)	אֶסְפִּרָּה v. אֶסְפִּרָּגִים	más,-ik	n. אֲחֵרֶת
uszoda	n. אֶשֶׁן	bírsalma	h. אֶסְפִּרָּגִל	mögött, után	אֲחֵרָי
német	אֶשְׁכֵּנִי	ünneputáni nap	אֶסְרִי-חַג	azután	אֲחֵרֵי כֵן
fogas	h. אֶשְׁלַב	sütni	אָפָה	hol,-van?	אֵיפֶהָ?
aki, ami, amely	אֲשֶׁר	terékpározás	h. אֶפְוִן	(főnév előtt) hogyan?	אֵיךְ?
te	n. אַתָּה	még ha, bár ha	אֲפִילוּ	nincs	אֵין
-t (tárgyrag)	אֶת-(אֶת-)	utóétel	h. אֶמִיקוֹמֵן	nekem nincs	אֵין לִי

א	emberek	בְּנֵי אָדָם	te	ה. אַתָּה
	fürdőszoba n.	בִּנְיָה	tegnap	ה. אַתְמוֹל
megváltani	נָאַל	elégetés, eltakarítás h.		
megváltás	n. נִאָּלָה	férj, gazda, tulajdonos h.	ב	
magas, büszke	גְּבוּהָ-גְּבוּהָה	nős ember	בְּ (ב, בָּ, בַּ, בִּ) -ban, -ben	
szemöldök	n. גְּבוּהָ	háztulajdonos, házigazda	בָּא - jön, aki jön	
határ, környék	h. גְּבוּל	úrnő n.	בָּבָה - bábu, baba	n.
hős, vitéz	h. גְּבוּר	háziasszony	בָּגָר - ruha, takaró	h.
előjáró, gondnok h.	בְּנִי	hagyma	בְּגִירוּת - érettség	n.
sajt	n. גְּבִינָה	palack	הַעֲדָרָה בְּגִירוּת - érettségi biz.	
férfi	h. גְּבָר	reggel	בְּדִיקָה - vicc, tréfa	n.
úrnő	n. גְּבִרָת	kérés	בְּרִק - megvizsgálni	
nagy	גָּדוֹל	kérem	בְּהֵמָה - barom, háziállat	n.
naggyá tenni	גָּדַל	kérni	בּוֹ, בָּה - benne, abban	
hát	h. גּוֹ	fia vkinek	בּוֹא - jönni	
számozatás, diaszpóra	n. גּוֹלָה	13 éves	בְּחֹרֶה - ifju, legény	h.
test	h. גּוּף	(köteleesség fia)	בְּחֹרָה - fiatal leány	n.
ő maga	h. גּוּפוֹ	teremteni	בְּחִינָה - vizsga, próba	n.
személyes nérmű h.	שֵׁם הַגּוּף	őskor, kezdetben	בְּחִירָה - választás	n.
levágni, nyírni	גָּזַח	kacsa	בְּחִינָה - megvizsgálni	
örvendezni	גִּיל	áldott	בְּטֵן - has, belső rész	n.
életkor	h. גִּיל	vas, balta	בֵּין - között	hsz.
geomatria, mértan	גִּימְטְרִיָּה	vasut	בֵּינָתִים - ezalatt, időközben	hsz.
sógor	h. גִּים	egészséges	בִּיעָה (ים) - tojás	n.
levelezőlap	n. גִּלְיָה	szövetség	בֵּית - ház, lakás	h.
számozatás, azótazótás	n. גִּלְיָה	áldást mondani	בֵּית-כְּנֶסֶת - templom	
is	גַּם	ierd	בֵּית-סֵפֶר - iskola	
kert	n. גִּנָּה	áldás	בִּכָּה - sírni	
kert	n. גֵּן	főzni, sütni	בְּכוֹר - elsőszülött	h.
Édenkert, menyország	גֵּן עֵדֶן	főtt	בְּכָל יוֹם - mindennap	
lopni	גָּנַב	illatszer h.	בְּלִי - nélkül	
tolvaj	n. גָּנֵב	hús, test	בֶּן (בָּנִים) - fia (vkinek)	h.
elrejtteni	גָּנַז	leánya vkinek	בֶּן תוֹרָה - tudós	
		közepette, -ban, -ben		

Magyarország h.	מַגְּאָרְיָה	tinta	חֵּטָא	h. és n.	חֵטָא	kertész	הַגָּן	h.
meggyújtás	n.	הַחֲלָקָה	tintatartó	n.	הַחֲלָקָה	bőgni	הַחֲלָקָה	n.
szokozat, -zás	n.	הַחֲלָקָה	kása	n.	הַחֲלָקָה	bőgés	הַחֲלָקָה	n.
ő, az	h.	הַחֲלָקָה	tányér, korong h. } (diszkosz)	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	szőlő, -tő	הַחֲלָקָה	n.
az a	h.	הַחֲלָקָה	lakás	n.	הַחֲלָקָה	gyufa	הַחֲלָקָה	h.
létezés, jelen idő	h.	הַחֲלָקָה	égés, gyújtás	n.	הַחֲלָקָה	torok	הַחֲלָקָה	h.
szülők	h.	הַחֲלָקָה	égni, égetni	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	elvált (nő)	הַחֲלָקָה	n.
emlékezés	n.	הַחֲלָקָה	meggyújtani	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	dara	הַחֲלָקָה	h.
hangsúlyozás	n.	הַחֲלָקָה	alef-bét negyedik betűje	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	elüzni	הַחֲלָקָה	n.
ő, az	n.	הַחֲלָקָה	ajtó	n.	הַחֲלָקָה			
az a amely	n.	הַחֲלָקָה	vér	h.	הַחֲלָקָה			
lenni, történni	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	hasonlóság, példa	h.	הַחֲלָקָה	cseresznye	הַחֲלָקָה	h.
jól	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	tudás, értelem	n.	הַחֲלָקָה	beszéd, szó	הַחֲלָקָה	h.
hogyan?	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	lap	n.	הַחֲלָקָה	méh	הַחֲלָקָה	n.
születés	n.	הַחֲלָקָה	perc	h.	הַחֲלָקָה	ragaszkodni, ragadni	הַחֲלָקָה	n.
születésnap	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	vékony, sovány	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	beszéd, dolog, ige	הַחֲלָקָה	h.
járni, menni	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	pontosság, nyelvtan	h.	הַחֲלָקָה	szólni, mondani	הַחֲלָקָה	h.
törvény	n.	הַחֲלָקָה	kutatás, keresés	n.	הַחֲלָקָה	méz	הַחֲלָקָה	h.
dicsőíteni	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	köszöntés	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	hal	הַחֲלָקָה	h.
dicsőítés, zsoltárok	h.	הַחֲלָקָה	ut-, utazás	h. és n.	הַחֲלָקָה	hering	הַחֲלָקָה	h.
ők, azok	h.	הַחֲלָקָה	által, keresztül	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	zászló	הַחֲלָקָה	h.
folytatás	h.	הַחֲלָקָה	keresni, vizsgálni	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	gabona	הַחֲלָקָה	h.
ők, azok	n.	הַחֲלָקָה	fű	n.	הַחֲלָקָה	dágás	הַחֲלָקָה	h.
mérni	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	vallás, törvény	n.	הַחֲלָקָה	posta	הַחֲלָקָה	h.
mértan	n.	הַחֲלָקָה				pósthivatal	הַחֲלָקָה	h.
íme, nesze	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה				mond, beszél, -ő	הַחֲלָקָה	h.
íme én stb.	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	az, az	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	halász	הַחֲלָקָה	h.
szervezet	n.	הַחֲלָקָה	vajjon?	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	nagybácsi, rokon	הַחֲלָקָה	h.
befejezés	n.	הַחֲלָקָה	az ötödik betű neve	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	nagynéni	הַחֲלָקָה	n.
(prófétai szakasz)			szombatesti szertartás (elválasztás)	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	csend, nyugalom	הַחֲלָקָה	n.
fordulni, felforgatni	הַחֲלָקָה	הַחֲלָקָה	szólag, kiejtés, zaj	n.	הַחֲלָקָה	kör, labda	הַחֲלָקָה	h.
tűz, szétválás	n.	הַחֲלָקָה	korlátozás, elhatárolás	n.	הַחֲלָקָה	nemzedék, kor	הַחֲלָקָה	h.
meghűlés	n.	הַחֲלָקָה	magyar	h.	הַחֲלָקָה	sürgetni	הַחֲלָקָה	h.
égyezés; javaolat	n.	הַחֲלָקָה						

halló érzék	חוש השמיעה	emlékezet	זכר	körmenet; hitel	הקפה n.
mell	חזה h.	dal	זמירה n.	hegy	הר h.
látomás	חזון h.	idő	זמן h.	sok	הרבה
előimádkozni	חזן	énekelni	זמר	megölni	הרג
előimádkozó, kántor	חזן h.	öregember, bölcs	זקן h.	birkózás	התאבקות n.
erős	חזק-חזקה	öregasszony	זקנה n.	ökölvívás	התאגרפות n.
visszatérni, ismételni	חזר	dobni	זרק	mérkőzés	התחרות n.
torma	חזרת-חזרים n.	arasz, kisujj	זרת n.	barátságos mérkőzés	— הגומלים
vétek	חטא h.				
orr	חטם-חטמים h.				
mozgó s-ával összetett magánhangzó	חטף h.	kedves	חביב	és, is	ו- ו- ו- ו-
élő, eleven	חיה	rántotta	חביתה n.	horog; hatodik betű neve	ח. ו.
szabó	חיש h.	társ, barát	חבר h.	függöny	ח. ולון
élet	חיים h.	társnő, barátnő	חברה n.	tanács, gyülekezet	ח. ועד
magánhangzó (i) neve	חירק h.	egylet, társaság	חברה n.	rózsa; tüdőlebeny	ח. ורד
szájpadlás	חך	sapkát felvenni, kötni,	חבש	rózsaszínű	ורד-ורדה
bölcs, rabbi	חכם-חכמים h.	ünnepe (szukkot)	חג h.	nyakér, artéria	ח. וריד
tej	חלב h.	njdomság, rendkívüliség	חדיש		
megbetegedni	חלה	modern	חדיש		
tésztaadarab, kalács	חלה n.	szoba, iskola	חדר h.	ez, az	זאת n.
ablak	חלון h. és n.	hónap, újhold	חדש (חדשים) h.	tejföl,-szin	זבדה n.
uttörő, élharcos	חלוינ	új	חדש-חדשה	ez	זה h.
ing, köntös	חלוק h.	beteg	חולה-ה	ez	זו, זה n.
felhuzni (cipőt)	חליץ	magánhangzó neve	חולם	arany	זהב h.
rész	חלק h.	barna	חום	őrizkedni	זהר
korcsolyapálya	חלקלקה h.	Mózes öt könyve	חומש h.	ez, az	זו h. és n.
meleg	חם, חם	ucca	חויז-זות h.	pazarolni	זיל
vaj, tejfel	חמאה n.	kivül	חויז (מן) hsz.	olcsóság	זיל h.
nap, hőség	חמה n.	érez, érzés	חוש h.	olcsó	זיל (זול)
kovászos tészta	חמץ h.	szaglós érzék	חוש הריח	fény	זיו h.
öt szn.	חמש-חמשה	izlelő	חוש הטעם	fegyver, hatodik betű neve	זין (n.)
ötödik	חמישי	tapintó	חוש המישוש	fegyveres	זין
ötven	חמשים	látó	חוש הראות	emlékezni	זכר

úgy, mint, körülbelül	כְּ, כִּי, כִּי, כִּי, כִּי	száraz	יָבֵשׁ	bolt	n.	חֲנוּת
amint, ahogy	כַּאֲשֶׁר	kéz	n. יָד	boltos	h.	חֲנוּנִי
nehéz	כָּבֵד־הָ	tudni, ismerni	יָדַע	szeretet	h.	חֶסֶד
máj	h. és n. כָּבֵד	zsidó	יְהוּדִי	mennyezel, esküvő n.		חֶסֶה
tisztelet, dicsőség	h. כְּבוֹד	nap, idő	h. יוֹם	rombolás	h.	חֲרָבָן
mindegy, ugyyszólván	כְּבִיכּוֹל	nappal	יוֹמָם	szorgalmas		חֲרוּץ
már, régen	כָּבֵד	több	יֹתֵר	süket	h.	חֲרָשׁ
úgy mint, például	כְּגוֹן	leginkább	בְּיוֹתֵר	hónap neve	h.	חֲשׁוֹן
labda, golyó	h. כְּדוּר	együtt	יחד, יחדיו	villany	h.	חֲשָׁמַל
így, itt, ott	כֵּה	bor	h. יַיִן	villamos	n.	חֲשָׁמְלִיה
kalap, sisak	h. כּוֹבֵעַ	képes lenni, -hat, -het,	יָכַל	vágni, szelni		חָתַךְ
csillag	h. כּוֹכָב	gyermek	h. יֶלֶד	vőlegény, vő	h.	חָתָן
pohár	h. és n. כּוֹס	leány	n. יְלָדָה	após	h.	חָתָן
kék	כָּחוֹל	táska	h. יִלְקוּשׁ	esküvő	h.	חֲתָנָה
mert, hogy	כִּי	tenger	h. יָם			
így, úgy	כִּךְ	jobb (kéz)	n. יָמִין			
mind, egész	כֹּל	szép, jó	יָפֵה			
teljes	כָּל־הָ	kimenni	יָצָא	bemártani		מָבֵל
menyasszony	n. כֵּלָה	előhozni	הוֹצִיאָה	hónap neve	h.	טַבַּת
valami, valóban?	כֵּלֹם	drága, értékes	יָקָר	tiszta		טָהוֹר
semmi	אֵין כֵּלֹם	leszállni	יָרַד	jónak lenni		טוֹב
edény, eszköz	h. כֵּלִי, כֵּלִי	vásár	h. יָרִיד	jó, szép		טוֹב
hány, mennyi?	כַּמָּה?	föld	יֶרֶק-יָרֵקָה	séta	h.	טִיֵּל
igaz, úgy van, igen	כֵּן	van, vannak	יֵשׁ	sétálni		טִיל
gyűjteni, bevinni	כָּנַם	ülni, lakni	יָשַׁב	kilencedik betű neve	n.	טִית
gyülekezet	n. כְּנֶסֶת	telepítés	h. יָשׁוּב	imaköpeny	n.	טִלִּית
befedni, eltakarni	כָּסָה	ülés, talmud iskola	n. יְשִׁיבָה	tisztátalan		טָמֵא
keztyű	n. כְּסִיָּה	alvó, alszik	יָשָׁן	izletes		טָעִים
hónap neve	h. כְּסֵלוֹ	egyenes	יָשָׁר	hangsúlyozás	n.	טַעֲמָה
ezüst, pénz	h. כֶּסֶף	Izrael	יִשְׂרָאֵל	izlelni		טָעַם
párna	n. כֶּסֶת	árva	יְתוֹם-יְתָמָה	tálca	h.	טַרְחָן
a 11. betű neve	כָּף	előny, fölény	h. יִתְרוֹן-נוֹת	széttépni		טָרַף
				széttépett; lilos étel	n.	טַרְפָּה

matrác	h.	מִזְרָן	tanulni	לָמַד	kanál	n.	כַּף-פֹּת
szalmazsák		מִזְרָן קֶשׁ	miért?	לָמָּה?	kanálka	n.	כַּפִּית
füzet	n.	מִהְבֶּרֶת	tanítás	לְמוֹד	párna	h.	כֵּר
körző	n.	מְחַוֶּה	nekünk	לָנוּ	táncolni		כִּדְבָר
megbocsátani		מָחַל	venni, elvenni	לָקַח	botlani		כָּשָׁל
radirgummi	h.	מַחֲקָה	gyűjteni, szedni	לָקַט	alkalmas, vallásos		כָּשֵׁר
ágy, ravatal	h.	מִטָּה	nyelv	ה. és n. לָשׁוֹן	irni		כָּתַב
eső	h.	מֶטֶר			írás (művelet)		כְּתִיבָה
ki, kicsoda?		מִי?			boldog új évvel! חַדְשֵׁי הַשָּׁנָה מְבֹרָכָה!		כְּתִיבָה וְחַדְשֵׁי הַשָּׁנָה מְבֹרָכָה!
viz	h.	מַיִם			sárga		כָּתָם-כֶּתֶמֶה
gép	n.	מְכוּנָה	-ból, -ből	מִ-מֶ-	korona	h.	כֶּתֶר
élelmiszer	n.	מַכְלֵל	mi, micsoda?	מָה?			
nadrág	h. ksz.	מְכַסִּים	nagyon	מְאֹד			
takaró	h.	מְכַסֶּה-סְאוֹת	száz, (évszázad)	מֵאָה	hoz, -hez, -höz, -nak, -nek.		לִי-לִי, לְךָ-לְךָ, הוֹד-הוֹד, נֶכֶד-נֶכֶד.
eladni		מָכַר	kétszáz	מֵאָתַיִם	nem, ne		לֹא
levél, irás	h.	מִכְתָּב	szakértő	מְבִין	vajjon?		הֲלֹא?
nyílt levél		מִכְתָּב גָּלוּי	tálca	ה. מִנִּישׁ	szív, gondolat	h.	לֵב
körlevél		מִכְתָּב חֹזֵר	puszta	ה. מִדְבָּר	öltözködés	n.	לְבִישָׁה
ajánlott levél		מִכְתָּב רְשׁוּם	beszélő (ember)	ה. מְדַבֵּר	fehér, tiszta		לָבָן
tele van, teljes		מָלֵא	miért?	מַדּוּעַ?	fehérenemű	h.	לְבָנִים
angyal, követ	h.	מַלְאָךְ	hőmérő	ה. מְדָחֵם	öltözni, felöltetni		לְבַשׁ
munka	n.	מְלָאכָה	kutatás, magyarázat	ה. מְדַרֵּשׁ	neki	n.	לָהּ
ruházat, öltöny	h.	מְלָבוּשׁ	mi, milyen?	מָה-מָה, מָה-מָה?	neki	h.	לּוֹ
ruhatár, öltöző	n.	מְלַבֶּשֶׁה	mérnök	ה. מְהַנְדֵּם	tábla, naptár	h.	לִוּחַ
szó, beszéd	n.	מִלֵּה-דִּים	gyorsan	מְהֵרָה	meghálni		לִוֵּן
kötőszó		מִלַּת הַחֵבֶרֶת	pótáldozat, ima	ה. מוֹסָף	nedves, friss		לֶחֶם
sós, sózott		מְלוּחַ	ünnep	ה. מוֹעֵד	arc, állkapocs	n.	לְחִי, לְחִי
szálloda	h.	מְלוֹן	kenyéráldás	מוֹצֵיא	isten őltesse! egészségre!		לְחַיִּים!
szótár	h.	מְלוֹן	tanító, tanár	ה. מוֹרֶה	kenyér	h.	לֶחֶם
só	h.	מֶלַח	tanítónő	n. מוֹרֶה	éjtszaka	h.	לַיְלָה
sózás	n.	מְלִיחָה	mi ez?	מָה?	neked	h. és n.	לְךָ, לְךָ
uralkodni		מָלַךְ	zsoltár, dal	ה. מִזְמוֹר	nektek	h. és n.	לְכֶם-נָ
király	h.	מֶלֶךְ	ételszekrény	ה. מִזְנוֹן	a 12.-betű neve		לְמַד

megnyugodni	נָחַ	cselekedet, foglalkozás	ה. מַעֲשֵׂה	királynő	מַלְכָּה n.
keresztény	ה. נֹצְרִי	gyakorlati	מַעֲשִׂית	királyság	מַלְכוּת-יִשְׂרָאֵל n.
pék	ה. נַחְתָּוִם	abrosz; tóráköpeny	מִסָּה n.	tanító	מְלַמֵּד h.
ragozás	n. נִסְיָה	tóranolvasás befejezője	ה. מִסְטִיר	pincér	ה. מְלָצֵר
elvévés	n. נְמִילָה	kulcs	ה. מַפְתָּח	a 13. betű neve	מֵם
kézművészet	נְמִילַת יָדַיִם	sírkő, emlék	ה. מַצֵּבָה	sótartó	ה. מַמְלָחָה n.
elvenni; mosni	נָטַל	pászka	ה. מַצָּה n.	-tól, -tól	מִן
ültetni	נָטַע	vár; háló	ה. מַצְדָּה n.	zenész	ה. זֶמְרָן
N. hónap neve	ה. נִסָּן	parancs, rendelet	ה. מִצְוָה n.	számolni	מָנָה
papiros	ה. נִיר	kötelesség fia (13 éves)	ה. בֶּרֶךְ-מִצְוָה	adag	ה. מִנְה n.
unoká	ה. és n. נֶכֶד וְנֶכְדָּה	fekvőhely; ágynemű	ה. מַצְעֵדוֹת	szokás	ה. מִנְהָג
helyes, pontos	נָכוֹן	hely	ה. מְקוֹם	nyugalom	ה. מְנוּחָה n.
utazni, vándorolni	נָסַע	zuhany	ה. מְקַלְחָה n.	gyertyatartó	ה. מְנוֹרָה n.
cipő	ה. נֶעֱלִים n. ksz.	gyülekezet; olvasás	ה. מִקְרָא	izzólámpa	ה. מְנוֹרַת לֶחֶט
őn	ה. נֶעֶר	keserű fű	ה. מְרֹרֵר	szám; tízes létszám	ה. מִנְיָן
leány	ה. נַעֲרָה n.	M. hónap neve	ה. מְרַחֲשֵׁן	talmudkötet	ה. מִסְכָּת n.
petróleum	ה. נֶפֶט	példa	ה. מִשָּׁל	út	ה. מִסְלָה n.
leesni	נָפַל	törvény, jog	ה. מִשְׁפָּט	vasut	ה. מִסְלַת בְּרֶזֶל n.
lélek; élet	ה. נַפְשׁ-נִפְשׁוֹת n.	iroda	ה. מִשְׁרָד	vendéglő	ה. מִסְעָדָה n.
győzelem	ה. נִצְחָן	mikor?	ה. מִתִּי?	szám	ה. מִסְפָּר
ragyogni, fényleni	נִצָּץ	ajándék	ה. מִתְּנָה n.	tőszámnév	ה. מִסְפָּר יְסוּדִי
nő; nőtény	ה. נִקְבָּה n.			sorszámnév	ה. מִסְפָּר סִדְרִי
pontozás	ה. נִקְוָה			borbélyműhely	ה. מִסְפָּרָה n.
pont; magánhangzó	ה. נִקְוָה n.			olló	ה. ksz. מִסְפָּרִים
mécses, gyertya	ה. נִר-וֹת	megbízható, hűséges	ה. נֶאֱמָן	átadni	ה. מִסֵּד
nárdus	ה. נִרְדָּ	próféta	ה. נְבִיא	fésű	ה. מִסְרָק-וֹת
felemelni, vinni	ה. נָשָׂא	száradni	ה. נָגַב	terhes	ה. מַעֲבֵרָה
nős	ה. נִשְׂוָה	száritani	ה. נָגַב	szököév	ה. שָׁנָה מַעֲבֵרָה
férjezett	ה. נִשְׂוָה n.	dél (irány)	ה. נָגַב	kevés	ה. מְעַט
nők	ה. נִשְׂוִים n. t.	asztalos, ács	ה. נִגָּר	kabát, palást	ה. מְעִיל
lélegzet	ה. נִשְׁמָה	adomány, felajánlás	ה. נִדְבָה n.	nyugat	ה. מַעֲרָב
lélek	ה. נִשְׁמָה n.	vezetni; szokni	ה. נָדָג	ünnepesti ima	ה. מַעֲרֵבִית n.
adni	ה. נָתַן	vezető, soffőr	ה. נָדָג	esti ima	ה. מַעֲרִיב n.

klvándorlás; felhívás tórához n.	עֲלִיָּה	számlálni	סָפַר	ד
nép, nemzet h.	עַם	könyv; irat h.	סֵפֶר	סב, סבא h. öreg, nagyapa
állni, felállni	עָמַד	könyvtár n.	סִפְרִיָּה	סבד, סבדא n. öregasszony, nagyanya
fáradni	עָמַל	vonalzó h.	סָרָגָל	סבון h. szappan
évek h.	עֶמְרֵ-עֲמָרִים	szallag; film h.	סָרַט	סביבן h. pörgettyű
őmerszámlálás	סְפִירַת הָעוֹמֶר	ősz, esős évszak h.	סָתוּ, סָתִיו	סבר gondolni, vélni
felelni meghallgatni	עָנָה	ע		סגר bezárni, zárni
szegény h.	עָנִי			סדרה h. rend, sorrend; imakönyv
nyakkendő n.	עֲנִיבָה	szolgálni, dolgozni	עָבַד	סדין h. lepedő
tészta n.	עֶפֶה	szolga h.	עָבַד	סדר rend; szédereste h.
must h.	עֲסִים	munka, szolgálat n.	עֲבוּדָה	סדרה hetiszakas; tanház n.
por, homok h.	עָפָר	betoldás (szökőév) h.	עָבוּר	סוחר kereskedő
szürke	עָפָר, עָפֹר	átmenni; elvonulni	עָבַר	סוּם h. ló
ceruza h.	עֶפְרוֹן-עֶפְרוֹנִים	múlt h.	עָבַר	סוף vég, befejezés
fa h.	עֵץ	héber	עִבְרִי-עִבְרִית	סוף-סוף végül, végre is
virágcserep, váza h.	עֵצִיץ	paradicsomalma n.	עֵבְנִיָּה	סופר h. író, írástudó
erősnek lenni; lehunyni (szemet)	עָצַם	-ig	עַד	סחר kereskedni, utazgatni
csont, h. és n.	עֲצָם-עֲצָמִים v. עֲצָמִים	tanú; jel h.	עַד	סיון h. Sz. tavaszi hónap neve
Záróünnep n.	עֲצֵרַת	nyáj h.	עֲדֵר-עֲדָרִים	סיקור h. cukor, -nád
este h.	עֶרֶב-עֶרְבִים	még	עוֹד	סכה n. sátor
rendezni, előkészíteni	עָרַף	én még	עוֹדֵנִי	סכות n. Sátoros ünnep
teríteni	עָרַף שָׁלָחַן	világ h.	עוֹלָם	סכך befedni, takarni
rend, fok, viszony h.	עָרַף-עֲרָכִים	vak h.	עוֹר	סכה h. lombfedél
alfok	עָרַף הַדְּמִיּוֹן	bőr h.	עוֹר-זֶת	סקר h. cukor
középfok	עָרַף הַיִּתְרוֹן	elhagyni; segíteni	עֹזֵב	סמך a 15. betű neve n.
felsőfok	עָרַף הַסִּפְלָגָה	toll h.	עֵט	סנדל h. szandál; cipő
lenni, készíteni, csinálni	עָשָׂה	szem n.	עֵין-עֵינִים	סנדלר h. cipész, varga
teremtés, készítés n.	עֲשִׂיָּה	a 16. betű neve n.	עֵין	ספג felszárítani
füst h.	עָשָׁן	város n.	עִיר-עָרִים	ספוג h. szivacs
idő, sors n.	עֵת-עֵתִים	mezőváros n.	עִירָה	ספירה n. szám
jövő h.	עֲתִיד	most hsz. עֲכָשִׁי	עַכְשָׁיו	ספון h. mennyezet
ד		-on, -en, -ön, rajta	עַל-	ספינה n. hajó
a 17. betű neve	פֶּא	felmenni, bevándorolni	עָלָה	ספירה n. számlálás

tál n. (bv. קערה) קערה	nevetni צחק	szünet, szünidő n. פגרה
kis tányér n. קעריט	tányér; tálca n. צלחת	kiváltani קלה
vég; szél h. קץ-קצים	észak h. צפון	száj h. פה
vége, széle vminek h. קצה	madár h. צפור-צפרים	itt, ide hsz. פה
aratás h. קציר	ק	sors, kocka (játék) h. סוד
haragudni קצה		Parim, Sorsvetés ünnepe h. פורים
rövid קצר-קצרה	magánhangzó neve h. קבויץ, קבויץ	kiengedni, elbocsátani קטר
hideg קר	gyülekezet, csoport n. קבוצה	szabad; nőtlen, hajadon קבויץ-קבויץ
hírní: nava.ni; olvaeni קרא	elfogadni קבל	arc, felszín h. és n. kez. פנים
közeledni קרב	sír h. קבר-קברים	Peszách ünnep h. פסח
történni, megadni קרה	szent קדוש	faragni פטל
kréta h. קרטון, קרטון	megszentelés h. קדוש	zongora h. פסנתר
szalma h. קש	megelőzni קדם	cselekedni tennéi פעל
nehéz; kemény קשה	kelet (irány) h. קדם	-szor -szer -ször פעם
kötni; összeesküdni קשר	megszentelni, nőül venni קדש	felkeresni, megemlékezni פקד
csomó, összeesküvés h. קשר	szentség h. קדש-קדשים	virágozni; repülni פרח
ך	gyülekezet h. קהל	virág h. פרח
	hang h. קול-זות	gyümölcs, -termés h. פרי-פרות
látni, nézni ראה	hangosfilm h. קולנוע	megélhetés n. פרנסה
tükör h. ראי	felkelni; állni קום	szakasz, fejezet h. פרק-פרקים
fej; kezdet h. ראש-ראשים	a 19. betű neve h. קוף	egyszerű, közönséges פשוט
első ראשון	ölni קטל	kinyitni פתח
kezdet n. ראשית	kicsinek lenni קטן	bejárat פתח
rabbi, mester, főnök h. רב	kicsiny קטן	צ
tízezer (sz. רבוא) רבוא	fennlartani; teljesíteni קים	szín, festék h. צבע-צבעים
úr; Isten h. רבון	nyár h. קיץ	a 18. betű neve צדי
rabbi, mester; Uram! רבי	fal; gerenda h. קיר-זות	igazságosnak lenni צדק
négyszeres szn. רבעמים	kőnyű קל	igazság, jog h. צדק
kémlelni; gyalogolni קל	ruhafogas h. קלב	bocsánatosság, jótekonyság n. צדקה
láb n. ksz. קל-קלים	tolttartó h. és n. קלמר	dél h. ksz. צהרים
Zarándok ünnep קלים	liszt h. קמח-קמחים	parancsolni צוה
másodperc, pillanat h. קנע	kályha h. קמין	bőjt h. צום-זות
üldözni קדף	vásárolni; megszerezni קנה	

fekete	שחור	gonosz	רשע	butor	ה. רדומ-רהיטים
beszélgetni	שית	háló n.	רשת-רשתות	lélek, levegő h. és n.	רוח
beszélgetés	שיחה			szellemi; lelki	רוחני
rendszer, módszer n.	שיטה	ש		felemelkedni	רום
vltava tartoxó: vki birtoka	שיך	aki, ami, mert, hogy	ש-	felemelni	קרים (רום)
tenni, helyezni	שים	kérni, kérdezni	שאל	pásztor h.	רועה
a 21 betű neve	שין, שין	kérés, kérdés n.	שאלה	orvos h.	רופא
énekelni	שיר	ülj le!	שב! (ישב)	futni	רוץ
feküdni; hálai	שבב	hét h.	שבוע-שבועות	nőtlen h.	רנק
kés h.	שבין	Helek ünnepe	הג השבועות	ucca, tér h. és n.	רחוב-רחובות
ész, értelem h.	שכל	hetilap h.	שבועון	mosdás n.	רחיצה
lakozni	שבן	dicsérni	שבח	fürdeni; mosni	רחץ
bérelni	שכר	S. hónap neve h.	שכמ	veszekedni	ריב
bér, fizetés	שכר	gyászhet n.	שבעה	illat, szag h.	ריח-ריחות
a birtokos jelző szava	של-	törni: nyugtázni	שבר	a 20. betű neve	ריש
enyém, tied... stb.	שלי שלך	tört; sófárhang. h	שברים	lovagolni	רכב
béke: hozylét, köszönés h.	שלום	pihenni; szombatot tartani	שבת	vonat n.	רכבת
küldeni	שלח	szombat h. és n.	שבת	magas, fenséges	קם-ה
asztal h.	שלחן-נות	mező h. és n.	שדה-שדות	hangszóró h	מקול
íróasztal	שלחן-כתובה	Mindenható h.	שדי	rossz	רע
mosdóasztal	שלחן רחצה	s'vá (félhangzó) h.	שוא	barát, felebarát	רע
teljes, egész	שלם-שלמה	visszatérni	שוב	legeltetni	רעה
főzni, befőzni	שלק	úszni, evezni	שוט	gyógyítani	רפא
név h.	שם-ות	kürt h.	שופר-שופרות	orvosság; gyógyulás n.	רפואה
örülni	שמח	út; piac h.	שוק-שוקים	gyógyulást! !	רפואה שלמה! !
örvendező	שמח-שמחה	tekinteni	שור	futár h.	רץ
öröm n.	שמחה	bika h.	שור-שורים	akarni; kedvelni	רצה
Tóra örömunnepe	שמחת תורה	levágai	שחט	akarat; kedv h.	רצון
takaró	שמירה n	uszás n.	שחה	kikövezni	רצה
paplan	שמירה מחימה	uszó h	שחין	padlózat n	רצפה-רצפות
ég	שמים h. ksz	nevetni	שחק	táncolni	רקד
hallani, hallgatni	שמע	hajnal h.	שחר	tánc h.	רקוד
Halljad! (ima nove)	שמעו!	reggeli ima	תפלת השחר	gonosznak lenni	רשע

bizonyítvány n.	תעודה	alak; jelző	h. תאר	őrizni, figyelni	שמר
bőjt n.	תענית-גיות	melléknév	שם התאר	ételmelegítő	h. שמרחם
borotva h.	תער	keltezés; dátum h.	תאריך	nap h. és n.	שמש-שמשות
ipar n.	תעשייה	láda; frigyláda	n. תבה	ablaktábla	n. שמשא
alma h.	תפוח	alak	n. תבנית-גיות	fog	n. ksz. שן-שנים
burgonya	תפוח אדמה	dicséret	n. תהלה	év	n. ו-ת v. שנים
aranyalma: narancs	תפוח זהב	Zsoltárok könyve	h. תהלים, תלים	ismételni	שנה
varrás n.	תפירה	a 22. betű neve	תו	alvás	n. שנה
varrógép	מכונת תפירה	hála, köszönet	n. תודה	másodperc	n. שניה
ima n.	תפילה	Tóra; tanítás	n. תורה	macska	h. שגור, שגורא
imaszij n.	תפילין	zenekar	n. תזמורת	évkönyv	שנתון
varrni	תפר	határ	h. תהום	óra n. (bv. שעת)	n. שעה
étlap	h. תפריט	állomás	n. תחנה	feladat, mérlek	h. שעור, שעור
fénykép h.	תצלום	alatt, helyett	hsz. תחת	kapu	h. שער-שערים
évszak, korszak n.	תקופה	csecsemő, gyermek	תינוק-ות	haj	n. שער-שערות
kürthang; (sófárfuvás)	תקיעה	utazó, turista	h. תייר	ajak; nyelv n. (ksz. שפתים)	שפה
kürtölni; ütni	תקע	halom	h. תל-תלים	önteni, ontani	שפך
mennyezet n.	תקרה	talmud; tanulás	h. תלמוד	mérni	שקל
kultura n.	תרבות	tanítvány, tanuló	h. תלמיד	pénzegység, sekel	שקל
gyakorlat h.	תרגיל	T, hónap neve	h. תמוז	égni, égetni	שרף
gyakorolni	תרגל	kép	n. תמונה	gyökér, tő	h. שרש-שרשים
riadó, kürtszó n.	תרועה	állandóan, mindig	hsz. תמיד	öröm	h. ששון
felelet; bünbánat n.	תשובה	hangzó; mozgás	n. תנועה		ת
T. hónap neve	h. תשרי	kályha	h. תנור	étvágy	h. תאבון

b). MAGYAR-HÉBER.

becsületesség, jötekenység n. צִדְקָה
befedni, eltakarni כָּסָה
befedni, takarni כִּסֶּה
befejezés n. הַסְּמָכָה
(prófétai szakasz)
bejárat h. פֶּתַח
bemártani טָבַל
benne, abban בִּין, בָּה
beteg חוֹלָה-הָ
betoldás (szökőév) h. עִבּוּר
betű n. אוֹת
beszéd, dolog ige h. דְּבַר
beszéd, szó h. דִּבְרֵי
beszélgetés שִׁחָה
beszélgetni שִׁחַ
beszélő (ember) h. מְדַבֵּר
bezárni, zárni סָגַר
béke : helylét, köszönés h. שָׁלוֹם
bér, fizetés שֶׂכֶר
bérelni שָׂכַר
bika h. שׁוֹר-שֹׁנִים
birkózás n. הִתְאֲבָקוּת
birsalma h. אֶסְפְּרָגֶל
birlukos jelző szava שֶׁ-
bizonyítvány n. תְּעִידָה
-ból, -ből מִ-מֶּ-
boldog, új évvel! כְּתִיבָה וְחֵתִימָה מִזֵּבֶה!
bolt n. חֲנוּת
boltos h. חֲנוּנִי
bor הַיֵּין
borbélyműhely n. מְסַפְּרָה
borotva h. תַּעַר
botlani קָשַׁל
bölcse, rabbi h. חֶכֶם-חֲכָמִים

arc, állkapocs n. לִחְיָי, לִחַי
arc, felszín h. és n. tsz. פָּנִים
asztal h. שֻׁלְחָן-גָּזִית
asztalos, ács הַנֶּגֶר
atya אָב h.
autó h. אוֹטוֹמוֹבִיל
az a הַהוּא h.
az a הַהוּא n.
azután אַחֲרָיו כֵּן
a, az הֵן-הֵם

A

Ádám, ember h. אָדָם
ágy, ravatal h. מִטָּה
égyezés; javaslat n. הַצָּעָה
áldás n. בְּרָכָה
áldást mondani בָּרַךְ
áldott בְּרוּךְ-הֵוא
állandóan, mindig hsz. תָּמִיד
állni, felállni עָמַד
állomás n. תַּחְנָה
által, keresztül דֶּרֶךְ
árva יְתוֹם-יְתִימָה
átadni סָמַר
átmenni; elvonulni עָבַר

B

-ban, ben בֵּן, בֶּן, בִּין, בֵּן
barát, felebarát h. רֵעַ
barna חֹם
barom, háziállat n. בְּהֵמָה
bábu, baba n. בִּבֵּה

A

ablak h. és n. חֲלוֹן
ablaktábla n. שֻׁמְשָׁה
abrosz; tóráköpeny n. מִפָּה
adag n. מִנָּה
adni נָתַן
adomány, felajánlás n. נִדְבָה
ajak; nyelv n. (ksz. שְׁפָתַיִם)
ajándék n. מִתְּנָה
ajánlott levél מִקְטָב רְשׁוּם
ajtó n. דֶּלֶת
akarat; kedv h. רָצוֹן
akarni; kedvelni רָצָה
aki, ami, amely אֲשֶׁר
aki, ami, merl, hogy שֶׁ-
alak n. תְּבִנִית-גִּיּוֹת
alak; jelző h. תַּאֲרָר
alapfok עֲרֵף הַדְּמִיוֹן
alatt, helyett hsz. תַּחַת
alef (betű) אֶלֶף
alkalmas, vallásos כָּשֵׁר
alma h. תַּפּוּחַ
alvás n. שְׁנָה
alvó, alszik יָשַׁן
amint, ahogy כַּאֲשֶׁר
angyal, követ h. מַלְאָךְ
anya n. אִם
anyus! n. אִמָּא!
após h. חָמֵן
arany h. זָהָב
aranyalma : narancs פֶּפּוּחַ זָהָב
aratás h. קִצִּיר
arasz, kisujj n. זֶרֶת

emberek	בְּנֵי אָדָם	dicsérni	שָׁבַח	bőgni	נָעַה
emlékezet	h. זְכוֹר	dicsőíteni	הָלַל	bögés	n. נְעִיחַ
emlékezés	n. הִזְכָּרָה	dicsőítés, zsoltárok	h. הָלַל	bőjt	h. צוֹם-יּוֹם
emlékezni	זָכַר	divat	n. אֲפָנָה	bőjt n.	תַּעֲנִית-יָמִית
engem	אֹתִי	divatos	אֲפָנָתִי	bőr	h. עוֹר-יּוֹם
enni	אָכַל	dobni	זָרַק	burgonya	תַּפְּתֹם אֲדָמָה
enyém, lied . . stb.	שְׁלִי-שִׁלְךָ	drága, értékes	יָבֵר	butor	h. רֵהִט-רֵהִיטִים

erős

חֲזָק-יָדָה

ardának lenni; lekonygni (esemni)

עָצַם

E

C

esküvő	h. חֲתָנָה	edény, eszköz	h. כֵּלִי כֵּלִי	ceruza	h. עֶפְרוֹן-עֶפְרוֹנִים
eső	h. מָטָר	egészséges	בְּרִיאָה	cipész, varga	h. סַגְרָלָר
este	h. עֶרֶב-עֶרְבִים	egy	szn. h. אֶחָד	cipő	ksz. n. גַּעְלִים
esti ima	n. מַעֲרִיב	egyeses	יָשָׁר	cukor	h. סֶכֶר
evés	n. אֲכִילָה	egylet, társaság	n. תְּהֵרָה	cukor, -nád	h. סִיקוֹר
ez	h. זֶה	egyszerű, közönséges	פָּשׁוּט		
ez	n. זֶה, זֶה	együtt	יַחַד, יַחְדָּיו		
ez, az	h. és n. זֶה	eladni	מָכַר	csecsemő, gyermek	תִּינוּקָה-יּוֹת
ez, az	n. זֶה	elégetés, eltakarítás	h. בָּעוֹר	cselekedet, foglalkozás	h. מַעֲשֵׂה
eze alatt, időközben	hsz. בֵּינֵהֶם	elfogadni	קָבַל	cselekedni, tenni	פָּעַל
ezek	אֵלֶּה, אֵלֶּי	elhagyni; segiteni	עָזַב	csend, nyugalom	n. דּוּמְיָה
ezüst, pénz	h. כֶּסֶף	eljegyzés	h. אֲדִישִׁין	cseresznye	h. רִבְדָּבָן

É

Édenkerl, menyország	גֵּן עֵדֶן	előhozni	הוֹצִיאָה	csillag	h. מִזְכָּב
ég	h. ksz. שָׁמַיִם	előimádkozni	חָזַן	csomó, összeesküvés	h. קִשְׁרָה
égés, gyújtás	n. דְּלִיקָה	előimádkozó, kántor	h. חָזַן	csont	h. és n. עֶצֶם-עֶצְמוֹת
égni, égetni	דָּלַק	előjáró, gondnok	h. נָבִי		
égni, égetni	שָׂרַף	előny, fölény	h. יִתְרוֹן-נּוֹת		
éjtszaka	h. לַיְלָה	elrejtteni	גָּנַז	dal	n. זִמְרָה
élelmiszer	n. מַכְלֵלָת	első	רִאשׁוֹן	dara	h. גָּרִים
élet	h. חַיִּים	elsőszülött	h. בְּכוֹר	dágés	h. דָּגַשׁ
életkor	h. גִּיל	elüzni	גָּרַשׁ	de, ellenben	אֲבָל
elő, eleven	חַיָּה	elvált (nő)	n. גְּרוּשָׁה	dél	h. ksz. צָהָרִים
		elvenni; mosai	גָּסַל	dél (irány)	h. נָגֵב
		elvevés, mosás	n. מְשִׁילָה	dicséret	n. תְּהֵלָה

D

föld	b. אֲדָמָה	felelet; bünbánat n. תְּשׁוּבָה	énekelni זָמַר, שִׁיר
földmives	h. אֲבָר	felelni, meghallgatni עָנָה	én még עוֹדֵנִי
főtt	בָּשָׁל	felemelkedni רָוַם	én, -vagyok אָנִי, אֲנֹכִי
főzni, sütni	בָּשָׁל	felemelni הָרִים (רוֹם)	érettség n. בְּגִרוּת
főzni, befőzni	שָׁלַק	felemelni, vinni נָשָׂא	érettségi biz. בְּגִרוּת תְּעוּדַת
futár h.	רָץ	felhúzni (cipőt) חָלַץ	érzék, érzés h. חוֹשׁ
futni	רוּץ	felkelni; állni קוּם	és, is הֵן-גַּם, הֵן-וְגַם-וְגַם
fű	n. רֶשֶׁא	felkeresni, megemlékezni פָּקַד	észak h. צָפוֹן
fül	n. אָזֶן	felmenni, bevándorolni עָלָה	ész, értelem h. שִׁבְלָה
függöny	h. וּלְוֹן	felsőfok עֶרֶךְ הַהִסְתָּלָה	ételmelegítő h. שְׂמֵרָחִים
fürdeni; mosni	רָחַץ	felsőkar h. אֶצִּיל	ételszekrény h. מִזְנוֹן
fürdőszoba n.	בִּנְיָה	felszárítani סָבַג	étkezés n. אֲרָחָה
füst	h. עָשָׁן	fenntartani; teljesíteni בָּנִים	étlap h. תַּפְרִיט
füzet n.	מַחְבֶּרֶת	fény זֶה	étvágy h. תַּאֲבֹון

G

gabona	h. דָּגָן	fény h. אֹור	év n. שָׁנָה (שָׁנִים v. יָמִים)
geometria, mértan	גֵּיּוֹמֶטְרִיָּה	fénykép h. תַּצְלִים	évkönyv שְׁנִיתוֹן
gép	n. מַכִּינָה	férfi אִישׁ	évszak, korszak n. תְּקִיפָה
gondolni, vélni	סָבַר	férfi h. גֵּבֵר	
gonosz	רָשָׁע	férfiak h. אֲנָשִׁים	
gonosznak lenni	רָשָׁע	férj, gazda, tulajdonos h. בָּעַל	

GY

gyakorlat h.	תַּרְגִּיל	férj, gazda, tulajdonos h. בָּעַל	fa h. עֵץ
gyakorolni	תַּרְגִּיל	férjezett n. נְשׁוּאָה	fal; gerenda h. קִיר-זֹת
gyakorlati	מַעֲשִׂית	fésű h. מַסְרֵק־זֹת	faragni פָּסַל
gyászhet n.	שָׁבָעָה	fia vkinek h. בֶּר	fáradni עָמַל
gyermek	h. יֶלֶד	fia (vkinek) h. בֶּן (בָּנִים)	fegyver, hetedik botfi neve (n.) זֶן
gyertyatartó	n. מְנֹרָה	fiatal leány n. בַּת־נָעִרָה	fegyveres זֶן
gyorsan	מְהֵרָה	fin h. גַּעַר	fehér, tiszta לָבָן
gyógyítani	רָפָא	fivér h. אָח	fehérenemű h. לְבָנִים
		fog n. ksz. שֵׁן-שָׁנִים	fej; kezdet h. רֵאשִׁית-אֲשִׁים
		fogas h. אֶשְׁלָב	fekete שָׁחֵר
		fokozat,-zás n. תַּדְרָגָה	feküdni; hálai שָׁכַב
		folytatás h. הַמְשָׁךְ	fekőhely; ágynemű h. מַצְעֵד־זֹת
		fordulni, felforgatni הִפָּךְ	feladat, mérték h. שְׁעוֹר, שְׁעוֹר

F

fa	h. עֵץ	
fal; gerenda	h. קִיר-זֹת	
faragni	פָּסַל	
fáradni	עָמַל	
fegyver, hetedik botfi neve (n.)	זֶן	
fegyveres	זֶן	
fehér, tiszta	לָבָן	
fehérenemű	h. לְבָנִים	
fej; kezdet	h. רֵאשִׁית-אֲשִׁים	
fekete	שָׁחֵר	
feküdni; hálai	שָׁכַב	
fekőhely; ágynemű	h. מַצְעֵד־זֹת	
feladat, mérték	h. שְׁעוֹר, שְׁעוֹר	

hős, vitéz	h. גבור	határ	h. תחום	gyógyulást! רפואה שלמה!
hús, test	h. בשר	határ, környék	h. גבול	gyökér, tő h. שרש-שרשים
		hála, köszönet	n. תודה	győzelem h. נצחון
I		háló n	רשת-רשתות	gyufa h. גפרור
ide-oda	אנה ואנה	hány, mennyi?	כמה?	gyűjteni, bevinni כלם
idő	h. זמן	hát	h. גב	gyűjteni, szedni לקט
idő, sors n.	עת-עתים	ház, lakás	h. בית	gyülekezet h. קהל
ifju, legény	h. בחור	háziasszony	בעלת בית	gyülekezet n. קנסת
-ig	עד	háztulajdonos, házigazda	בעל בית	gyülekezet, csoport n. קבוצה
igaz, úgy van, igen	כן	hegy	h. הר	gyülekezet; olvasás h. מקרא
igazság	n. אמת	hely	h. מקום	gyümölcs, -termés h. פרי-פרות
igazság, jog h.	צדק	helyes, pontos	נכון	
igazságosnak lenni	צדק	hering	h. דג מלוח	H
igy, itt, ott	כה	Helek ünnepe	חג השבועות	hagyma h. בצל
igy, úgy	כך	hetilap	h. שבועון	haj n. שער-שערות
illat, szag	h. ריח-ריחות	hetiszakasz; tanház	n. סדרה	hajnal h. שחר
illatszer h.	בשם-בשמים	héber	עברי-עברית	hajó n. אניה
ima n.	תפלה	hét h.	שבוע-שבועות	hajó n. ספינה
imaköpeny	n. מקלית	hideg	קר	hal h. דג
imaszija n.	תפלין	hívni; nevezni; olvasni	קרא	hallani, hallgatni שמע
ime én stb.	הנני	hogyan?	כיצד?	halász h. דג
ime, nesze	הנה	hogyan?	איך?	Halljad! (ima note) שמעו
ing, köntös	h. חלוק	hol?	איפה?	halló érzék חוש השמיעה
ipar n.	תעשייה	hol, -van?	איפה?	halom h. תל-תלים
írás (művelet)	כתיבה	horog; hatodik betű neve	h. ון	hang h. קול-זת
irni	כתב	hosszú	ארוך-ארכה	hangosfilm h. קולנוע
iroda	h. משרד	hova?	אנה?	hangsúlyozás n. טעיקה
íróasztal	שולחן-כתיבה	-hoz, -hez, -höz	אל-	hangsúlyozás n. דמיקה
író, írástudó	h. סופר	hoz, -hez, -höz, -nak, -nek.	ל-, ל-, ל-, ל-, ל-, ל-	hangszóró h. רמקול
is	גם	hozzám	אלי	hangzó; mozgás n. תנועה
iskola	בית-ספר	hónap, újhold	h. חדש (חדשים)	haragudni קצף
ismételni	שנה	H. hónap neve	h. חשון	has, belsőréssz n. בטן
isten	אל	hőmérő	h. מדחם	hasonlóság, példa h. דמיון

kilencedik belü neve n.	שִׁית	kereskedő	h.	מוֹחֵר	Iszol! éssze! egészségre!	לְחַיִּים
kimenni	יָצָא	kereskedni, utazgatni	h.	סָחַר	itt, ide	הֵסָד
kinyitni	פָּתַח	keresni, vizsgálni	h.	דָּרַשׁ	izlelni	טַעַם
kiváltani	קָדַח	keresztény	h.	נוֹצְרִי	izelő érzék	חֵישׁ דְּמִיעַם
kivándorlás; felhívás törékhez	n. עֲלִיָּה	kerékpározás	h.	אָפּוֹן	izletes	טָעִים
kivül	hsz. חוּץ (מִן)	kert	n.	גֶּבֶה	Izrael	יִשְׂרָאֵל
király	h. מֶלֶךְ	kert	h.	גַּן	izzólámpa	מְנוֹרַת לֶהֱט
királynő	n. מַלְכָּה	kertész	h.	גַּנֵּן		
királyság	n. מַלְכוּת־יִת	keserűfű	h.	מְרִיר		
kis tányér n.	קַעֲרִית	kevés	מַעַט		J	
klima, időjárás	h. אֶקְלִים	kezdet	n.	רֵאשִׁית	járni, menni	הִלֵּךְ
korcsolyapálya	h. הֶלֶקֶלֶקָה	keztyű	n.	כַּסְיָה	jegyes	אֲרוֹסָה n. h.
korlátozás, elhatárolás	n. הַגְּבָלָה	kék	כָּחוֹל		jobb (kéz)	יָמִין n.
korona	h. כֶּתֶר	kémény, csatorna	n.	אֶרְבֶּה	jó, szép	טוֹב
kovászos tészta	h. דְּמֵץ	kémlelni; gyalogolni	הִלֵּךְ		jól	דְּיָטָב
könyv; irat	h. סֵפֶר	kép	n.	תְּמוּנָה	jónak lenni	טוֹב
könyvtár	n. סִפְרִיָּה	képes lenni, -het, -het,	יָכַל		jön; aki jön	בָּא - בָּאָה
könnyű	קָל	kérem	בְּבִקְשָׁה		jönni	בּוֹא
kör, labda	h. דִּיר	kérés	n.	בִּקְשָׁה	jövő	ה עֲתִיד
körlevél	מִכְתָּב חוּצָה	kérés, kérdés	n.	שְׁאֵלָה	K	
körmenet; hitel	n. הֶקְפָּה	kérni	בִּקֵּשׁ		kabát, palást	h. סָעִיל
körző	n. מְחַוָּה	kérni, kérdezni	שָׁאֵל		kacsa	h. בִּרְזָה
köszöntés	דְּרִישַׁת שְׁלוֹם	kés	h.	שִׁפְיָן	kalap, sisak	h. כּוֹבֵעַ
kötélösség fia (13 éves)	בֶּרֶם־מִצְוָה	kétszáz	מֵאָתַים		kanál	n. כַּף־סוּת
kötni; összeesküdni	קָשַׁר	kéve	h. עֶמְרֵעַמְרִים		kanálka	n. כַּפִּית
kőfőszó	מִלַּת דְּחַבֵּר	kéz	n. יָד		kapu	h. שַׁעַר־שַׁעֲרִים
közeledni	קָרַב	kézmosás	נְטִילַת יָדִים		kályha	h. קַמִּין
közepelte, -ban, -ben	בְּתוֹךְ	K. hónap neve	h. כֶּסֶלּוֹ		kályha	h. תַּנּוּר
közép	h. אֶמְצָע	ki, kicsoda?	מִי?		kása	n. דִּיקָה
középfok	עֶדֶף הַיְּתֵרִין	kicsinek lenni	קָטָן		kedves	הַבִּיב
között	hsz. בֵּין	kicsiny	קָטָן		kelet (irány)	h. קֶדֶם
kréta	h. קְרִטוֹן, קְרִטָּקוֹן	kiengedni, elbocsátani	סָטַר		keltezés; dátum	h. תַּאֲרִיךְ
kufcs	h. מִסְתָּח	kikövezni	רָצַף		kenyér	h. לֶחֶם
					kenyéráldás	מוֹצֵיא

meghálni	לָמָן	lélek	נֶשְׁמָה n.	kultura	n.	תְּרִבּוּת
meghülés	n. הִצְתַּמְנוּת	lélek; élet	n. נֶפֶשׁ-נִפְשׁוּת	kutatás, keresés	n.	דְּרִישָׁה
megnyugodni	נָוֵחַ	lélek, levegő	h. és n. רוּחַ	kutatás, magyarázat	h.	מִדְרַשׁ
megölni	הָרַג	létezés, jelen idő	h. הָיָה	küldeni		שָׁלַח
megszentelés	h. קִדּוּשׁ	liszt	h. קִמְחָה-קִמְחִים	kürt	h.	שׁוֹפָר-שׁוֹפָרוֹת
megszentelni; nőül venni	קִדְּשׁ	lombfedél	h. סִבְכָּה	kürt hang; (sófár)úvás		תְּקִיעָה
megváltani	גָּאֵל	lopni	גָּנַב	kürtölni; ütni		תִּקַּע
megváltás	n. גְּאֻלָּה	lovagolni	רָכַב			
megvizsgálni	בָּדַק	ló	סוּם h.			
megvizsgálni	בָּחַן	lóistálló	n. אֲרוֹת-אֲרוֹת			
meleg	חֹם, חֹמֶם					
mell	h. תָּחָה					
mellettem	אַצְלִי	macska	h. שְׂנַיָּה			
melléknév	שֵׁם תַּתְּמוֹרָה	madár	h. צִפּוֹרִי-צִפּוֹרִים			
menyasszony	n. כַּלָּה	magas, büszke	גְּבוּהָה-גְּבוּהָה			
mennyezet	n. תְּקֵרָה	magas, fenséges	רָם, רָם			
mennyezet	h. סַפֵּן	matrác	h. מַצְרָן			
mennyezet; esküvő	n. חֲסֵה	magyar	h. הָגָר			
mert, hogy	כִּי	Magyarország	h. אֶרֶץ הָהָר			
mező	h. és n. שָׂדֶה-שָׂדוֹת	máj	h. és n. כְּבֵד			
mezőváros	n. עִירָה	M. hónap neve	h. מִדְרָשׁוֹן			
mécses, gyertya	h. נֶר-חַיִּית	már, régen	בְּיָד			
még	עוֹד	más, -ik	h. אֲחֵר			
mégba, bárha	אַפִּילוּ	más, -ik	n. אַחֲרֵת			
méh	n. דְּבִרָה-חַיִּים	másodperc	n. שְׁנִיָּה			
mérkőzés	n. הִתְתַּרְוּת	másodperc, pillanat	h. רִנָּע			
mérni	הִנְדָּם	megbetegedni	הָלָה			
mérni	שָׁקֵל	megbízható, hűség	נֶאֱמָן			
mérnök	h. מְהַנְדֵּם	megbocsátani	מָחַל			
mértan	n. הִנְדָּסָה	megelőzni	קָדַם			
méz	h. דְּבַשׁ	megélhetés	n. סְרָסָה			
mi ez?	מָה זֶה?	meggyújtás	n. הִדְלָקָה			
miért?	לָמָּה?	meggyújtani	הִדְלִיק			

L

labda, golyó	h.	כְּדור
lakás	n.	דִּירָה
lakozni, lakni		שָׁכַן
lap	n.	דָּף
láb	n. ksz.	רֵגֶל-רֵגְלִים
láda; frigyláda	n.	תִּבָּה
látni, nézni		רָאָה
látomás	h.	חֲזוֹן
látó érzék		חַיֵּשׁ תְּרִאוֹת
leány	n.	גַּעְרָה
leány	n.	יְלָדָה
leánya vkinek	n.	בֶּת-בְּנוֹת
leesni		נָפַל
legeltetni		רָעָה
leginkább		בְּיוֹתֵר
lehetséges		אֲפֻשָׁר
lenni, történni		הָיָה
lepedő	h.	סִדֵּן
leszállni		יָרַד
levágni (állatot)		שָׁחַט
levágni, nyírni		גָּזַח
levelezőlap	n.	גְּלִיפָה
levél, irás	h.	מִכְתָּב
lélegzet	h.	נֶשֶׁם

nőtlen h.	רֵיק	nappal	יוֹמָם	miért?	מַדּוּעַ?
nővér n.	אָחוֹת	nál, nél,-mellett	אֵצֶל	mikor?	מָתַי?
N. hónap neve h.	נִיחָן	nárdus h.	גֶּרֶךְ	mi, micsoda?	מָה?

NY

nyakkendő n.	עֲנִיבָה	nehéz	כְּבִידָה	Mindenható h.	שָׂדִי
nyakér, artéria h.	נְרִיד	nehéz; kemény	קָשָׁה	mindennap	בְּכָל יוֹם
nyáj h.	עֲדָר-עֲדָרִים	neked h és n.	לְךָ, לָּךְ	minket	אֹתָנוּ
nyár h	בָּיִץ	nekem nincs	אֵין לִי	mintegy, úgyszólván	כְּבִיכּוֹל
nyelv h. és n.	לְשׁוֹן	neki h.	לוֹ	modern	חֲדִישׁ
nyílt levél	מִקְתָּב גָּלוּי	neki n.	לָהּ	mond, beszél, -ő	דּוֹבֵר
nyugalom n.	מִנְחָה	nektek h. és n.	לְכֶם-ן	mond, -ó	אוֹמֵר
nyugat h.	מַעֲרָב	nekünk	לָנוּ	mosdás n.	רְחִיצָה

O

olcsó	זוּל (זול)	nemzedék, kor h.	דּוֹר	Mózes öt könyve h.	חֻמֶּשׁ
olcsóság h.	זוּל	nevetni	שָׂחַק	mozgó a'vával összetett magánhangzó h.	חֲסָקָה
olló h. ksz.	מִסְפָּרִים	nevetni	צָחַק	mögött, után	אַחֲרָי
-on, -en, -ön, rajta	עַל-	öt	חֲמִשָּׁה	munka n.	מְלָאכָה
orr h.	חֶסֶם-חֶשְׂמִים	öt	חֲמִשָּׁה	munka, szolgálat n.	עֲבוּדָה
ország, föld n.	אֶרֶץ	négy	אַרְבָּע	must h.	עֲסִים
orvos h.	רֹאץ	négy	אַרְבָּע	múlt h.	עָבָר
orvosság; gyógyulás n.	רְפוּאָה	négyszeres	אַרְבַּעַתִּים		
ómerszámlálás	מִסְפֵּרֵת הָעוֹמֵר	négyszeres szn.	רְבַּעַתִּים		
óra n. (bv. שְׁעָתָה)	שָׁעָה	nélkül	בְּלִי		

Ö

ökölvívás n.	הִתְאָגְרָפוּת	német	אַשְׁכֵּנִזִּי		
ölni	קָטַל	nép, nemzet h.	עַם	nadrág h. ksz.	מְכַנְסִים
öltözködés n.	לְבִישָׁה	őv h.	שֵׁם-וֵת	nagy	גָּדוֹל
öltözni, felöltetni	לְבַשׁ	nincs	אֵין	nagybácsi, rokon h.	דּוֹד
önteni, ontani	שָׁפַךְ	nincs, csak	אִם	naggyá tenni	גָּדַל
		ő, asszony, feleség n.	אִשָּׁה (אִשָּׁת)	nagynéni n.	דּוֹדָה
		ő; nőstény n.	נִקְבָּה	nagyon	מְאֹד
		ők n.	הֵם, הֵנָּה	nap h. és n.	שֶׁמֶשׁ-שֶׁמֶשׁוֹת
		ős h.	נִשְׁוֹא	nap, idő h.	יוֹם
		ős ember	בְּעַל אִשָּׁה	nap, hőség n.	חֶמֶה

radirgummi h.	מחק	paplan	שמירה מתמדת	öreg, nagyapa h.	סב, סבא
ragaszkodai, ragadni	דבק	paradicsomalma n.	עגבניה	öregasszony n.	זקנה
ragozás n.	נמיה	parancsolni	צוה	öregasszony, nagyanya n.	סבה, סבתא
ragyogni, fényleni	נצץ	parancs, rendelet n.	מצוה	öregember, bölcs h.	זקן
rántotta n.	תביתה	pazarolni	זיל	öröm h.	שישון
reggel h.	בקר	párna h.	כר	öröm n.	שמחה
reggeli ima	תפלת השחר	párna n.	זקת	örülni	שמח
rendezni, előkészíteni	עיד	pászka	מצה	örvendezni	גיל
rend, fok, viszony h.	עדר-ערכים	pásztor h.	רועה	örvendező	שמח-שמחה
rend, sorrend; imakönyv	סדר	perc	דק	öt szn.	חמש-חמשה
rend; szédereste h.	סדר	Peszách ünnep h.	פסח	ötödik	חמישי
rendszer, módszer n.	שיטה	petróleum	נפט	az ötödik betű neve	הא
rész h.	חלק	pék	גהותום	ötven	חמשים
riadó, kürtszó n.	תריעה	példa	משל	özvegyasszony n.	ארמלא
rizs	ארז	pénzegység, sekel	שקל	ő, az	הוא
rombolás h.	תריבן	pihenni; szorihatot tartani	שבת	ő, az	הוא
rossz	רע	pincér	מלצר	ők, azok	הם
rózsa; tüdőlebensy h.	רוד	pohár	כוס	ők, azok	הן
rózsaszínű	רוד-ורד	pont; magánhangzó n.	נקודה	ő maga	גופו
rövid	קצר-קצרה	ponlosság, nyelvtan h.	נקודות	ő nincs	איננו
ruházat, öltöny h.	מלבוש	pontozás	נקוד	örizkedni	זר
ruhafogas h.	קלב	por, homok h.	עפר	örizni, figyelni	שמר
ruha, takaró h.	בגד	posta	דואר	őskor, kezdetben	בראשית
ruhatár, öltöző n.	מלבושה	postahivatal	בית-דואר	ősz, ősős évszak	סתו, סתיו
S		pótáldozat; ima h.	מוסף	ősz barack h.	אפרסק
		pörgettyű	סביבן	őt, azt	אותו
sajt	גבינה	próféta	נביא	őt, azt	אותה
sapkát felvenni, kölni,	תבש	Porim, Boravetés ünnepe h.	פורים	P	
sárga	כתום-כתמה	puszta	מדבר		
sátor	סבה	R		padlózat n.	רצפה-רצפות
Sátoros ünnep	סבות			palack	בקבוק
semmi	אין כלום	rabbi, mester, főnök h.	רב	papa	אבא
séta	טייל	rabbi, mester; Uram!	רבי	papiros	נייר

szivacs	h. ספוג	száj	h. פה	sétálni	סיל
Sz. tavaszi hónap neve	h. סיון	szájpadrás	h. חך	S. hónap neve	h. שבט
szoba, iskola	h. חדר	szálloda	h. מלון	sir	h. קבר-קברים
szokás	h. מנהג	szám	h. מספר	sirkő, emlék	n. מצבה
szolga	h. עבד	szám	n. ספירה	sirni	בכה
szolgálni, dolgozni	עבד	szám; tízes létszám	h. מנין	sok	הרבה
szombat h. és n.	שבת	számlálás	n. ספירה	sors, kocka (játék) h.	פזר
szombatesti, szertartás (olvasztás)	n. תפילה	számlálni	ספר	só	h. מלח
szorgalmas	חרוץ	számolni	מנה	sógor	h. גיס
-szor -szer -ször	פעם	száműzetés, diaspóra	n. גולה	sorszámnev	מספר סדורי
szó, beszéd	n. מלה-ים	száműzés, szétszórtas	n. גלות	sós, sózott	מליח
szólni, mondani	ידבר	száradni	גבב	sótartó	n. ממלחה
szótag, kiejtés, zaj	n. תבירה	száraz	יבש	sózás	n. מליחה
szótár	h. מלון	száritani	גבב	sötétség	h. אפל
szököév	שנה מעוברת	száz (évszázad)	n. מאה	spárga (növény)	v. אספרגוס
szövetség	n. ברית	szeder	n. אסנה	spenót, paraj	h. אספנד
szülő, -tő n.	נפין-נפנים	szegény	h. עני	süket	h. חרש
születés	n. הולדת	szekrény	h. ארון-נות	sürgelni	דחק
születésnap h.	יום הולדת	szellemi; lelki	רוחני	süt, -ő	אופה
szülők	h. הורים	szem	n. עין-עינים	sütni	אפה
szünet, szünidő	n. פקרה	személyes névadás h.	שם הנקה	s'vá (félhangzó) h.	שוא
szürke	עפר, עפר	szemöldök	n. גבה		
szürke	אפר	szent	קדוש		

SZ

T		szentség	h. קדש-קדשים	szabó	h. טיש
-t (tárgyrag)	את- (את-)	szeretet	h. חסד	szabad; nőtlen, hajadon	פני-פנויה
takaró	h. מכסה-סאות	szeretni	אהב	szaglós, érzék	חוש תריח
takaró	n. שמיכה	szeret, -ő	אהב	szakasz, fejezet h.	פרק-פרקים
talmud; tanulás h.	תלמוד	szervezet	n. הסתדרות	szakértő	מבין
talmudkötet	n. מסכת	szép, jó	יפה	szallag; film	h. סרט
tanács, gyülekezet h.	ועד	széltépett; tilos étel	n. טרפה	szalma	h. קש
tanítás	h. למיד	széttépni	טרף	szalmazsák	מזרן קש
		szin, festék h.	צבע-צבעים	szandál; cipő	h. סנדל
		szív; gondolat h.	לב	szappan	h. סבון

törvény, jog	h. משפט	teremteni	ברא	tanító	h. מלמד
tőszámnev	מספר יסודי	teremtés, készítés n.	עשייה	tanító, tanár	h. מורה
tudás, értelem	n. דעת	terhes	מעבדת	tanítónő	n. מורה
tudni, ismerni	ידע	teríteni	ערך שלחן	tanítvány, tanuló	h. תלמיד
tudós	בן תורה	test	h. גוף	tanulni	למד
túlzás, szétválás	n. הפלגה	térd	h. ברכי	tanú; jel	h. עד
tükör	h. ראי	tészta	n. עפה	tapintó érzék	חוש המשוש
tükör	n. אספקלריה	tészladarab, kalács n.	חלה	tábla, naptár	h. לוח
U		T. hónap neve	h. טבת	tál n. (bv. קערת)	תערה
		tinta	h. és n. דיו	tálca	h. מגש
		tintatartó	n. דיוקנה	tálca	h. טרין
		tiszta	טהור	tánc	h. רקוד
		tisztátalan	טמא	táncolni	רקד
		tisztelet, dicsőség	h. כבוד	táncolni	כרךד
		13 éves	ברי-מצוה	tányér, korong h. }	דיסקוס
		(köteleesség fia)		(diszkosz)	
		lízezer (sz. רבוא רבות)	רבו	tányér; tálca n.	צלחת
		tojás	n. ביצה (יום)	társ, barát	h. חבר
ajdonság, rendkívűlség	h. חדוש	tojt	h. עט	társnő, barátnő n.	חברה
ujj, (mutató)	n. אצבע	tól, -tól	מן	táska	h. ילקוט
unoka	h és n. נכד and נכדה	tojtartó	h. és n. קלמר	te	h. אחה
uralkodni	מלך	tolvaj	n. גנב	te	n. את
uszoda	n. אשון	torma	n. תורת-הזרים	tegnap	hsz. אתמול
utazni, vándorolni	נאע	torok	h. גרון	tej	h. חלב
utazó, turista	h. תייר	T. hónap neve	h. תמוז	tejföl, -szin	n. וקדה
utóétel	h. אפייומן	T. hónap neve	h. תשרי	tekinteni	שור
ügy, mint, körülbelül	כפי, כפי, כפי, כפי	Tóra; tanítás	n. תורה	tele van, teljes	מלא
úgy mint, például	כגון	tóralvasás befejezője	h. מסמך	telepítés	h. ישוב
úr	h. אדון	Tóra örömdunope	שמחת תורה	teljes	פלוטה
úr; Isten	h. רבון	több	יותר	teljes, egész	שלם-שלמה
úrnő	n. בעלה	törni: nyugtázni	שבר	templom	בית-פנקס
úrnő	n. גברת	tört; sófárhang.	h. שברים	tenger	h. ים
úszás	n. שחייה	történni, megadni	קרה	tenni, helyezni	שים
úszni, evezni	שוט	törvény	n. הלכה	tenni, készíteni	עשה
úszó	h. שחין				
út	n. מסלה				
út; piac	h. שוק-שוקים				

virágozni; repülni	פָּרַח	varrógép	מְכֻנֶּת תְּפִירָה	út-utazás h. és n.	דֶּרֶךְ
virágcserep, váza h.	עֲצִיץ	vas, balta	בְּרִזָּל h.	úttörő, élharcos h.	חֲלוּץ
visszatérni	שׁוּב	vasút	מַסְלֵת בְּרִזָּל n.		
visszatérni, ismételni	חֲזֹר	vágni, szelni	חָתַךְ	Ű	
víz	מַיִם h.	választás	בְּחִירָה n.	üldözni	רָדַף
vizsga, próba	בְּחִינָה n.	vár; háló	מַצְנָעָה n.	ülés, talmudiskola n.	יְשִׁיבָה
vonalzó	סֻרְגָּל h.	város	עִיר-עָרִים n.	ülj le!	שֵׁב! (יֵשֵׁב)
vonat	רֶכֶבֶת n.	vásár	יָרִיד h.	ülni, lakni	יָשַׁב
vörös	אָדָם mn.	vásárolni; megszerezni	קָנָה	ültetni	גָּמַע
vőlegény, vő	חָתָן h.	vendéglő	מַסְעָדָה n.	ünnepe	מוֹעֵד h.
		venni, elvenni	לָקַח	ünnepe (szukkot)	חַג h.
Z		veszekedni	רִיב	ünnepesti ima	מַעֲרֵבִית n.
Zarándok ünnep	רִגְלִים	vezetni; szokni	גָּדַג	ünneputáni nap	אֶסְרוּ-חַג
Záróünnep	עֲצֵרֶת n.	vezető, soffőr	גִּידָג h.		
zászló	דָּגֵל h.	vég, befejezés	סוֹף	V	
zenekar	תּוֹמָרֶת n.	vég; szél	מִן-קִצִּים h.	vaj, tejfel	חֶמְצָה n.
zenész	מִנְגֵּן h.	vége, széle vminek	קִצָּה h.	vaijon?	הִי-יֵה-הָ?
zongora	פִּסְנֶתֶר h.	végül, végre is	סוֹף-סוֹף	vaijon?	הֲלֹא?
zöld	יֶרֶק-יָרֵקָה	vékony, sovány	דַּקָּה	vak	עוֹר h.
zuhany	מִקְלָחָה n.	vér	דָּם h.	rhoea tartozó; vki birtoka	שִׁקָּף
		vétek	חֲטָא h.	valami, valóban?	כְּלֹאִם
ZS		vice, tréfa	בְּדִיתָה n.	vallás, törvény	דֵּת n.
zsidó	יְהוּדִי	villamos	חֶשְׁמַלִּיה n.	van, vannak	יֵשׁ
zsoltár, dal	מִזְמוֹר	villany	חֶשְׁמַל h.	varrás	תְּפִירָה n.
Zsoltárok könyve	תְּהִלִּים, תְּהִלִּים h.	világ	עוֹלָם h.	varrni	תָּפַר
		virág	פָּרַח h.		

RÖVIDÍTÉSEK MAGYARÁZATA:

br. = birtokos ragozásban
 bv. = birtokviszonyban
 E. vagy e. = egyes számban
 főn. i. = főnévi igenév
 h. = himnemű főnév
 hsz. = határozószó
 isz. = indulatszó
 köt. = kötőszó
 ksz. = kettőszámú főnév
 l. = lásd
 mn. = melléknév
 n. = nőnemű főnév
 T. vagy t. = többes számban
 v. = vagy

SAJTÓHIBÁK:

18.	old.	11. szónál	„h.“ helyett	„n“
20.	„	1. gyakorlatban	נה	„ זאת
58.	„	2. leckében	בקרטון	„ בקרטון
30.	„	4. gyakorlatban	„	„ „
71.	„	13. gyakorlatban	האכלתם	האכלתם helyett
74.	„	15. leckében	שעור תמישה	olvasandó.

TARTALOM MUTATÓ:

	Oldal		Oldal
Előszó: Dr. Kun Lajos.		Család	52
a XI. közs. ker. tanfelügyelője	3	Melléknév fokozása	55
Bevezetés	4	Kötőszó	56
A könyv beosztása	6	Helyhatározórag birt. személyrag.	56
I. Hangtan. Alef-bét táblázat	8	Család. Beszélgetés	57
Magánhangzók	10	Megszólítás, köszöntés	59
S'vá	11	Kérdőszó; Ragozható határozó-	
Félhangzók, dágés	12	szavak	60
A szótag; hangsúly	14	Nyelvtani összefoglalás	61
Olvasási gyakorlat	15	Múlt idő. Igeragozás	66
II. Olvasmányok	17	Beszélj keveset, tégy többet	72
A szoba	18	Segédigék múlt ideje	73
Főnév, névelő	19	Módbeli segédige. Indulatszó.	
Kérdőszócska; Butorok	20	Gád levele	74
Egyesszám-többesszám	21	Szombat beköszöntése	76
Iskola, iskolaszerek	23	Rendhagyó főnevek birt. rag.	79
Melléknév	25	Péntek este. S. Cserhichovszky	
Személyes névmás	26	verse	80
Jelen idejű igeragozás	27	Étkezés—vendéglő	82
Iskolában. Jelen idő gyakorlása	28	Tejcsarnok—kávéház	83
Részesítő eset	29	Rendhagyó főnevek ragozása	84
Tőszámnevek 1—10-ig	31	Tőszámnév 11-től végig	85
Számnév	32	Sorszámnév 1—10-ig	86
Számnévek begyakorlása	33	Idő (év, hó, nap)	87
Hálószoba, felkelés, öltözködés	34	Törtétség stb.	89
Parancsoló mód	36	Ünnepeink	90
Főnévi igenév	40	Főnevek ragozása	91
Tagadósó, tárgyrag ragozása	41	Idő (folytatások: kelet, óra)	93
Szobaberendezés	42	Hány óra most?	94
Birtokviszony	44	Beszélgetés az időről	95
Birtokos jelző	47	Naptár	96
Hálószoba, alvás	48	III. A gyakorlatok fordítási kulcsa	97
Birtokos ragozás	49	IV. Szótár a) Héber-magyar	107
Változatlan tövű főnevek birt. rag.	50	„ b) Magyar-héber	121
Nőnemű főnevek ragozása	51	Rövidítések magy. Sajtóhibák	133

